

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ GİRESUN'DA EĞİTİM VE TEK PARTİ
DÖNEMİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI**

HAZIRLAYAN

ELİF DURMUŞOĞLU

TEZ DANIŞMANI

DOÇ.DR. MEHMET ÖZMENLİ

GİRESUN-2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ GİRESUN'DA EĞİTİM VE TEK PARTİ
DÖNEMİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

HAZIRLAYAN

ELİF DURMUŞOĞLU

TEZ DANIŞMANI

DOÇ.DR. MEHMET ÖZMENLİ

GİRESUN-2018

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün tarihli..... toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta Yeterlilik öğrencisi Elif Durmuşoğlu'nun "Demokrat Parti Dönemi Giresun'da Eğitim ve Tek Parti Dönemi İle Karşılaştırılması" başlıklı tezini incelemiş olup aday 03.05.2018 tarihinde, saat 11:00 da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Doç. Dr. Mehmet Özmenli	
Üye	Doç. Dr. Osman Kubilay Gül	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Gürkan Fırat Saylan	
Üye		
Üye		

ONAY

...../...../201..

Doç. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta Yeterlilik tezi olarak sunduğum “Demokrat Parti Dönemi Giresun’da Eğitim ve Tek Parti Dönemi ile Karşılaştırılması” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../...

(Yazar adı ve imza)

ÖNSÖZ

Adnan Menderes döneminde eğitimdeki nitel ve nicel gelişmelerin doğru analiz edilebilmesi amacıyla ilk önce bu 10 yıllık dönemin genel eğitim felsefesi ve eğitim reformları ele alınmıştır. 1950-1960 arası ilk, orta ve yükseköğretim basamaklarında meydana gelen değişim ve yeniliklerin Giresun'a yansımaları, Yeşil Giresun matbaasında yapılan araştırmalarla, dönemin milletvekillerinin yakınları ile yapılan söyleşilerle, ilköğretim ve ortaöğretim milli eğitim istatistikleriyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu konuyu araştırmamda katkıları olan, Doç. Dr. Osman Kubilay Gül hocama ve tez danışmanım Doç. Dr. Mehmet Özmenli'ye teşekkürlerimi sunarım. Yeşil Giresun Basımevine, Giresun Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne, Giresun halk kütüphanesi görevlilerine, bana birçok konuda yardımcı olan kardeşlerime, ayrıca her türlü maddi ve manevi destekte bulunan aileme çok teşekkür ederim

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**Demokrat Parti Dönemi Giresun'da Eğitim ve Tek Parti Dönemi ile
Karşılaştırılması**

Elif DURMUŞOĞLU

Giresun Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı

Danışman: Doç.Dr. Mehmet Özmenli

Sayfa-113

Demokrat Parti Dönemi Giresun eğitiminin Tek Partili döneme göre ne durumda olduğu örgün ve yaygın eğitim kurumları açısından karşılaştırılmıştır. Nitel ve nicel veri toplama, analiz, kaynak tarama metodları kullanılmıştır. Milli Eğitim İstatistikleri, yerel basından dönemin Işık Gazetesi tezimizin konusuna ışık tutmuştur

Köy Enstitüleri kanununda yapılan değişiklikler ve daha sonra Köy Enstitülerinin kaldırılması, ülke genelinde olduğu gibi Giresun'da da ilköğretimde okul ve öğretmen sıkıntısına yol açmıştır. 1952'de öğretmen okullarının süresinin 6 yıla çıkarılması okul ve öğretmen sayılarında azalmaya neden olmuştur. Bilhassa mecburi hizmetle yükümlü bulunan bayan öğretmenlerin köy hayatına uyum sağlayamayıp istifa etmeleri de okulların öğretmen ihtiyacını artırmıştır. Hükümet okullarda artan öğretmen ihtiyacını karşılamak için vekil ve muavin öğretmenlik kursları açmış ve ücretli öğretmenlik sistemine geçilmiştir. Köy halkının okul inşaatıyla alakalı her türlü mükellefiyetin kaldırılması, inşa levazımı fiyatlarının da yüksekliği ilkokulların maliyetini artırdığından bu dönemde Halkevleri ve Rumlardan kalma eski evler de okula dönüştürülmüştür.

İlimizin bir irfan yuvası haline gelmesinde, Giresun milletvekillerinin vali ve kaymakamların, yerel basının sanata ve öğretmenlik mesleğine büyük hevesi olan halkımızın büyük katkıları olmuştur. Talebesinin yüzde seksen beşini köylü çocuklarının teşkil ettiği bir okulumuzun perişanlıktan kurtarılmasında Giresun'a gelen Adnan Menderes'in temennileri kabul etmesi Giresunluları sevindirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Giresun, Adnan Menderes, eğitim, öğretmen, öğrenci, okul

ABSTRACT

Master Thesis

**Education in Giresun in Democrat Party Period and Comparison with Single
Party Period**

Elif DURMUŞOĞLU

Giresun University

Institute of Social Sciences

Department of Turkish and Social Sciences Education

Field of Social Sciences Teaching

Supervisor : Assoc. Dr. Mehmet ÖZMENLİ

Page:113

I compared the situation of education in Giresun during Democrat Party period with the single party period considering formal and nan-formal education. Qualitive and Quantitative data collection, analyzing, literature review methods has been used. National Education Statistics and IŞık Newspaper from local Press threw light on my thesis subject.

Amendments to the village institutes law and later, removal of village institutes caused school and teacher shortages in primary education in Giresun as in the whole country. In 1952 Raising the period of study to six years in teacher schools caused a shortages in the number of schools and teacher. Besides resigning of schoolmarmes who was responsible for obligatoy service because of their inability to adapting village life raised the teacher requirments in schools. To meet the teacher need, the government opened substitute teacher courses and moved in to paid teacher system. Lifting up village people's responsibilities on building schools, rising the price of building supplies increased the cost of schools so community centers and old houses of Rums turned into schools.

Deputies of Giresun, governors, district governors, local press, citizens who were interested in art and teaching contributed to our city's science and culture. Giresun people were satisfied when Adnan Menderes accepted the wishes about a school where there were students coming from villages at the rate of %85 and it got rid of misery.

Key words: Giresun, Adnan Menderes, education, teacher, student, school

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar DİZİNİ	VI
EKLER LİSTESİ	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**1. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ EĞİTİM**

1.1. Demokrat Parti Öncesi Eğitim	6
1.2. Demokrat Parti Hükümetlerinde Eğitimin Ele Alınması.....	8
1.2.1. Birinci Menderes Hükümeti'nin Eğitime Bakışı.....	10
1.2.2. İkinci Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı.....	11
1.2.3. Üçüncü Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı.....	12
1.2.4. Dördüncü Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı.....	12
1.2.5. Beşinci Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı.....	13

İKİNCİ BÖLÜM**2. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ MİLLİ EĞİTİM POLİTİKASI**

2.1. Okul Öncesi Eğitim.....	14
2.2. İlköğretim.....	16
2.3. Ortaöğretim.....	21
2.4. Mesleki ve Teknik Eğitim.....	27
2.5. Dini Eğitim.....	30
2.6. Üniversiteler/Yükseköğretim.....	33
2.7. Halk Eğitimi.....	34
2.7.1. Halk Eğitimi Meslek Kursları.....	37
2.7.2. Halk Dersaneleri.....	38
2.7.3. Akşam Okulları.....	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**3. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ GİRESUN'DA EĞİTİM**

3.1.İlköğretim.....	44
3.2.Ortaöğretim.....	63
3.2.1. Ortaokullar.....	64
3.2.1.1.Resmi Bağımsız Ortaokullar ve Resmi Liselere Bağlı Ortaokullar.....	66
3.2.2.Liseler.....	73
3.3. Mesleki ve Teknik Eğitim.....	76
3.4.Halk Eğitimi.....	80
3.4.1. Halk Dersaneleri.....	83
3.4.2. Akşam Okulları	84
3.4.2.1. Öğretmenli ve Öğretmenli- Eğitimli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları.....	84
3.4.2.2. Bağımsız Eğitimli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları.....	84
3.4.2.3. Öğretmenli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları.....	85
3.4.2.4. Eğitimli Köy İlkokullarında Açılan Akşam Okulları	86
3.5. Okuryazarlık Durumu.....	86
SONUÇ.....	88
KAYNAKÇA	92
ÖZGEÇMİŞ.....	101
EKLER.....	102

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: CHP Dönemi Resmi ve Özel Anaokullarında Sayısal Gelişmeler.....	15
Tablo-2: DP Döneminde Ana Okulları Öğretmen ve Öğrenci Sayıları	15
Tablo-3: CHP ve DP Dönemi İlköğretimdeki Sayısal Veriler.....	19
Tablo-4: DP Döneminde Şehir ve Köylerde İlkokul Sayıları	19
Tablo-5: DP Döneminde Şehir ve Köylerdeki İlkokullarda Öğrenci Sayıları	20
Tablo-6: DP Döneminde Şehir ve Köy İlkokullarında Görevli Öğretmen Sayıları...21	
Tablo-7: DP Döneminde Ortaöğretim Kurumları	24
Tablo-8: DP Döneminde Ortaokullarda Öğrenci ve Öğretmen Sayıları.....	25
Tablo-9: DP Dönemindeki Liselerde Öğrenci ve Öğretmen Sayıları.....	26
Tablo-10: DP Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim	29
Tablo-11: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Dini Eğitim Kurumlarının Gelişimi.....	30
Tablo-12: DP Dönemi İmam Hatip Okullarının Durumu	32
Tablo-13: DP Dönemi Yükseköğretim Sayısal Veriler.....	34
Tablo -14 : 1950-1960 Halk Dersaneleri.....	40
Tablo-15: Öğretmenli Öğretmenli-Eğitmenli ve Bağımsız Eğitimli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları.....	42
Tablo-16: Öğretmenli ve Eğitimli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları.....	43
Tablo-17: Öğretmenli ve Eğitimli Köy İlkokullarında Akşam Okulları.....	43
Tablo-18: Giresun'da 1950-1951 Öğretmen ve Sınıf Teşkilatına Göre Faal İlkokulların Sayısı	56
Tablo-19: 1950-1960 Giresun'un Resmi İlkokul Sayısı	58
Tablo-20: Giresun'da Resmi İlkokullarda Öğrenci Durumları.....	60
Tablo-21: Giresun Şehir ve Köy İlkokullarda Öğrenci Sayıları 1953-1960	62
Tablo-22: Giresun Resmi İlkokullarda Öğretmenlerin Öğrenim Dereceleri	63
Tablo-23: Resmi Bağımsız Ortaokullarda Öğrenci Özellikleri.....	67
Tablo-24: Resmi Bağımsız Ortaokullarda Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller.....	69
Tablo-25: Resmi Bağımsız Ortaokullarda Öğretmen Durumları	71
Tablo-26: Resmi Liselere Bağlı Ortaokullarda Öğrenci Durumu.....	72
Tablo-27: Resmi Liselere Bağlı Ortaokullarda Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller	72

VII

Tablo-28: Resmi Liselere Bağlı Ortaokullarda Öğretmen Durumları.....	73
Tablo-29: Resmi Liselerde Öğrenci Durumları.....	75
Tablo-30: Demokrat Parti Dönemi Resmi Liselerde Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller ve Öğretmen Durumları	76
Tablo-31: Halk Dersaneleri- Dersane Öğretmen ve Öğrenci Durumları.....	83
Tablo-32: Öğretmenli ve Öğretmenli- Eğitimli Köy İlkokullarında Açılan Gece Okulları	84
Tablo-33: Bağımsız Eğitimli Köy İlkokullarında Açılan Gece Okulları	85
Tablo-34: Eğitimli ve Öğretmenli Köy Okullarında Faaliyet Gösteren Akşam Okulları	85
Tablo-35: Giresun Nüfusunun Okur- Yazarlık Durumu.....	87

EKLER LİSTESİ

EK-1: Vekil Öğretmenlik Kursu.....	103
EK-2: İlim ve İrfan Yuvalarının Mukavemetsizliği.....	104
EK-3: Tirebolu Karakaya Okulunun Yetiştirme Yurduna Dönüştürülmesi.....	105
EK-4: Ticaret Lisemizin Sergisi ve Tirebolu Biçki-Dikiş Sergisi.....	106
EK-5: Köy Kızlarımızı Okutalım.....	107
EK-6: Giresun'da Açılması Düşünülen Bahçıvanlık Okulu.....	108
EK-7: Giresun Kız Orta Sanat Okulunun Açılması.....	109
EK-8: Öğretmen Tayin ve Nakilleri.....	110
EK-9: Giresun'da Kütüphanenin Açılışı.....	111
EK-10: Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin Giresun'u Ziyareti.....	112
EK-11: Adnan Menderes'in Giresun'u Ziyareti.....	113

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ilköğretimi yaygınlaştırma düşüncesi hükümetlerin ortak politikası olmuştur. DP'ye göre ilköğretim maarif sisteminin temelini oluşturmaktadır. DP'nin milli eğitim politikasında ilköğretime öncelik vermesinin sebebi ilköğretimin DP iktidara geldiği 1950 yılında hala ülke geneline özellikle de köylere ulaşamamış olmasıdır. Demokrat Partinin ilköğretimde belirlediği en önemli hedef, ilköğretimi tüm ülkeye özellikle de okulu olmayan köylere götürebilmek, ilköğretimin kalitesini yükseltmek ve yeni bir ilköğretim kanunu hazırlamaktır. Hazırlanan tasarı ilköğretim gündemiyle toplanan V. Milli Eğitim Şurası'nda da incelenerek son şeklini almıştır. Taslağa göre ilköğretimin süresi 7-14 yaş olarak belirlenmiştir. Kanun tasarısına göre ilköğretim mecburi ve özel olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Çeşitli sebeplerle okul açılmayan köyler için yatılı ve gündüzlü bölge okulları açılmasına devam edilmiştir. Kanun tasarısının getirdiği en önemli yeniliklerden biri de ilköğretim kurumlarının ilk mercileri olmak üzere ilçe ilköğretim müdürlüklerinin oluşturulmasıdır. V. Milli Eğitim Şurasında incelenen "İlköğretim Kanunu" bazı değişikliklerden sonra Şura'da kabul edilmiş ancak iktidar süresince mecliste büyük bir çoğunlukla temsil edilmesine ve kanunun çıkmasına engel ciddi bir sebep olmamasına rağmen DP bu kanunu meclisten bir türlü geçirememiştir. DP'nin hazırladığı tasarı ancak 27 Mayıs İhtilali'nden sonra 6 Ocak 1961 tarihinde kabul edilmiştir.

Türkiye'de nüfusun büyük bir çoğunluğunun köylerde yaşaması ve dağınık yerleşmenin olması ilköğretimin yaygınlaştırılmasında karşılaşılan en önemli sorunlardan biri olmuştur. DP, bu sorunu çözmek için ödenekleri arttırmıştır. 1940'da 18.530.271 lira olan maarif bütçesi on sene sonra on misli 176.432.547 olmuştur. Unutulmamalı ki, bu çoğalma esnasında paranın kıymeti pek az fark etmiştir. 1940'da 10.000 liraya yapılan bir okul binasının 1950'de 100.000 liraya bile yapılması güçleşmiştir. Bunu hesaplayınca maarif bütçesinin pek de kâfi olmadığını görüyoruz. Köy halkının okul inşaatıyla alakalı her türlü mükellefiyeti kaldırıldığından ve inşa levazımı fiyatları da yükseldiğinden yapılacak ilkokulların maliyeti de yüksek olmuştur. Köy okulları yapımı için Giresun'a gönderilen tahsisat

da yeterli gelmemiştir. Rumlardan kalma evler de okula dönüştürülmüştür. DP yeni okul yapmaktan ziyade yıkılmak üzere olan okulların bakım ve onarımıyla ilgilenmek zorunda kalmıştır. Maarif Vekaletlerinin muvaffakiyeti mezun olunan talebe sayısı, inşa ettirilen okul binasıyla ilişkilendirildiği için eğitim alanında istatistik hastalığı hakim olmuştur. Sınıfta talebesi kalan öğretmenlerin vazifesini yapmadığına, yapamayacağına dair tamimler yapıldığından hiçbir öğretmen talebeyi sınıfta bırakmaya cesaret edememiş, bilsin bilmesin geçirme yolunu seçmiştir. Talebeyi ikmale bırakan hocalar, bu talebeleri çalıştırmak için yaz tatilinde çalışmak zorunda oldukları için ikmale de bırakmamışlardır. Talebeler tekrar tekrar imtihanlara sokulup mutlaka geçirilmiştir. Bunun neticesinde bol mezun vermekle ancak kalitesiz çocuklar yetiştirilmiştir. İyi vasıfta bilinçli öğrenci yetiştirilmesinde öğretmen muvazzaf olduğu için bütün ilkökul öğretmenlerinin üniversite tahsiline muadil bir tahsile sahip olmalarını sağlamak maksadıyla 1954'te Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde “İlkokul Öğretmenlerini Yetiştirme Enstitüsü” adıyla bir enstitünün kurulması için teşebbüse geçilmiştir. DP'nin 1951'de okul yapımında vatandaş yükümlülüğünü kaldırması İnönü dönemine göre yeni okul binalarının sayısında azalmaya neden olmuştur. Hızlı sanayileşmeye bağlı olarak kentlere yapılan göçler ve hızlı nüfus artışı büyük şehirlerde okul sıkıntısını getirmiştir. İhtiyacı karşılayamayan hükümet bu okullarda ikili, üçlü hatta dörtlü eğitim yapmaya başlamıştır. Mali bakımdan faydalı olan bu sistem eğitime büyük zararlar vermiştir. Okullarda kırk dakikalık dersler arasına konulan beş dakikalık teneffüsler öğrencilerin ihtiyacını giderememesine ve derslerin aksamasına neden olmuştur. Bu durum ise öğretmen, öğrenci ve velilerin şikâyetlerine neden olmuştur. Hükümet bu soruna çözüm olması amacıyla Amerika'dan baraka okul talebinde bulunmuştur. Baraka okulların bina darlığı çekilen yerlerde hizmet vermesi ve okul ihtiyacını bir nebze azaltması hedeflenmiştir. 1952'de Köy Enstitülerinin süresinin 6 yıla çıkarılması da ülkede büyük bir öğretmen açığı yaşanmasına sebebiyet vermiştir. 1950-1960 yılları arasında ilköğretim öğrencilerinin sayısının artış oranı CHP döneminin yaklaşık iki katıdır. Ancak bu artış nüfus artışı göz önüne alındığında beklenilenin gerisinde kalmıştır.

Bu dönemde ortaöğretimde izlenen politikanın esası her kazada bir ortaokul, her vilayette bir lise açmaktır. DP dönemi ortaokula devam eden öğrencilerin

sayısında Tek parti dönemine göre üç katından fazla artış meydana gelmiştir. Öğretmen sayılarında ise iki katından fazla artış gerçekleşmiştir. Ancak okul öğrenci artışlarında büyük bir orantısızlık vardır. Okul binalarının artışı öğrenci ve öğretmen artışının çok gerisinde kalmış, bu durum okullarda ikili, üçlü hatta dörtlü tedrisatın yapılmasına ve eğitimde verimin düşmesine neden olmuştur. Kız öğrencilerin sayısında ise artış yaşanmamıştır. Dini yaklaşımlar, örf ve adetler özellikle kırsal alanda bayanların eğitime yeteri kadar girmesine engel olmuştur. Ancak bu sadece DP'nin değil, bütün cumhuriyet hükümetlerinin ortak sorunu olmuştur. Giresun'da köylülerimiz kızlarını okutmadıkları için evlerindeki dikişlerini para ile diktirmek zorunda kalmışlar, yemek pişirmek için çeşitli malzemeleri olduğu halde iyi yemek pişirememişler, zararlı bitkilerden yapılan yemeklerden zehirlenip ölen aileler bile olmuştur. Halbuki kız çocuklarının okutulması, ev işlerinden çocuk ölümlerinin azalmasına kadar önemlidir.

Klasik ortaöğretimin ikinci devresi olan liseler, ortaokulun devamı ve yükseköğretimin kaynağını oluşturmaktadır. Liseler, 1950 yılına kadar geleceğin elitini yetiştiren ve çoğunlukla varlıklı ve seçkin ailelerin devam ettikleri okullardı. DP vatandaşın ayağına bu hizmeti götürmek için 1950'den sonra sadece il merkezlerinde değil, çok sayıda ilçe merkezlerinde bile lise açmaya başlamıştır. 1960'ta açılan Şebinkarahisar Lisesi de bunlardan biridir. 1957 yılında deneme ve fen liselerinin kurulmasıyla ayrıcalıklı eğitim kurumları oluşturulmuştur. Tek parti döneminde olmayan kolej türü liseler ve akşam liseleri de DP döneminde eğitime başlamıştır. DP dönemindeki lise sayısındaki artış oranı ortaokullardan, ortaokullardaki artış oranı ilkokullardan fazladır. Bu durum öğrencilerin üst eğitim kurumlarına giderek, daha iyi yetişmiş bireyler yetişmesinin önünü açmıştır. Bu dönemi farklı kılan diğer bir özellik de mesleki ve teknik eğitime ağırlık verilmesidir. İnönü ve Atatürk döneminden farklı olarak bu dönemde karayolu yapımına hız verilmesi bu alanda teknik eleman ihtiyacını doğurmuştur. Tarım, ve bayındırlık alanlarında makineleşmeye gidilmesiyle nitelikli eleman ihtiyacı bu okullardan karşılanmaya çalışılmıştır.

Türkiye'nin olsun kırsal kesimlerin olsun Giresun'un olsun daha önceki dönemlerde de olduğu gibi 1950-1960 yıllarında da susuzluk okullarımızın başlı başına en büyük derdi olmuştur. Susuzluk yüzünden okullarda temizlik yapılamamış,

hijyenik ve sıhhi bir ortamda derslerin işlenmesi mümkün olamamıştır. Herhangi bir şahıs evini yaptırmak istediği zaman suya yakınlığı aramaktadır ancak okul binaları yaptırılırken güneşten sonra su vaziyeti düşünülmemiştir. Vatandaş eliyle yapılan okul binaları dayanıklı malzeme kullanılmadığı ve bir plan dahilinde yapılamadığından 1950-1960 arası ülke genelinde olduğu gibi Giresun merkez, ilçe ve köy okullarımızın murakabasıyla ilgilenilmiş, mukavemetsizliği giderilmeye çalışılmıştır. Giresun gibi heyelan bölgesi olan yerlere okul binalarının inşa edilmesinde bu hususa dikkat edilmemesi toprak kayması yüzünden okul binalarının yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya gelmesine neden olmuştur.

DP Giresun'a kütüphane yaptırarak en büyük eksikliği gidermiştir. DP öğretim çağını geçirmiş ve bu çağda olmakla beraber durumları öğretime uzun yıllar devam elverişli olmayan genç kızları ve kadınları iyi bir anne ve ev kadını olarak yetiştirmeyi ve aynı zamanda kadın sanatlarından birine sahip kılarak lüzumu halinde hayatını kazanmak imkanlarını veren kurs mahiyetindeki 1952 Tirebolu Akşam Kız Sanat Okulu 1955 Şebinkarahisar Akşam Kız Sanat Okulu ve 1957 Bulancak Akşam Kız Sanat Okulunu Giresun'a kazandırmıştır. Mesleki ve teknik eğitim adına yine 1951'de Kız Orta Sanat Okulu açılmıştır. Sanat Okullarının öğretmen ihtiyacını karşılamak maksadıyla 1952'de Giresun Kız Enstitüsünün açılması da yine bu dönemin gelişmelerindedir. Bu yıllarda Giresun'da mesleki sahada halk eğitimini günün şartlarına uygun olarak her tarafa yaymak, boş vakitleri kıymetlendirmek, ilkokul mezunlarına bir sanat öğretmek amacıyla Erkek Sanat Enstitüsünde tesviyecilik, torna, frezel, elektrik ve oksijen kaynakçılığı, Ticaret Lisesi'nde ise büro, daktilografî, stenografî, tüccari muhasebe kursları açılmıştır. Ayrıca arıcılığın ve meyveciliğin ilmi bir şekilde teamülünü sağlamak maksadıyla kurslar düzenlenmiştir.

1953'te Giresun'da bahçıvanlık okulu açılmak istenmiş ancak arazi bulunmadığı gerekçesiyle vazgeçilmiştir. İlimiz çevresi halkına ne büyük faydalar sağlayacağına inandığımız bu güzel teşebbüsün fiil sahasına intikal edememesi cidden üzüntü uyandırmıştır. Köylü ve şehirlî müstahsillerimize büyük faydalar sağlayacağına kani bulunduğumuz bahçıvanlık okulunun açılması hususundaki teşebbüsler yeniden canlandırılmalıdır.

Görelde köylerin kaza merkezine olan yakınlığından dolayı okumaya çok büyük bir heves oluşmuştur bu da Görel ortaokulunu Türkiye'nin en kalabalık ortaokullardan biri haline getirmiştir.

Görel halkı yıllardır kazalarına lise açılması için teşebbüslerde bulunmuşlar. Bakanlık başmüfettişlerinden Muhittin Atik okulun bina ve öğrenci durumunu tetkik ederek vaziyeti çok iyi bulmuştur. Maarif Vekaleti Görel ortaokulunun liseye çevrilmesini kabul etmiştir ancak bunun vilayetlere lise açılması bitince ele alınacağını bildirmiştir. Göreliler hak ettikleri liseye 1966'ta kavuşmuşlardır.

Karadeniz Bölgesi sahil memleket çocuklarının diğer bölgeler kadar sanata ve bilhassa öğretmenlik mesleğine karşı duydukları yakın alaka diğer mevcut ilköğretmen okullarına müracat eden öğrencilerin ekseriyetini Karadeniz çocuklarının teşkil ettiği tesbit ve müşahade edilmiştir. Bu rakam halinde tecelli ve teşebbüs eden realiteyi, fiili olarak değerlendirmek maksadı ile Maarif Vekaleti Ordu vilayetinin Perşembe kazasında ordaki ortaokula dayalı ve birinci sınıfı teşkil edilmek üzere Perşembe İlköğretmen Okulu açmaya karar vermiş ve bu hususta Talim Terbiye Dairesi tarafından gerekli karar ittihaz edilmiş ve hazırlıklara başlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ EĞİTİM

1.1. Demokrat Parti Öncesi Eğitim

Cumhuriyet kurulduğu zaman yurttta üçlü bir eğitim sistemi bulunmaktaydı:

- Bütünüyle din etkisinde olan mahalle mektepleri ve medreseler,
- Din eğitimi yanında klasik bilimsel eğitim uygulayan okullar: İdadiler, rüştiyeler, öğretmen okulları vb.
- Yabancı ve azınlık okulları

Bu üçlü sistemde yatay geçişler yapılamadığı gibi nerdeyse hepsi kent çocuklarını ilgilendiriyordu. Osmanlı yönetiminin son dönemlerinde bazı yetkililer köyler için de bir şeyler yapılmasını istemişlerse de harekete geçilememiştir. (Semerci, 1997, 18)

Atatürk'ün de dediği gibi “Eğitim bir milleti ya hür, özgür, bağımsız, yüce bir toplum halinde yaratır ya da tutsaklığa, yoksulluğa sürükler” idi. Mevcut eğitim düzeni toplumu geri bıraktığına, değişmedikçe bu olumsuz etkisini sürdüreceğine göre değişmeliydi. Bu değişme batı eğitim kurumları doğrultusunda ve paralelinde olmalıydı. Eğitim çağdaşlaşmanın hem bir aracı hem de onun bir koşulu olmalıydı. Ulusal birliğin sağlanması bu koşullara bağlıydı. (Semerci, 1997, 19)

Her devrim, kendini anlamış, benimsemiş kuşakların yetişmesiyle yaşayabilir. Bu nedenle yeryüzünde her devrim, kendi eğitim sistemini kurmayı ve yerleştirmeyi temel almıştır. Türk devrimi de doğal olarak aynı yolu izlemiş, hedef olarak seçtiği “çağdaş uygarlık” düzeyine ulaşmak için eğitim ve öğretime öncelik vermiştir. (Kavcar, 2009, 38)

“İlköğretimi olmayan memlekette, orta çağ idaresi, bütün şekilleriyle devam eder. Resmi kanunlar ne derlerse desinler, ne haklar vatandaşlara tanınırsa tanınsın, hiç olmazsa ilköğretim derecesinde bilgi olmazsa haklar ve vazifeler canlanmaz, gönüllere ve yüreklere sinip yerleşemez. Bilmeyen, siyasi ve ekonomik kudret sahiplerinin elinde, orta çağda olduğu gibi, köle hayatı sürer. Asıl acıklı olan taraf da, kendi düşkün ve köle hayatına karşı duygusuz ve kayıtsız kalır. İlköğretim davası insan olmak, millet olmak davasıdır.” (Güvenç, 1997, 11)

Türkiye nüfusunun % 80'i köylerde yaşamaktaydı. 40.000 köyün 35.000'inde okul yoktu olanların da çoğu üç sınıflıydı. Öğretmene sadece sınıf içinde bilgi aktarma görevi verilmişti. Öğretilenler, köy yaşamını ilgilendirmediğinden, o yaşamı değiştirmeye yaramadığından kullanılamıyor, unutuluyordu. Okul köye bir farklılık getirmemiş; okullu köylerle okulsuz köyler arasında yaşam düzeyi bakımından fark görülüyordu. Köylüye göre, kendi yaşamını değiştirmeyen okul olmasa da olurdu. (Güvenç, 1997, 13-17)

Okulsuz 35.000 köyün 16.000'inde nüfus 150'den azdı. Bu küçük, dağınık köylerin uzun süre öğretmensiz kalmasına göz yummamak için eğitim sistemi devreye girmiştir. (Aydın, 1997, 28)

Eğitim devrimi 1924 Öğretim Birliği ve 1928 Harf İnkılabı ile başlar. 3 Mart 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu tüm bilim ve eğitim kurumlarını Maarif Vekaletine bağlayarak eğitimin tek elden yürütülmesini sağlamıştır. Yasa, tümüyle dinsel bir eğitim sistemine dayanan medreseleri kaldırmış, eğitime "laik ve dünyevi bir nitelik" kazandırmıştır. (Güven, 2010, 211)

Ortaöğretim kurumlarında da eğitimin amacı yine Cumhuriyet inkılaplarının yeni nesillere benimsetilmesidir. Ortaöğretime öğretmen yetiştirmek amacıyla 1926'da Gazi Eğitim Enstitüsü kurulmuştur.

Cumhuriyet döneminde yeni devletin 1933'lere gelinceye kadar yükseköğretimle ilgili kayda değer faaliyetleri olmamıştır. Tıp, Hukuk, Edebiyat, İlahiyat ve Fen Fakülteleri ile 1933'e kadar faaliyetlerini sürdüren İstanbul Darülfünunu inkılabın yerleşmesinde yeterince rol oynamamakta, yeni devlet zihniyetine ayak uyduramamaktaydı. Bunun üzerine İsviçre Gelf Üniversitesi profesörü Albert Malche Türkiye'ye davet edilir, Malche'in raporları doğrultusunda 18 Kasım 1933'te İstanbul Üniversitesi adlı yeni bir üniversite kurulur. (Kayadibi, 2006, 12)

İstanbul Üniversitesi bu şekilde kurulurken Ankara'da da 1925'te açılan Ankara Hukuk Mektebi ile Ankara Üniversitesi'nin temelleri atılmıştır. İkinci adım, 1930'da Ankara Yüksek Ziraat Mektebi'nin kurulmasıdır. Bunu 1935'de kurulan Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi izlemiş, yine aynı yılda İstanbul'daki Mülkiye Mektebi Ankara'ya taşınmıştır. 1943'te Fen Fakültesi, 1945'te ise Tıp Fakültesi açılmıştır. (Kafadar, 1997, 153)

Cumhuriyetin kuruluşu ile beraber devlet, mesleki ve teknik eğitimin durumu ile de ilgilenmeye başlamıştır. I. Dünya ve Bağımsızlık Savaşlarında teknik bilgi ve beceriye sahip eleman eksikliğinin meydana çıkardığı sorunlar, ekonomik ve sosyal gelişme için bireylerde yeni yeterliklerin geliştirilmesi zorunluluğu ve genel olarak becerili işçi düzeyinde meydana gelen boşluğu doldurma ihtiyacı, meslek eğitimi üzerinde dikkatleri toplamıştır. (Doğan, 1999, 380)

Yabancı uzmanlarında etkisiyle bölge ihtiyaçlarına uygun İzmir’de kimya ve dokuma sanayi okulu, Kütahya’da çinicilik, Adana’da tabaklık, tarım ve tekstil, Mersin’de deniz inşaatı okullarının kurulması önerilmiştir. (Doğan, 1999, 381)

1927 yılında çıkarılan 1052 sayılı kanunla o gün ülkede bulunan sanat okulları Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Bu yasa ile yeni okul açma, öğretmen yetiştirme, programları, düzenleme sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Bu yasa ulusal düzeyde birliği ve standartları korumaya yönelik bir girişimdir. (Demir ve Şen, 2009, 43)

John Dewey, Kühne, Omer Buyse, Albert Malche, Berly Parker gibi uzmanların raporları ilk, orta, mesleki ve yükseköğretimdeki çalışmalara yön vermiştir.

Halkevleri ve Millet Mektepleri ile de yetişkinler yeni harfler ile okur yazar hale getirilmeye çalışılmıştır. Önü döneminde de Köy Enstitüleri ile ilköğretim seferberliği devam etmiştir.

1.2. Demokrat Parti Hükümetlerinde Eğitimin Ele Alınması

Demokrat Partinin genel eğitim politikası şu şekildedir:

- Maarif sisteminde Milli eğitim ve öğretim birliği prensibi hakimdir.
- Umumi ve mesleki eğitim ve öğretim vatanın ihtiyaçlarını karşılayacak umumi bir plana göre tanzim etmek, gelecek nesillerin yalnız ilim ve teknik bilgi ile değil, milli ve insani bütün manevi değerlerle de donatılmasını sağlamak.(Demokrat Parti Tüzük ve Programı,1952,55)
- İlköğretim maarif sisteminin temelini oluşturmaktadır. (Demokrat Parti Tüzük ve Programı,1952,56)
- İlkokul mezunları için çırak okulları açmak. Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilatına ait 4274 sayılı kanununun 13. Maddesi değiştirilerek 14 yaşında ilkokulu bitirenlerden daha sonra herhangi bir yüksekokula gitmeyecek olanlara kurslara devam etme zorunluluğu getirilmiştir ancak Giresun

milletvekili Mazhar Şenel ve Arif Hikmet Pamukoğlu bu duruma anayasa aykırılığından dolayı karşı çıkmıştır.(TBMM Zabıt Ceridesi, 1952,108) Çünkü anayasaya göre bütün Türkler için mecburi olan sadece ilk tahsildir. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Ahmet Tevfik İleri ise, 5 yıllık ilk tahsil kademesini, bilhassa ilk tahsilden sonra tahsil yapma imkanı bulamayan vatandaşlar için eksik ve yetersiz görmektedir. Köylerde ilk tahsilini bitirmiş olanlar bir müddet sonra bilgilerini çok fazla miktarda kaybetmektedir. (TBMM Zabıt Ceridesi, 1952,109) Üzerinde işlenmezse ve yeni imkanlar verilmezse var olan bilgilerini de kaybetmektedirler. Bu nedenle ilk tahsilin 6 seneye çıkarılması uygun görülmüş, Milli Eğitim Vekaleti, ilkokulu bitiren çocuklara ilk tahsilin üzerinde birtakım bilgiler vermeyi vazife olarak görmüştür. Bunu da ancak kurslarla temin etme yoluna gitmiştir. Artık köylünün de bakanlıktan mektep ve öğretmen talebi söz konusu olmaya başlamıştır. Bu sebeple bakanlık köylere kurslar açma yoluna gitmiştir.(TBMM Zabıt Ceridesi,1952,110)

- Bütün ilkokul öğretmenlerinin aynı ruh ve aynı seviyede bilgiye sahip olabilmesi için bunlar arasında farklı zümrelerin teşekkülüne meydan verilmemek. (Demokrat Parti Programı,1946,10)
- Orta tahsil kurulları gerek program ve talimatname gerek laboratuvar ve kütüphane gibi öğretim vasıtaları bakımından ıslah ve takviyeye muhtaç duyulmuştur. Yüksek öğretime basamak oluşturan liselerin bu maksadı sağlayacak duruma getirilmeleri lazımdır. (Demokrat Parti Programı,1946,11)
- İktisadi ihtiyaçlarımıza cevap verecek nitelikte kalkınmada başat rolü olan muhtelif derecelerdeki teknik öğretim kurullarını yurdun her tarafına yaymak.
- Yüksek öğretim meselesinde niteliğe önem verilmeli ve bütün yüksek öğretim kurumları Batıdaki benzerleri seviyesine eriştirilmelidir. Üniversiteler ilmi ve idari muhtariyete sahip olmalıdır. Muhtelif ilim şubelerinde çalışmak üzere üniversite içinde araştırma enstitüleri kurulmasına özen göstermek ve memlekete ait araştırmalara bilhassa önem verilmek. (Demokrat Parti Tüzük ve Programı,1952,56)
- İlinin, tekniğin ve güzel sanatların suratla gelişmesini sağlamak için bütün, vasıta ve tedbirlere başvurmak, ehliyet ve istidatları teşvik etmek,

kütüphaneler müzeler, tiyatrolar, konservatuarlar kurmak, ciddi neşriyata yardımda bulunmak, Türk dilinin millî bünyesine uygun olarak süratle gelişmesi yolundaki çalışmalara yardım etmek, kısaca, yurdumuzda millî ve insanî kültür seviyesinin yükselmesini sağlayacak her faaliyeti desteklemek, devletin başlıca vazifelerinden görülmüştür. Ancak ilmin, sanatın ve türlü fikir faaliyetlerinin siyasî ve idarî müdahalelerden uzak kalması, demokrasinin değişmez bir esası olarak görülmektedir. (Demokrat Parti Tüzük ve Programı,1952,57)

- Kabiliyet ve kudreti müsait olduğu takdirde bir ilkokul Öğretmeninin, öğretim derecelerini tamamlayarak üniversite profesörlüğüne kadar yükselmesine imkân sağlamak.(Demokrat Parti Tüzük ve Programı,1952,57)
- Doğu bölgesinde, her derece ve şubede okulları ve nihayet Fakülte ve Enstitüleri ile, bir kültür merkezi yaratmak. (Demokrat Parti Programı,1946,12)

1.2.1. Birinci Menderes Hükümeti'nin Eğitime Bakışı

DP'nin ilk iktidarı olan 22 Mayıs 1950'de kurulan Birinci Menderes Hükümeti 10 ay görevde kalmıştır. Milli Eğitim Bakanı Tefik İleri "... Biz bu iş için hatta önümüzdeki seneler için verilebilecek parayı da rica ederek bir plana bağlamak kararındayız. Bu öyle plan ki, hangi senelerde, hangi köyde mektep yapabileceğimizi şimdiden bilelim". İleri'nin eğitimle ilgili görüşlerini yansıtan bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, okul açma işinin uzun vadeli bir plan dahilinde ele alınması gerektiğine vurgu yapılmıştır. (Yüce, 2008)

Bu dönemde eğitim alanındaki bazı değişiklikler de göze çarpmaktadır. CHP tarafından Şubat 1949'da ilkokulların 4. ve 5. sınıflarına program dışı ve anne – babanın isteğine bağlı olarak konulan Din dersi, Kasım 1950'de DP tarafından ilköğretim programının içine alınmıştır ama öğrencilerin bu dersi alıp almamaları yine anne ve babanın isteğine bırakılmıştır. 1956-1957 öğretim yılında din dersleri seçmeli olarak ortaokul ve dengi okulların birinci ve ikinci sınıflarına da konmuştur. (Şeker, 2006)

Ahmet Tefik İleri Demokrat Partinin en uzun süreli Maaif Vekaletidir. Üç kez Maarif Vekaletini olarak önemli icraatlarda bulunmuştur. İleri, 9, 10 ve 11.

dönemlerde Maarif Vekaletinin yanında, Nafia, Gümrük ve İnhisarlar ve Ulaştırma Bakanlığı görevlerini de yürütmüştür.

Eski iktidardan Reşat Şemsettin Günaltay hükümetinin başlatmış olduğu komünizmle mücadeleyi Tevfik İleri devam ettirmiştir. Komünizm manifestosu tercüme edilerek Hasanoğlan Enstitüsünün birtakım talebelerine dağıtılmış olmasında Hakkı Tonguç'un müsamahalı davranışları tespit edilip Atatürk Lisesindeki resim hocalığına son verilmiştir. İleri, milli davaları dejenere etmemek için muhalefeti milli davalarda partiler üstü davranmaya davet etmiştir. (TBMM Zabıt Cerideleri Kapalı Oturumlar (Gizli Celseler), 9. Dönem, 10. Cilt, 6. Birleşim,S.41, 19.11.1951)

Türk köylüsü üç zırhla mücehhezdir. Bunlar; dini, ailesi ve toprağıdır. Komünizmin din ve aile kavramlarını toptan yok etmesinden endişe edilmiştir. (TBMM Zabıt Cerideleri Kapalı Oturumlar (Gizli Celseler), 9. Dönem, 10. Cilt, 6. Birleşim,S.43, 19.11.1951) Komünizmin özellikle köylerdeki gençler üzerinde nüfuz gösterdiğinden gençlerin dinsiz olmasından endişe edilmiştir. Truman Doktrini ile ABD'ye kendini bağlı hissedenden Türkiye komünizmin sembolü olan demiryolu yapımından vazgeçip otoyol yapımına ağırlık vermiştir. Bu dış yardımlara karşılık '5 yıllık kalkınma planları' uygulamasının rafa kaldırılması talep edilmiş ve Köy Enstitülerinin kapatılması istenmiştir.(Zengin,2013) 1946 yılından sonra enstitülerde var olan iş içinde eğitim anlayışı sistemli bir şekilde değiştirilmiş ve amacından saptırılmıştır. 1947 yılından sonra enstitü öğretmenleri ellerinde bulunan tüm araç ve gereçleri geri vermeye zorlanmışlardır. Ders programı değiştirilip teorik derslerin yüzdesi arttırılmıştır. (Kaplukan,2012) 1949'da çıkartılan 5541 sayılı yasa ile enstitülere yalnızca köy çocukların alınması yönteminden vazgeçilmiş ve enstitülerdeki karma eğitime son verilmiştir. (Aysal,2005,280)Köy Enstitülerinin kapatılmasında her ne kadar Demokrat Parti suçlansa da asıl köy enstitülerinin kapatılma süreci, yine CHP'nin tek parti ve İsmet İnönü'nün 'Milli Şef' olarak Cumhurbaşkanı olduğu 1945 yılında başlamıştır.

1.2.2. İkinci Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı

9 Mart 1951 'de kurulan İkinci Menderes Hükümeti üç yıl görevde kalmış bu süre zarfı içinde iki farklı Milli Eğitim Bakanı görevde bulunmuştur. İlk hükümet döneminden tanıdığımız Tevfik İleri'nin istifası üzerine yerine Prof. Rıfki Salim

Burçak Milli Eğitim Bakanı görevini yürütmüştür. Bu hükümet diğer hükümetlere göre eğitime daha fazla önem vermiştir. Hükümet programında milli değerlere vurgu yapılmıştır. (Akça,2007, 24). “Gençliğini milli karakterine ve ananelerine göre manevi ve insani kıymetlere teçhiz edemeyen bir memlekette ilmin ve teknik bilginin yayılmış olması, hür ve müstakil bir millet olarak yaşamının teminatı sayılamaz. Gençliğimizin “Vatan” ideali etrafında toplanmasını hareket noktası olarak alıyoruz”. (Taşdöven,2013,41). İkinci Menderes Hükümeti’nin programı yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı üzere önceki programdan çok farklı değildir. Ancak 10 ay süresince yapılacak uygulamalar yeni programda yer almıştır. İlk, orta, yüksek ve teknik okullarda tek bir eğitim sisteminin uygulanacağından söz edilmiştir

1.2.3. Üçüncü Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı

Üçüncü Menderes hükümeti programında eğitim konusuna her iki programdan da daha yüzeysel bir şekilde değinilmiştir. Bu hükümetin görev süresi daha kısa olduğu için sadece bir eğitim bakanı Celal Yardımcı görev almıştır.

Bu hükümet Doğu Üniversitesi kuruluş çalışmalarına hız vermiş, ilköğretim kanunu, öğretmenlerin disiplin işlerinin düzenlenmesi ve okullardaki sağlık meseleleriyle ilgilenmişlerdir.(Akça, 2007, 44)

Bu dönemde okulların sayısı artmış, yabancı dille eğitim veren Amerikan tarzı Anadolu ve Fen Liselerinin temelini oluşturan yeni okullar açılmış, İmam Hatip okullarının lise kısımları eğitime başlamış, teknik ve yüksek öğretime önem verilmiş, ODTÜ ve Ege üniversitelerinin kuruluşu için hazırlık çalışmaları başlamıştır. (Yüce,2008,45)

1.2.4. Dördüncü Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı

Dördüncü Menderes Hükümeti programında eğitim ve öğretim ile ilgili bir madde olmamasına rağmen en önemli gelişme Milli Eğitim Bakanı Ahmet Özel başkanlığında Altıncı Milli Eğitim Şurasının toplanması olmuştur. Şurada, İlkokul programını gözden geçirmek eksikleri ve sorunları tespit amaçlı çalışmalar yapmak üzere komisyon kurulmasına karar verilmiştir. (Kılıç, 2008 , 89)

Ayrıca kadrosuzluk nedeniyle terfi edememiş ortaokul öğretmenlerinin mağduriyetlerine son vermek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığınca yeni bir intibak kanunu hazırlanmıştır. (Taşdöven, 2013, 44)

1.2.5. Beşinci Menderes Hükümetinin Eğitime Bakışı

Bu yeni ve son hükümet 27 Ekim 1957 genel seçimlerden sonra kurulmuştur. Bu hükümette Celal Yardımcı ve Tevfik İleri Milli Eğitim Bakanlığı görevini üstlenmişlerdir. Önceki hükümet programlarına göre eğitime fazlaca yer verilmemiştir. ziraattan eğitime kadar bütün devlet işlerinde ülkenin ihtiyaçlarını giderecek şekilde ve imkanlar ölçüsünde hareket edileceğinden bahsedilmiştir. (Gezer, 2012, 70)

Bu dönemde daha çok yükseköğretim çalışmalarına hız verilmiştir. Atatürk Üniversitesi Erzurum'da açılarak eğitim ve öğretime başlamıştır. Tevfik İleri'nin bakanlığı döneminde orta dereceli ve dengi okullara, liselere konulan Din dersine hoca yetiştirmek amacıyla İstanbul'da Yüksek İslam Enstitüsü, ortaöğretimin ihtiyaç duyduğu öğretmen açığını kapatmak üzere Ankara Yüksek Öğretmen Okulu ile birlikte İzmir Buca Eğitim Enstitüsü kurulmuştur. (Tangülü,2012,399)

Mesleki ve teknik öğretim okullarına öğretmen yetiştirmek maksadıyla çeşitli okulların açılmasına devam edilmiş ve ciddi oranda yükseköğretim okulları yapımına hız verilmiştir. (Taşdöven,2013,45)

İKİNCİ BÖLÜM

2. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ MİLLİ EĞİTİM POLİTİKASI

2.1.Okul Öncesi Eğitim

Anaokulları, 2 yaşından ilkököl çağına kadar olan çocukların bakım ve korunmalarını ve her yönden gelişmelerini sağlayan eğitim kurumdur. (Tebliğler Dergisi,1954,175) Okul öncesi eğitim, çocukların eğitim hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Bu dönemde alınan temel eğitimle öğrenciler, gelecek eğitim yaşamlarının temellerini atmaktadırlar. Osmanlı dönemi eğitim sistemi incelendiği zaman, okul öncesi eğitimle ilgili çalışmaların II. Meşrutiyet döneminde başladığı görülmektedir. Ancak Osmanlı Devleti zamanında okul öncesi eğitimle ilgili çalışmalar istenilen düzeyde değildi. Cumhuriyetin kuruluş aşamasında okul öncesi eğitimin önemi fark edilmiş ve bu alana önem verilmiştir.

Tek Parti Dönemi okul öncesi eğitimle ilgili çalışmalar yapılmış ancak bu eğitim kurumları istenilen düzeyde yaygınlaştırılmamıştır. Okul öncesi eğitim kurumları daha ziyade büyük şehirlerin merkezlerinde açılmış ve taşraya taşınmamıştır. Buna ilaveten bu kurumlar genelde belirli bir sosyo-ekonomik seviyenin üstünde olan insanların çocuklarına hitap etmekteydi. Tek Parti dönemi eğitim hayatı incelendiği zaman, okulöncesi eğitimin yavaş bir gelişim seyri izlediği görülür. (Demircioğlu, 2008). Bu dönemde okul öncesi eğitimin yavaş bir gelişim seyri izlemesinde, yöneticilerin, okuma yazmanın artırılması ve ilköğretimin yaygınlaştırılması üzerine odaklanmaları da neden olarak gösterilebilir.

Anaokulları, çocuklarımızın okul çağına kadar geçen hayatlarını tanzimde, bakım ve korunmalarında, ruhça ve bedence gelişimlerinde ve bu suretle ilköğrenime hazırlanmalarında faydalı hizmetler gören ilk eğitim kurumlarımızdır. Memleketimizin geniş ölçüde ihtiyacı olan anaokulları sayılarını artırmak, zamanın icap ve şartlarına uygun eğitim faaliyetlerine rehberlik etmek, okul açmak ve yönetim işlerini kolaylaştırmak maksadıyla Vekâlet tarafından hazırlanan, 5. Milli Eğitim Şûrasınca tetkik olunan anaokulları yönetmeliği ve programından birer tane Millî Eğitim Müdürlüklerine gönderilmiştir. (Tebliğler Dergisi,1954,175)

Tablo-1: CHP Dönemi Resmi ve Özel Anaokullarında Sayısal Gelişmeler

Öğretim Yılı	Okul	Öğrenci	Öğretmen
1923-1933	92	3.895	32
1940-1941	51	1.690	60
1950-1951	52	1.760	71

Akyüz,2008,217

1923-1933 eğitim öğretim döneminde 92 olan okul öncesi eğitim kurumu 1940-1941 döneminde 51'e düşmüştür. Tek Parti döneminin sosyo-ekonomik şartları dikkate alındığı zaman, okul öncesi eğitimin gelişmemesinin nedenleri daha iyi anlaşılabilir.

Tablo-2: DP Döneminde Ana Okulları Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılları	Okul Sayısı		Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı		
	Resmi	Özel		E	K	Toplam
1950-1951	-	52	71	941	819	1760
1951-1952	-	53	74	1111	878	1989
1952-1953	-	53	74	1224	959	2183
1953-1954	-	52	77	1197	980	2177
1954-1955	-	53	79	1355	1072	2427
1955-1956	-	56	82	1482	1091	2573
1956-1957	-	64	85	1553	1205	2578
1957-1958	-	59	95	1523	1273	2796
1958-1959	-	63	111	1598	1288	2886
1959-1960	-	66	111	1612	1235	2847

Kaynak: Taşdöven,2013,56

DP halkının en azından ilköğretim düzeyinde bilgi ve beceri kazandırabilmek, okuma yazma oranını artırmak, okulsuz köy bırakmamak davası ile önceliği ilköğretime verdiğinden okul öncesi eğitim geride kalmıştır, sadece özel girişimler yoluyla atılımlar olduğunu görmekteyiz Bir önceki döneme göre öğretmen, öğrenci ve okul sayılarındaki artış hızının yüksek olduğu da açıktır. DP dönemine kadar resmi sadece iki anaokulundan bahsedebiliriz.

Cumhuriyet tarihinde okul öncesi eğitim ilk kez Beşinci Milli Eğitim Şurasında ele alınmıştır. Şuranın ilk gündem maddesini de okul öncesi eğitim oluşturmaktadır. İhtiyaçlara uygun ideal bir anaokulları için çalışmalarda bulunmak

üzere komisyon oluşturulmuş, anaokullarının yönetmeliklerini, uygulamalarını, hedeflerini, eğitime katkısını ve ihtiyaçlarını içeren bir rapor hazırlanmıştır. Raporla, anaokullarının çağdaş eğitimin bir parçası olduğu vurgulanarak, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması gereği üzerinde durulmuştur. Okul öncesi eğitimi konu alan bu rapor bilimsel bir toplantıda onaylanan ilk belge olması bakımından önem taşımaktadır. (Yüce, 2008,48).

2.2. İlköğretim

CHP II. Dünya Savaşının getirdiği ekonomik sosyal olumsuzluklar nedeniyle ilköğretimde seferberliği başlatmak amacıyla köy okullarının yapımını Köy Enstitüleri Kanunu ile tamamen köylü vatandaşlara yüklemişti. Dereden kum çekerek, karşı dağdan taş taşınarak köy okullarının yöre halkı tarafından yapılması köy halkına ağır bir maddi ve manevi külfet oluşturmaktaydı. Bu binalar usta elinden çıkmadığı için yuvarlak dere taşları ve yaş kavak ağaçlarından yapıldıklarından sağlam bir yapıya sahip değildi, büyük bir kısmının istifade edilemeyecek durumda olması DP'nin bu okulların bakım ve onarımıyla ilgilenmesine sebep olmuştur. Köylüler tarafından yapılan bu okulların çoğunun çatıya ve tuvalete ihtiyacı vardı. (Dikilitaş,2007,317) DP'nin yeni okullar açmak yerine bu okulları onarıp tamir ederek ihtiyaca uygun hale getirmesi niceliğin yanı sıra niteliğe de önem verdiğini gösterir.

Kırsal kesimdeki dağınık yerleşme tipi ve nüfusun büyük bir çoğunluğunun köylerde yaşaması ilköğretimin yaygınlaştırılmasında en önemli sorun teşkil etmekteydi. DP, köyleri cehaletten kurtarmak, vatandaşlara en azından ilköğretim düzeyinde bilgi ve beceri kazandırabilme maksadı ile ödenekleri arttırma yoluna gitmiştir. 1940 yılında 18.530.271 lira olan maarif bütçesinin on sene sonra on misli 176.432.547 olması, DP'nin eğitime verdiği önemi anlamak bakımından önemlidir. (Dikilitaş, 2007;350).Milli Eğitim Bütçe Komisyonu toplantısında Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri; “Köy okulları için koyduğumuz 5 milyonun 4 milyonunu mutlaka doğu illerine sarf edeceğiz. Eski iktidar doğu illerinde 77 bin liraya kadar 3 ders haneli, 143 bin liraya kadar da beş ders haneli okullar yaptırmıştır. Biz daha ekonomik icraata taraftarız ve kimseye şirin görünmek için lüzum olmayan yerde okul açmak kararında değiliz.” (Taşdöven,2013;58)

Çeşitli sebeplerden dolayı ilkokulu bitirip öğrenimine devam edemeyen, ilköğrenimine bir yıl veya daha fazla ara veren çocuklar zamanla ilkokulda edindikleri bilgileri unutuyorlardı. ilköğrenimi bitirme yaşının 16 olması da ilköğrenime verilen aranın uzamasına bu da ilköğretimden istenilen verimin alınmasına engel olmaktaydı.(Kılıç,2008;99) Bu sıkıntıyı giderebilmek maksadıyla 1952’de çıkarılan kanunla ilköğretime devam yaşı 14 olarak değiştirilmiştir. (Kılıç,2008;104)

Eğitimde yaşanan bir diğer sıkıntı özellikle kırsal kesimlerdeki okulların evlere olan uzaklığı, okumanın, okula gitmenin bir ihtiyaç olarak görülmemesi maddi imkansızlıklar gb sebeplerle ilkokullara devam edenlerin sayısının azalmasıydı. Bu konuda denetimi arttırmak maksadı ile ilkokul öğretmenleri tarafından yapılan ilköğretim çağındaki çocukların tesbiti işi, artık muhtarlar ve ilkokul başöğretmenlerine bırakılmıştır. (Işık,09.09.1954,No:1314,s.1)

Tatbik edilen imtihan sistemine göre öğrencilere sorulan birkaç sual onun dersleri bilip bilmediği hakkında kati bir bilgi edinilmesine yaramadığı, not takdirinde öğretmenler arasında büyük farkların bulunması 1960’ta ilkokullarda imtihan sisteminin değişmesine yol açmıştır. Testlerin objektif olması ve adet bakımından fazlalığı bu mahzuru ortadan kaldıracak niteliktedir. İlkokulların diğer sınıflarında yapılan imtihanların da değiştirilip “başarı testi” adı altında yeni bir imtihan sistemi tatbiki için de çalışmalar yapılmış bu maksatla “standart tecrübe testleri” hazırlanmıştır. (Milliyet,03.02.1960,No:3498,s.2.)

1953-54 ders yılından itibaren ilkokulların birinci sınıflarında ve ana mekteplerde tedrisat UNICEF tarafından verilen filmlerle yapılmaya başlanmıştır. UNICEF tarafından verilen sinema makinaları ilkokullara dağıtılmıştır. İlkokulların birinci sınıflarında daha ziyade çocukların hayatla ilgili meseleler hakkında bilgi sahibi olabilmeleri için, bu nevi tedrisata lüzum görülmüş, yazı, okuma ve dil öğretiminin daha çok üst sınıflarda yapılması uygun görülmüştür. UNICEF tarafından birçok milletlerde tatbik edilen bu öğretim şekli, diğerlerinden daha kısa zamanda ve daha verimli olmaktadır. (Milliyet,07.03.1953,No:1016,s.2)

Hızlı sanayileşmeye bağlı olarak bu dönemde kentlere yapılan göç beraberinde şehir okullarında ikili, üçlü, dörtlü eğitim yapılmasına neden olmuş ve şehirlerin okul talebini karşılayabilmek amacıyla ABD’den 1959 yılında 1000 baraka okul tedarik

edilmiştir. Bu şekilde eğitim yapan 1275'i ikili, 36'sı 3'lü ve 1'i de dörtlü tedrisat yapan toplam 1.312 şehir ilkokulu bulunmaktaydı. (Yüce,2008;147) Aslında bu uygulama muhalefet tarafından eleştirilse de oldukça ekonomiktir.

İlköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki çocuklar dünyayı bir bütün olarak algıladıkları için bu dönemde dersler birleştirilerek sunulmuştur. Bu dönemlerdeki çocuklar parçayı değil, bütünü algılayıp genelden özele doğru anlamlandırmada bulunurlar. 4. ve 5. sınıflarda Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri "Toplum ve Ülke İncelenmesi", Tabiat Bilgisi, Tarım ve Aile Bilgisi dersleri de "Fen ve Tabiat Bilgileri" adı altında verilmeye başlanmıştır. (Yüce,2008;147) Birbirine benzer nitelikteki birkaç dersin en temel konuları bu şekilde birleştirilmiştir.

İlk tedrisat padişahlık zamanından kalma 37 senelik Tedrisat- ı İptidaiye Kanunu ile idare edilmekteydi. Ayrıca İlkokul yönetmeliği ile programı arasında da uyum bulunmamaktaydı. Daha sonra ise, 1943 yılında 4274 sayılı kanun ile sadece köy okullarını ilgilendiren bir düzenlemeye gidilmişti, bu eksikliği giderebilmek için V. Milli Eğitim Şurasında komisyon oluşturulmuştur. Tasarıyı incelemek, ve mecburi ilköğretimin planlamasını yapmak için kurulan komisyon, tasarıda bazı değişiklikler yapmış ancak tüm çalışmalara rağmen kanun DP iktidarı döneminde çıkarılamamıştır. (Özer,2012,265)

Bu dönemde meydana gelen önemli bir gelişme de, Köy Enstitülerinin öğretmen okullarına dönüştürülmesinden sonra 1948-1951 yıllarında çıkarılan 5166 ve 5210 sayılı kanunlarla okul yapımında vatandaş yükümlülüğünün kaldırılmasıdır. Bu düzenleme hemen etkisini göstermiş, özellikle 1950-1955 yılları arasındaki dönemde yeni yapılan ilkokul sayısında azalma olmuş bu da doğal olarak okuryazarlığın yaygınlaştırılma oranında bir gerilemeye sebep olmuştur. Bu olumsuzluk karşısında alınan ilk önlem ise, 15 Nisan 1959'da kara, hava, deniz ve jandarma komutanlıklarına bağlı okuma-yazma taburlarının açılmasıdır. (Koçer, 2008,246)

Tablo-3: CHP ve DP Dönemi İlköğretimdeki Sayısal Veriler

Yıllar	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Öğrencilerin Genel Nüfusa Oranı
1940-1941	10.596	17.245	956.000	% 5.4
1945-1946	14.010	26.428	1.358.000	% 7.22
1949-1950	17.106	34.821	1.591.000	% 7.6
1950-1951	17.428	35.871	1.616.000	% 12
1955-1956	18.724	43.721	1.996.000	% 12
1960-1961	24.398	62.526	2.866.000	% 9.6

(Taşdöven,2013,19)

İnönü döneminde ilkokul sayılarında %63,5, öğrenci sayılarında %68,9, öğretmen sayılarında ise % 101 oranında artış mevcuttur. Menderes döneminde ise, ilkokulların sayısında %22,9, öğrenci sayılarında %55,5, öğretmen sayılarında ise %74'lük artış ilköğretimde DP'nin başarılı olamadığını göstermektedir.

Tablo-4: DP Döneminde Şehir ve Köylerde İlkokul Sayıları

Öğretim Yılları	Şehir Okulu	Köy Okulu	
		5 Yıllık	3 Yıllık
1950-1951	1505	11940	3860
1951-1952	1541	12735	3022
1952-1953	1584	13706	2346
1953-1954	1625	14006	2188
1954-1955	1734	14588	1941
1955-1956	1787	15031	1775
1956-1957	1863	15735	1662
1957-1958	1943	16396	1551
1958-1959	2052	17031	1427
1959-1960	2121	17847	1310

Kaynak: Yüce,2008,148

İstatistiklerden de anlaşılacağı gibi DP döneminde ilköğretimde tam bir gerileme olmasa bile ciddi bir duraklama dönemine girdiği göze çarpmaktadır. On yıllık süre zarfında yaşanan ekonomik büyümeye ve Milli Eğitim Bakanlığı bütçelerinde yapılan artışa rağmen ilköğretimin ülke geneline yayılma hızı DP döneminde oldukça düşmüştür. Bunda özellikle 1951'de köy ilkokullarının

yapımında köylülerin çalışma zorunluluğunun kaldırılması, Köy Enstitülerine karşı yürütülen politika etkili olmuştur.

Tablo-5: DP Döneminde Şehir ve Köylerdeki İlkokullarda Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılları	Şehir Okulları		Köy Okulları			
	E	K	Öğretmenli		Eğitmenli	
			E	K	E	K
1950-1951	269373	184124	681119	373229	58712	35641
1951-1952	277463	192020	705470	281665	44325	27004
1952-1953	296803	208133	727281	388292	33107	20802
1953-1954	317651	225862	746079	404221	30967	19367
1954-1955	352645	253637	773885	422102	37531	17356
1955-1956	386007	280240	816292	439871	24947	15639
1956-1957	428445	310818	872077	468862	23497	15005
1957-1958	467930	339048	910424	484602	21657	14093
1958-1959	505546	365186	968331	506240	20382	13102
1959-1960	538007	388403	101209	520368	19006	11716

Kaynak: (Yüce, 2008; 148)

DP'nin on yıllık sürecinde ilköğretim öğrencilerinin sayısının artış oranı CHP döneminin yaklaşık iki katı fazla olmuştur. Bu artışta köyden kente yapılan göçler ve hızlı nüfus artışı etkili olmuştur.

İlköğretime devam eden kız öğrencilerin sayısı erkeklerin gerisinde kalmıştır. Bu uçurum kadar fark kız ve erkeklerin toplumsal statüsünden, sosyal, kültürel, ekonomik faktörlerden kaynaklanmaktadır. Halkımızın bakış açısında kadının yerinin ev olması, çocuk bakımı, ev işleriyle ilgilenme görevinin kadına ait olması da etkilidir. Kırsal nüfus oranının yüksek olması, köylerde kadınların ev işi dışında bağ bahçe işleriyle de ilgilenmesi, köyün getirdiği yaşam şartları, geçim kaynağının doğal faktörlere bağlı olması, köy halkının tamamen tarım ve hayvancılıkla uğraşması, her köyde okulun bulunmayışı, evlerin okulun bulunduğu yerlere uzaklığı, köylerde okula ulaşımın hiç de kolay olmaması, maddi ve manevi imkânsızlıklar, dini yaklaşımlar, örf ve adetler kadınların eğitimden yeteri kadar yararlanmasına engel olmuştur.

Tablo-6: DP Döneminde Şehir ve Köy İlkokullarında Görevli Öğretmen Sayıları

Öğretim Yılları	Şehir Okulları		Köy Okulları			
			Öğretmen		Eğitmen	
	E	K	E	K	E	K
1950-1951	4890	5743	15794	2626	5796	4
1951-1952	5115	5924	17190	2758	4512	4
1952-1953	5582	6254	18224	2848	3597	4
1953-1954	5793	6574	18151	2959	3387	3
1954-1955	65547	7208	19349	2720	3117	2
1955-1956	7494	7728	20297	2550	2993	1
1956-1957	8555	8184	21395	2454	2926	4
1957-1958	9688	8806	22275	2592	2800	-
1958-1959	10896	9282	23132	2433	2792	-
1959-1960	12390	9776	25143	2711	2742	4

Kaynak:(Yüce,2008;150)

1952 yılında eğitim süresi bir yıl uzatılan ve mezun vermeyen köy enstitüleri öğretmen sayısında ciddi bir düşüşe yol açmıştır.(Kapluhan,2012,189)

2.3.Ortaöğretim

DP iktidara geldikten sonra ortaokulların amacı ve yapısı tartışma konusu haline gelmiştir. (Kılıç, 2008, 110). Ortaokullara liseye hazırlanmak isteyen yahut hayatını devam ettirebilecek geçimini sağlayacak bir meslek erbabına sahip olmak isteyenler devam edebiliyordu. Herkesin ortaokula devam etme gibi bir zorunluluğu yoktu. İlkokulu bitirenler hayata atılacakları için ortaokula gitmeyi gerek görmemişlerdir. İlkokulu bitiren çocuklarımız öğrenimlerine devam etmek üzere başlıca iki tip okuldan birini, ortaokulu veya bir orta meslek okulunu seçme durumundaydılar. İlkokula dayalı üç sınıflı meslek okulları, öğrencileri istidat ve kabiliyet bakımından bir ayıklamaya tâbi tutmadan almakta, bunlara umumî bilgilerle birlikte daha ziyade ihtisasa kaçan meslekî bilgi ve maharet kazandırmaya çalışmaktaydı. Bu iki hedefe ulaşabilmek için orta meslek okullarının gelişme çağında bulunan körpe bünyeleri haddinden fazla ağır bir programa tâbi tutulduğu haklı olarak ileri sürülmekteydi. Ortaokul ise, halen tatbik etmekte olduğu tek tip programı ile daha ziyade klâsik bir öğretim sağlamakta, öğrencilerini iş hayatına ve

üst kademedeki meslek okullarına hazırlama yönünden kâfi derecede verimli olamamaktaydı. (Tebliğler dergisi,1953,143) Öğretim sistemimizde müşahede edilmekte olan bu aksaklığı gidermek üzere, orta öğrenim çağındaki çocuklarımızı da demokratik terbiye anlayışına uygun ve mevcut imkânlardan müsavi şartlarla faydalandırarak olan yeni tip bir okulun kurulması lüzumu kendini hissettirmekte idi. Bu alanda, muhtelif memleketlerde tatbik veya tecrübe edilmekte olan sistemler incelenmiş, bu meyanda Amerika'daki «Highschool»lar, İngiltere'de denenmekte olan «multi-lateral school» ve «comprehensive school»lar, Belçika'da tecrübe geçirmekte bulunan «tatbikî ortaokullar» ve İsveç'in bu çeşit okulları tetkik edilmiştir. (Tebliğler dergisi,1953,144) Her memleketin kendi bünye ve ihtiyaçlarına göre değişiklikler arzeden bu tip okulların müşterek olan tarafları, çocukları ilkokulda olduğu gibi, orta öğretim sırasında da aynı çatı altında ve bir arkadaşlık havası içinde daha iyi birer vatandaş olarak yetiştirmeyi, kabiliyet ve istidatların tezahürünü kolaylaştırmayı ve bu tezahüre göre öğrencinin kendisine en uygun gelen yolda ilerlemesini sağlayacak tedbirleri almayı, aynı değeri taşıyan diplomalara ulaştırarak okul tipleri arasındaki itibar farklarını ortadan kaldırmayı istihdaf etmeleridir. (Tebliğler dergisi,1953,143)

Ortaokulun, küçük şehirlerimize kadar süratla yayılmakta bulunuşu ve az nüfuslu yerlerde ayrıca orta meslek okulları açmanın imkansızlığı karşısında, ilk iş olarak, orta öğretimin birinci devresi içinde kurulacak yeni tip okulun ele alınması lüzumlu görülmüştür. (Tebliğler dergisi,1953,144) Böylelikle DP aynı kurum içinde farklı programlar sunan öğrencileri hem liseye, hem hayata hem de mesleklere hazırlayan çok amaçlı ortaokul uygulamasını başlatmış oldu. Bu okullar öğrencileri değişik mesleklere yönelik eğitim vermesiyle mesleki okul niteliğinde ve genel kültür dersleri vererek de genel ortaokul niteliğindedir. Günümüzdeki “Çok Programlı Lise” anlayışının temelleri olan bu okulların ilk denemeleri 1953-1954 öğretim yılından başlamak üzere Bursa Mustafa Kemal Paşa, Nevşehir ve Muş'ta atılmıştır.(Yüce, 2008,151).

DP'nin ortaöğretim kademesinde yaptığı bir başka yenilik de Maarif Kolejleri'nin açılması olmuştur. (Kılıç, 2008,117) Örgün eğitim kurumlarının yabancı dil eğitimini yeteri kadar sağlayamadığı gerekçesiyle bu kolejlere ihtiyaç duyulmuştur. Açılan Maarif Kolejleri Türkiye'de devlet tarafından yabancı dilde

eğitim veren ilk liselerdi. DP döneminde başlayan bu yeni okul sistemi günümüzdeki Anadolu Liselerinin temelini oluşturmaktadır. Bu kolejlerin bir takım önemli eksiklikleri vardı. Kolejlerdeki Fen derslerini yabancı dille öğretmeye yeterli ğretmen sayısı oldukça azdı ve bu durum kolejlerin amaçlarına uygun olarak çalışmalarına engel olmuştur. (Kılıç, 2008, 118)

Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla DP döneminde açılan bir diğer yeni ortaokullar ise 1959’da açılan Akşam Ortaokullarıdır. (Yüce, 2008, 154) Bu okullar gündüz çalışmak zorunda oldukları için eğitimine devam edemeyen, çeşitli sebeplerle eğitimini yarıda bırakmış veya örgün eğitim hizmetlerinden hiç faydalanamayan vatandaşlar için dşnlmştir. Bu okulların öğrenim süresi dört yıldır. (Kılıç, 2008, 111)

DP döneminde ortaöğretim kademesinde en fazla değişikliğe uğrayan kesim liseler olmuştur. CHP iktidarı döneminde IV. Milli Eğitim şurasında liselerin öğrenim süresinin dört yıla çıkarılması kararı ancak Tefvik İleri’nin bakanlığı döneminde uygulama alanı bulmuştur. Liselerin ğrenim süresi, yüksek öğrenim kurumlarına daha iyi yetişmiş kaliteli ğrenci gönderebilmek amacıyla dört yıla çıkarılmıştır. (Koçer,2008,243)

Liselerin ğrenim süresinin uzaması kamuoyunda tartışmalara yol açmış, memleket için bireylerin bir an önce yetiştirilip devlet hizmetine sunulması için fazladan bir yılın millete, devlete, aileye ve öğrencilere büyük külfetlere yol açtığı düşünüldüğünden eğitimcilerden gelen anket sonuçlarının da etkisiyle 1954-1955 eğitim-ğretim yılından itibaren liseler tekrar üç yıla indirilmiştir. (Tozar, 2010, 108)

Liselerin üç yıla indirilmesi hem üçüncü sınıfların hem de dördüncü sınıfların aynı anada mezun olmaları lise mezunları sayısında ani bir artışa sebep olduğundan üniversitelerin kontenjanlarının da yetersiz olması nedeniyle lise mezunlarının niversiteye girmesi zorlaşmıştır.

1959’da ortaokul ve liselerde ders yılı içersinde ğretmensizlik yüzünden hiç not alamamış olan ğrenciler, “İş Bilgisi, Din Dersi, Resim İş, Beden Eğitimi, Müzik ve Askerlik” derslerinden muaf tutulmuşlardır. Bu durumdaki öğrenciler yaz öğretimine tabi tutulmadan ilgili derslerden sınıf geçmişlerdir. (Işık,01.06.1959, No:2662, s.1)

1960'ta, öğretmensizlik yüzünden hiç not alamamış öğrenciler akşam kurslarına tabi tutulmuştur. Bu öğrencilerin sınıf geçme durumları kursta tabi olacakları yoklamalar neticesinde belirlenmiştir. Not almamış son sınıf öğrenciler de bu kurslara dahil edilmiştir. Vilayet ve kazalardaki öğretmenler tarafından idare edilen bu kurslarda öğretmenlik yapma yetkisine sahip olanlar da vazifelendirilmiştir.(Milliyet,21.04.1960,No:3574,s.5)

1954'te bazı okullarda kitap sıkıntısı had safhaya çıkmış, bilhassa bazı lise kitapları piyasada bulunamamıştır. Durum, talebelerle birlikte mektep idarelerini de müşkül vaziyette bırakmış ve ders programları aksamıştır. Aranılan bir kısım kitaplar karaborsadan temin edilmeye çalışılmıştır.(Milliyet,14.10.1954,No:15822,s.2)

1956-57'den itibaren bazı okullarda ders projeksiyonla verilmeye başlanmıştır. Özellikle büyük şehirlerde okullardaki izdihamı nazarı itibari ile öğrencilerin derslerden layiki veçhile istifade edebilmeleri için yeni kararlar alınmıştır. Bunlar arasında bilhassa mevcudu 70 kişiyi aşan sınıflarda derslerin projeksiyonla verilmesi başta gelmektedir. Böylece hem kalabalık yüzünden, hem de levazımın eksikliği sebebiyle nisbeten kısırlaşan öğretime kuvvetle devam edilebilmiştir. Ayrıca kışın günlerin kısılması münasebetiyle çift tedrisat yapan okullarda bu yöntem oldukça ekonomik olmuştur. (Milliyet, 04.11.1957,No:2687,s.2) Ayrıca liselerde fizik derslerinin projeksiyonla öğretilmesine başlanmıştır. (Milliyet,01.11.1956,No:2321,s.2)

Tablo-7: DP Döneminde Ortaöğretim Kurumları

Öğretim Yılları	Ortaokullar				Liseler			
	Resmi	Kolej	Muhtelif	Özel	Resmi	Kolej	Akşam	Özel
1950-1951	364	-	-	42	60	-	-	28
1951-1952	396	-	-	44	62	-	-	31
1952-1953	433	-	-	41	63	-	-	32
1953-1954	461	-	6	43	68	-	-	32
1954-1955	494	-	4	41	79	-	-	32
1955-1956	520	5	2	46	90	-	-	33
1956-1957	545	6	3	47	94	2	-	33
1957-1958	581	6	3	53	103	2	-	34
1958-1959	610	6	2	67	115	6	-	36
1959-1960	611	6	-	68	129	6	4	45

Kaynak: (Yüce,2008;156)

1950 yılında 364 olan resmi ortaokul sayısı, 1960 yılında 611'e yükselmiştir. Bu zamana kadar görülmeyen kolej türü ortaokul, ilk defa 1955 yılında 5 adet açılmış ve 1959-1960 ders yılında sayıları 6'yı bulmuştur.

Bu dönem sanayide tarımda ve diğer ekonomik faaliyetlerde olduğu gibi eğitim alanında özel teşebbüs girişimde bulunmuştur. 1950 yılında 42 olan özel ortaokulların sayısının 1960 yılında 68'e yükselmesi özel teşebbüsün eğitim alanındaki başarısını görmek açısından önemlidir.

DP liselerin sayılarında da büyük bir gelişme sağlamıştır. Türkiye'de CHP döneminden kalma 58 lise varken DP bu sayıyı son yıllarında 129'a çıkarmıştır yani resmi lise sayılarında 2 katından fazla artış gerçekleşmiştir.

Kolej türü liseler ve akşam liseleri de DP döneminin icraatlarıdır. Özel liseler ise 28 okul ile eğitime başlamış dönemin sonunda sayıları 45'i bulmuştur.

DP döneminde ortaokullardaki artış oranı ilkokullardan, lise sayılarındaki artış oranı ise ortaokullardan fazla olmuştur. Bu durum eğitim seviyesinin yükseldiğine ve eğitimde kalitenin arttığına işaret eder. Ekonomik refah düzeyinin yükselmesi bir üst eğitim kurumuna talebi arttırmıştır. Daha üst eğitim kurumlarına olan talep, daha iyi eğitim almış öğrencilerin yetişmesi açısından oldukça önemlidir.

Tablo-8: DP Döneminde Ortaokullarda Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Öğretim Yılları	Öğrenci Sayıları							Öğretmen Sayısı	
	Resmi		Kolej	Muhtelif		Özel			
	E	K	E	E	K	E	K	E	K
1950-1951	46573	15274	-	-	-	3689	2651	2437	2091
1951-1952	51730	16152	-	-	-	3998	2881	2572	2157
1952-1953	57007	17899	-	-	-	4295	3264	2727	2294
1953-1954	63145	20592	-	325	33	4583	3661	2904	2407
1954-1955	76281	25484	-	666	107	5167	4191	3160	2534
1955-1956	90848	30851	333	647	125	5748	4665	3647	2738
1956-1957	111489	37542	679	922	153	6159	5235	4403	2893
1957-1958	134329	44105	842	968	158	7264	6064	5325	3224
1958-1959	154674	51147	933	880	139	8110	6682	6393	3465
1959-1960	181035	56916	1050	-	-	8780	7185	7267	3710

Kaynak : (Yüce,2008 ;157)

DP döneminde okul-öğrenci artışlarında büyük bir orantısızlık vardır. Okul binalarının artışı öğrenci ve öğretmen artışının çok gerisinde kalmış bu durum okullarda ikili, üçlü hatta dördü tedrisatın yapılmasına ve eğitimde verimin

düşmesine neden olmuştur. 1950-1951 ders yılında resmi ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin sayısı İnönü dönemine göre 3 katı fazla artış göstermiştir. Aynı durumu kızlar için söylemek mümkün değildir. Ortaokullarda öğrenim gören erkek öğrenci sayısı kız öğrencilerden üç kat fazladır. Kızların eğitimden yeteri kadar istifade edememesi sadece DP'nin değil, bütün cumhuriyet hükümetlerinin ortak sorunu olmuştur.

DP döneminde rastladığımız kolejler 1955-1956 ders yılında 333 öğrenciyle eğitime başlamış, 1959-1960 ders yılında bu sayı 1050 ile 3 kat artmıştır. Kolejlerde kayıtlı kız öğrenci yoktur.

1953-1954 eğitim öğretim yılında rastladığımız muhtelif gayeli ortaokullar ise 358 öğrenciyle eğitime başlamış, 1959-1960'da bu sayı 1019'u bulmuştur, 3 katından fazla artış olması bu yeni tip okulların öğrenciler tarafından ilgi çektiğini göstermektedir.

Özel ortaokullarda 1950'de 6340 öğrenci öğrenim görürken 1960'da 15.965'e ulaşmıştır. Özel ortaokullardaki kız ve erkek öğrencilerin sayıları arasındaki fark resmi okullar kadar fazla değildir.

Öğretmen durumlarına bakacak olursak; 1950-1960 arasında öğretmen sayısında 2 katından fazla artış olmuştur İnönü dönemine göre.

Tablo-9: DP Dönemindeki Liselerde Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Öğretim Yılları								Öğretmen Sayıları	
	Resmi		Kolej	Akşam		Özel		E	K
	E	K	E	E	K	E	K		
1950-1951	15335	3687	-	-	-	2191	956	1120	834
1951-1952	15269	3898	-	-	-	2402	960	1154	891
1952-1953	20085	5181	-	-	-	2711	1076	1204	957
1953-1954	21958	5609	-	-	-	2626	1227	1205	1029
1954-1955	24769	6545	-	-	-	2702	1353	1395	1207
1955-1956	22536	6675	-	-	-	2701	1500	1302	1174
1956-1957	24952	8013	-	-	-	2812	1630	1362	1161
1957-1958	29217	9540	21	-	-	3017	1708	1524	1362
1958-1959	33897	11608	66	-	-	3649	2011	1843	1584
1959-1960	41484	13378	269	272	33	4253	2679	2120	1740

Kaynak: (Yüce,2008; 158)

1957-1960 ders yılları arasında kolejlerdeki öğrenci sayısı 12 kat artmıştır. 1954-1955 öğretim yılından itibaren liselerin tekrardan 3 yıla indirilmesi 3. ve 4. sınıfların aynı anda mezun olmasına ve lise mezunlarında önemli bir artışa neden olmuştur. (Kılıç,2008;116)

Tek parti dönemine göre resmi liselerdeki öğrenci sayılarında yaklaşık 3 kat artış olmuştur. Dönemin başında 1954 ile göreve başlayan öğretmen sayısı dönemin sonunda 3860'ı bulmuştur. Öğretmen sayılarında da 2 kat artış yaşanmıştır. Öğretmen öğrenci ve okul sayılarında dengeli bir artıştan bahsedebiliriz.

2.4.Mesleki ve Teknik Eğitim

Eğitim ve öğretim ekonomik kalkınmamızın temeli olarak görülmüş, muhtelif derecelerdeki teknik öğretim kurumlarını yurdun her tarafına yaymak yönündeki çalışmalara iktisadi ihtiyaçlarımız doğrultusunda yön verilmeye çalışılmıştır. Sanayi, tarım ve hizmet alanlarında duyulan eleman ihtiyacının mesleki ve teknik eğitime dayalı ortaokullardan karşılanmak istenmesi bu okullara olan ihtiyacı ve talebi arttırmıştır.

Her yerde aynı alanda ve dalda eğitim veren sanat okullarının açılması bu okulları bitiren gençlerin işsiz kalmasına yol açıyordu. (Kılıç, 2008;121). Bu nedenle DP bölge ve yöre ihtiyaçlarına uygun meslek ve zanaat erbabı yetiştirmeye özen göstermiştir.

Marshall Yardımı doğrultusunda ABD'den ithal edilen traktör, biçerdöver gibi tarım makinelerinin arızalanması durumunda bu aletlerin tamirinden bakımından anlayacak bilgili usta-çırakları yetiştirmek üzere MEB ve Tarım Bakanlığının ortak çalışmaları ile yurdun çeşitli bölgelerinde yeni teknik okullar ve bölümleri açılmıştır. Bu okulların ilki İzmir diğeri Adana olmak üzere eğitime başlayan Motor Makine Okulu 'dur. Ayrıca Adana , İzmir, Ankara Sanat Enstitüleri içinde de motor bölümleri açılmış ve bu okulları bitirenlerin, eksik kalan konuları daha iyi öğrenebilmeleri, uzmanlaşmaları için de bu okulların devamı olan iki yıllık Motor Tekniker Okulu açılmıştır. (Tozar,2010;111) Tekniker okulları, erkek sanat enstitüleri ve yapı enstitüleri mezunlarına iki yıllık daha yüksek meslek öğrenimi veren okullardır. Tekniker okullarında, bayındırlık ve endüstri alanlarına ihtiyaca göre türlü meslek kollarında, muayyen bir işi tekniğin istediği standart şartlara uygun olarak ve ekonomik bir şekilde yapılabilecek formasyonda «Tekniker»ler yetiştirilir.(Tebliğler Dergisi, 1953,73)

1953'te Karadeniz Ege ve Akdeniz'de orman bölgelerinde yaşayan vatandaşların israfına kaçmadan daha sağlıklı ve bilinçli konut üretebilmeleri amacıyla "Gezici Yapı Kursları açılmıştır". (Yüce,2008;159)

DP döneminde tarımsal gelişmemin yanında karayolu ağının da hızla artması sonucu Milli Eğitim Bakanlığı Bayındırlık Bakanlığı ile birlikte hareket ederek yol makinelerinin bakım, tamir ve onarımını yapabilecek nitelikli eleman ihtiyacını karşılayabilmek maksadı ile birçok okulda kurslar ve şubeler açılmıştır.(Kılıç, 2008;122)

Bu yıllarda tarımın makineleşmesi ve karayolları nakliyatının yoğunluk kazanması makinist ve elektrikçilere duyulan ihtiyacı da arttırmıştır. Makinist ve elektrikçilik en fazla rağbet gören ve kazanç getiren meslekler arasına girmiştir. (Dikilitaş, 2007; 324)

Erkek mesleki ve teknik okullara öğrenci katılımını arttırmak ülkenin tekniker ihtiyacını karşılayabilmek maksadı ile Sanat Enstitüsü mezunu yapı ustalarına ayrıca askerliğini yedek subay olarak yapma imkanı da tanınmıştır. (Kılıç, 2008; 123)

Yine bu dönemde 1951 yılından itibaren meslek sanatı okulu açılmayan il ve ilçelerde ilkokul mezunlarına en azından hayatını idame ettirebilmesi için Çıraklık Okulu açılmasına VI. Milli Eğitim Şurası'nda karar verilmiştir. (Demir ve Şen,2009,45)

İç kesimlerde, geçimini hayvancılık ile sağlayanlara ekonomiye katkı getirmesi için halıcılık, dokumacılık gibi alanlarda "Geçici Köy Kadın Kursları" açılmıştır. 1952'den itibaren de küçük kasabalarda ev kadınlarına yönelik dikiş, nakış, biçki, çocuk bakımı kursları açılmıştır. (Yüce, 2008; 160)

Mesleki ve Teknik okullar ilkokula dayalı orta sanat okulları ve ortaokullara dayalı sanat enstitülerinden oluşmaktaydı. Ancak ilkokuldan hemen sonra bu eğitimin verilmesi küçük yaşta çocukların gelişimi açısından erken görülmekteydi. Bu nedenle mesleki ve teknik öğretimin ortaokuldan sonra başlamasına karar verildi. (Koçer, 2008; 248)

Yedinci Milli Eğitim Şurasına kadar meslek okul mezunlarına üniversiteye geçiş yolu kapalı kalmış, meslek okul mezunları ancak meslek yüksekokullarına devam edebilmişlerdir.

Sanat Enstitülerinin durumu pek iç açıcı değildi. Sanat enstitülerinde 36968 öğrenci vardır. Bunların içerisinde çok kıymetli motorcu, tesviyeci, marangoz, elektrikçi, demirci gb elemanlar yetişmekteydi. Buradan mezun olanların çalışacakları bir sanat muhiti bulunmamaktaydı. Türkiye'nin bir ziraat memleketi olmasına rağmen bozulan traktörleri yapacak bir sanat şubesi olmaması bu alanda yetişmiş gençlerin işsiz kalmasına yol açmaktaydı. (TBMM, Zabıt Ceridesi,1950,62)

Meslek okulları dönemin sosyo-ekonomik şartlarında 1960'lı yılların sonuna kadar okul sipariş atölyelerinde yaptıkları işlerle ekonomiye büyük oranda katkı sağlanmıştır. (Koçer,2008, 248)

Tablo-10: DP Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim

Yıllar	Orta Dereceli Mesleki ve Teknik Okullar				
	Okul	Öğrenci Sayısı			Öğretmen
		K	E	T	
1950-1951	326	11626	41663	53289	4488
1951-1952	340	11651	40246	51897	4401
1952-1953	354	12408	38485	50893	4412
1953-1954	371	12880	45506	58386	4746
1954-1955	387	14200	50739	64939	4999
1955-1956	415	15715	56960	72675	5294
1956-1957	432	17491	62581	80072	5840
1957-1958	454	19720	66750	86470	6214
1958-1959	473	22457	69012	91469	6708
1959-1960	503	27467	70543	98010	7381

Kaynak : (Taşdöven,2013 ;74)

Tablodan da anlaşılacağı üzere yıllara göre okul sayılarında düzenli bir artıştan bahsedebiliriz. Ancak bu sayısal artış klasik ortaokul ve liselerdeki gelişme ile paralel değildir. En fazla okul yapımı 1952-1953 yılları arasında gerçekleşmiştir. Klasik ortaokul ve liselerin yarısı kadar bir artış söz konusudur. Klasik ortaokullardaki öğrenci sayıları meslek liselerinden 3 kat fazladır. Öğrenci sayılarında 1950-1953 eğitim öğretim yılları arasında bir düşüş görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitimi cazip hale getirmek için öğrencilere askerliklerini yedek subay olarak yapabilme hakkının verilmesi bu yıllardan sonra öğrenci sayılarının artışında etkili olmuştur. (Taşdöven,2013 ;74)

Tek parti dönemine göre öğrenci sayılarındaki artış iki katına yakındır. CHP mevcut okul üzerine 50, DP, 177 okul eklemiştir.

2.5.Dini Eğitim

3 Mart 1924'de Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreselerin kapatılmasıyla modern yöntemlerle eğitim yapacak ve din görevlisi yetiştirmek üzere İlk defa ilkokul düzeyinde 4 yıl süreli 29 adet İmam Hatip Okulları açılmıştır. Yine Tevhid-i Tedrisat Kanunu gereğince ilköğretim ve ortaöğretimde din derslerini verecek din görevlilerini yetiştirmek amacıyla İstanbul Darülfunu'nda bir İlahiyat Fakültesi açılmıştır. (Arslanoğlu,1997,182)

Fakülte mezunlarının aldıkları eğitime karşılık uygun işlerde istihdam edilememesi, İlahiyat Fakültesinin dönemin aydınları tarafından medreselerin devamı niteliğinde görülmesi, ilkokul 4ve 5. sınıflarda ise zamanla din dersinin haftalık ders saatinin azaltılması ve daha sonra da ilkokullarda din dersinin çocukların ebeveynlerinin isteğine bırakılması da fakülteden mezun olan din öğretmeni adaylarının işsiz kalmalarına, din görevlisi ve imamlık mesleğine olan ilgi ve itibarın azalmasına ve öğrenci sayılarının da azalmasına yol açmıştır. (Şeker,2006;45)

Fakülte 1927-1928'de 53 öğrenci mezun verebilmişken, bu rakam 1928-1930 yıllarında 35'e, 1931-1932 yıllarında 22'ye kadar düşmüş ve sonuçta 1933 yılında öğrenci bulamayınca kapatılmak zorunda kalmıştır. (Yüce, 2008;111)

Tablo-11: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Dini Eğitim Kurumlarının Gelişimi

Öğretim Yılları	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı
1923-1924	29	2258
1924-1925	26	1442
1925-1926	20	1009
1926-1927	2	278
1927-1928	2	200
1928-1929	2	100
1929-1930	-	-

Kaynak : (Öcal, 1998,242)

İmam Hatip Okullarını ilk defa Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile beraber 1923-1924 eğitim öğretim yılında görmekteyiz. 1929-1930 yıllarında İmam Hatip Okulları tamamen kapatılmıştır.15.12.1927 tarih ve 846 sayılı Şuray-ı Devlet (Danıştay) kararı ile din görevliliği devlet memurluğu olmaktan çıkarılınca, bu okulların mezunlarına resmen görev verilmemiştir. Böylelikle okulların ve öğrencilerin

istikballeri ellerinden alınmıştır. Ayrıca, devlet bu okullara tahsisat ayırmamış, doğrudan veya dolaylı bazı yollarla kapanmaları için baskı uygulanmıştır. Çeşitli bahanelerle hocaları görevden alınmışlardır. Bütün bunların neticesinde okullar tabii olarak öğrenci bulamaz duruma getirilmiş ve neticede de öğrencisizlik nedeniyle kapatılmışlardır. (Öcal,1998 ;243).

Örgün eğitim kurumlarından Din derslerinin programdan çıkarılması, İmam Hatip Okulları ve İlahiyat Fakültesinin de kapatılmasıyla birlikte ülkede din eğitimine son verilmiştir.

Dini eğitim kurumlarının kaldırılmasıyla beraber din eğitimi tamamen ailelere ve bireylere bırakılmış oldu. Ayrıca okullardan din derslerinin kaldırılmasıyla dini içerikli yayınlar da yasaklanıp toplanmıştır ve diğer ders kitaplarındaki dini içerikli kavramlar da çıkarılmıştır. Dini eğitimin okullardan alınması ülkede dini boşluğun oluşmasına, dinini öğrenmek isteyenlerin de farklı arayışlara girmesine yol açmıştır. Ayrıca bu fırsattan yararlanmak isteyenler ülkede misyonerlik faaliyetlerini de arttırmıştır. Bu durum böyle Çok Partili Hayata kadar devam etmiştir. (Dikilitaş, 2007; 315).Halkın yoğun istekleri karşısında DP bu konuyu meclise taşıyarak yeni düzenlemelerin yapılmasına öncülük etmiştir. 18 yıl aradan sonra ilk defa 1948'de askerliğini yapmış ortaokul mezunlarından ülkenin din görevlisini yetiştirmek amacıyla 10 aylık süreli ilki İstanbul ve Ankara olmak üzere iki İmam Hatip Kursu açılmıştır. Daha sonra sayıları 7'yi bulmuştur. Ayrıca tekrar Din dersleri ilköğretim dört ve beşinci sınıflara ebeveynlerin isteğine bağlı bir şekilde seçmeli hale getirilmiştir. (Taşdöven, 2013; 66)

1948'de ilkokullarda din derslerinin okutulmaya başlanması bu derslerin öğretimini yapacak din bilgisi öğretmeninin yetiştirilmesi ihtiyacını gündeme getirmiş, ilkokullara din bilgisi öğretmeni yetiştirmek amacı ile Mısır'daki dini eğitim kurumları örnek alınarak Ankara'da 1949'da İlahiyat Fakültesi kurulmuştur. (Yüce,2008;121)

Öğrenim süresi dört yıl olan İlahiyat Fakültesi 1949-1950 ders yılında ilk 85 öğrenci ile öğrenime başlamış, 1952-1953 ders yılında 40 öğrenci mezun olmuştur. 1955-1956 ders yılında mezun sayısı 6'ya kadar düşse de, 1959-1960'da bu sayı 177'ye kadar çıkmıştır. (Yüce,2008;122)

1950'den itibaren MEB'in aldığı kararla din dersleri ilkokullarda mecburi hale getirilmiştir. İlkokul öğrencileri din dersinden de diğer dersler gibi mesul olmuşlardır ve bu dersten de sınıfta kalma söz konusu olmuştur. Çocuklarına din dersini okutmak istemeyen veliler, okul idaresine bildirmek şartıyla ilgili çocuklar bu dersten ve bu derse ait imtihanlardan muaf tutulmuştur. (Milliyet,04.11.1950,No:183,s.1.) İlkokullara din dersinin konulmasıyla, ilkokul öğretmenlerinin bu hususta gerekli bilgiye sahip olarak yetişmelerini temin maksadıyla 1951-52 ders yılından itibaren öğretmen okulları programına da din dersi ilave edilmiştir. (Milliyet,22.10.1950,No:170,s.1)

DP döneminde ilkokul, ortaokul ve öğretmen okullarında da din bilgisi dersinin yer alması, bir yandan da İmam Hatip Okullarının sayısının hızla artması ülkede büyük bir öğretmen ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca okullarda öğretmen yetersizliğinden dolayı ehil olmayan kişiler tarafından din derslerinin verilmesi velilerin şikayetine yol açmaktaydı, ülkede büyük bir din öğretmeni eksikliği vardı. Ayrıca İlahiyat Fakültesi mezunları da ihtiyaca cevap verecek düzeyde değildi, İlahiyat Fakültesine sadece düz lise mezunlarının alınmasından dolayı İmam Hatip Okulu mezunlarının da kabulünü sağlayacak şekilde Yüksek İslam Enstitüsünün kurulması sağlanmıştır. (Arslanoğlu, 1997,183) 2 Kasım 1959'da İstanbul'da açılan İslam Enstitüsüne öğrenciler İmam-Hatip okullarını pekiyi ve iyi derece ile bitirenler arasından seçilmekteydi. Enstitü, orta dereceli okullarla bunlara muadil öğretmen okullarına din dersi öğretmeni yetiştirmekteydi. (Milliyet,19.11.1959,No:3422,s.2)

Tablo-12: DP Dönemi İmam Hatip Okullarının Durumu

Öğretim Yılları	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Mezun
1951-1952	7	889	-
1952-1953	7	1243	-
1953-1954	15	1687	-
1954-1955	16	2072	229
1955-1956	16	2462	234
1956-1957	17	3041	398
1957-1958	17	3578	397
1958-1959	19	3734	426
1959-1960	19	4101	426

(Kaynak : Yüce,2008 ;127)

18 yıl aradan sonra 1948'de on tane kurs ile dini hizmetler yürütülmek istenmiş ancak yeterli olmamıştır. DP döneminde ise bu okullarda üç katına yakın bir artış meydana gelmiştir.

2.6.Üniversiteler/ Yükseköğretim

DP yönetime geldiğinde birisi Ankara ikisi İstanbul'da olmak üzere toplam üç üniversite bulunuyordu. DP hem nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması, hem de buldukları bölgeleri kalkındıracak “bölgesel üniversiteler” kurma yoluna gitmiştir. Bu amaca yönelik ilk defa 1955'te Karadeniz Teknik Üniversitesi kurulmuştur. (Ceylan,2008;45) Tarım alanlarının az olduğu dağlık Doğu Karadeniz Bölgesindeki illerin sosyal ve ekonomik sorunlarına çözüm bulabilmek, yeraltı ve yerüstü kaynaklarını değerlendirmek, bölgenin her yönden kalkınmasını sağlamak amacıyla bu üniversitenin Trabzon'da kurulması uygun görülmüştür.

Yine 1955'te İzmir'de yörenin tarım ve sanayisini geliştirmek, halka sosyal, kültürel, sağlık hizmetlerinde bulunmak maksadıyla Ege Üniversitesi kurulmuştur. Bu üniversitenin bölgenin doğal kaynaklarının işlenmesinde bir araştırma merkezi ve laboratuvarı olması beklenmektedir. (Dikilitaş,2007;333)

Doğu bölgelerinin kalkınması için ilköğretimden yükseköğretime kadar her alanda yatırımlar arttırılmaya çalışılmış, ABD'nin de öncülüğle Amerikan Land-Grant üniversiteleri örnek alınarak 1957'de Erzurum'da yeni bir üniversitenin temelleri atılmıştır. (Ceylan,2008;49-50). Bu üniversitenin bilim ve kültür merkezi olmasının yanında bölgenin topyekün kalkınmasına hizmet edecek bir halk üniversitesi olarak hizmet vermesi düşünülmüştür. Doğu illeri her türlü bayındalık iskan faaliyetlerinden mahrum kalığı için hükümet bu üniversiteyi kurmakla doğuyu kalkındırma çalışmalarını başlatmak istemiştir. (TBMM, Zabıt Ceridesi1953,1023).

Türkiye'nin genç mimar ve inşaat mühendislerini yetiştirmek amacı ile BM'nin de öncülüğle ODTÜ'nün çekirdeğini oluşturan bir Bölge Planlaması ve Mimarlık Okulu 1956'da eğitim ve öğretime başlamıştır. ODTÜ'nün yönetimi 9 kişiden oluşan Mütevelli Heyetine aittir. Rektör de bu heyet tarafından iş başına getirilmekteydi. Bu eğitim kurumunun sevk ve idaresi Mütevelli Heyetinden sorumluydu. Yani bu üniversitenin diğer üniversitelerden farklı bir işleyiş tarzı vardı. ODTÜ'nün yönetim ve idari işleri Amerikalı uzmanların elinde olduğu için idari ve mali bir özerkliğe sahip değildi. (Kılıç,2008;158)

Bu okulun atom enerjisi, nükleer enerji, teknoloji, endüstri alanlarında araştırmalar yapması, bilim adamı yetiştirmesi amaçlanmıştır. Masraflarının bir

kısmı BM'den ve ABD'den karşılanan ODTÜ Türkiye'de yabancı dille eğitim veren ilk üniversite olma özelliğine de sahiptir. (Dikilitaş,2007;332)

DP bu dört yeni üniversitenin dışında yurdun farkı bölgelerinde yüksekokullar, akademiler ve konservatuarlar da açma gayreti içine girmiştir.

Tablo-13: DP Dönemi Yükseköğretim Sayısal Veriler

Öğretim Yılları	Yüksekokul ve Fakülteler	Öğretim üyeleri Sayısı			Öğrenci Sayısı		
		E	K	T	E	K	T
1950-1951	34	1655	295	1950	19953	4862	24815
1951-1952	33	1668	278	1946	19348	4692	24040
1952-1953	33	1692	308	2000	19812	4554	24366
1953-1954	34	1773	353	2126	19090	4219	23309
1954-1955	35	1882	398	2280	23220	4849	28069
1955-1956	40	2024	429	2453	30764	6234	36998
1956-1957	43	2377	490	2867	33251	6569	39820
1957-1958	44	2438	509	2947	35415	6645	42060
1958-1959	48	3047	614	3661	38597	7869	46466
1959-1960	49	3176	735	3911	42927	11097	54069

(Kaynak: Taşdöven,2013,90)

Tabloya baktığımızda, 1952-1953 yılına kadar yüksekokul ve üniversite sayısında ülke genelinde azalış olmakla beraber 1955 yılından itibaren yeni üniversitelerin açılmaya başlanmasıyla yüksekokul ve fakülte sayısında artış meydana gelmiştir. Bayan öğretim üyelerinin sayısı her dönemde erkek öğretim üyelerinden az olmakla beraber yıllar arasındaki artış farkı erkek öğretim üyelerinden daha fazladır. Bayan öğretim üyeleri 1951-52 hariç düzenli bir dağılım göstermektedir. Ortaokul ve lise sayısındaki yükseliş, yükseköğretim alanına talebi arttırmış, bu da beraberinde Ankara ve İstanbul dışında da yükseköğretim kurumlarının yaygınlaştırılmasını gerekli kılmıştır.

İnönü dönemine göre öğrenci sayılarında iki kat fazla, öğretmen sayılarında ise iki katına yakına artış olmuştur.

2.7. Halk Eğitimi

Halkevleri ve Halkodaları 1932 yılında vatandaşa okuma-yazma ve yeni Türk harflerini öğretmek amacıyla Atatürk'ün direktifleriyle Türk Ocaklarının yerine kurulmuştur. Halkevleri, devrimlerin anlaşılması, benimsenmesi konusunda önemli rol oynamıştır. (Özdemir ve Aktaş,2011,243) Atatürk inkılabı prensiplerinin halk arasında yayılması, derinleşmesi ve kökleşmesi bu kurumlara bağlıydı. Cumhuriyet

rejimini, demokrasi anlayışını, yapılan devrimleri halka benimsetmek, halkevleri ve halkodaları ile mümkün kılınmıştır. Halkevleri, okuyan, dinleyen, bilime önem veren, spor yapan, sanat, tarih, edebiyat gibi alanlarda kendini yetiştiren, kültürel etkinliklerle ilgilenen, üretken, yeni insan tipi yaratmaya çalışan kurumlar olarak düşünülmüş ve faaliyet göstermiştir. Özellikle halkın ilgi duyacağı konferans ve toplantıların yapılmasına önem verilmiş, merkezlerde yapılan konferanslar kitapçık halinde bastırılmıştır.(Özdemir,2011;45)

Ayrıca Halkevleri kendi bölgesinde toprak bayramları, köy bayramları, spor şenlikleri, sürek avları gibi açık hava çalışmalarını da yaparak kitlesel etkinlik alanlarını genişletmiştir. Halkevleri amatör fotoğraf yarışmaları, müzik, tiyatro, kütüphaneler, spor işleri, geziler ile gençliğin zamanını geçirmesi yönünde etkili kurumlar olmuşlardır. (Albayrak,472)

Bu kuruluşların Cumhuriyet Halk Partisinin bir yan kuruluşu olarak faaliyetlerde bulunduğu ve sadece CHP'nin çıkarları doğrultusunda hareket ettiği iddiasıyla DP 1950'de Halkevlerini, 1951'de de Halkodalarını kapatmıştır. (Toksoy,2007,129). Vilayet, ilçe ve köylerdeki kütüphane ihtiyacını Halkevleri ve Halk Odaları karşılarken, bunlar kaldırıldıktan sonra sadece mahdut birkaç vilayet dışında kütüphanenin olmamasından dolayı dönemin milletvekilleri tarafından kütüphanelere ait ödeneklerin arttırılmasına dair teklifler meclise sunulmuştur. (Milliyet,17.06.1952,No:758,s.2)

1951 yılında Maarif Vekaleti halk eğitimini esaslı bir suretle ele almaya ve gerekli hazırlıkları yapmaya karar vermiştir. Türkiye'de halk eğitimi üzerinde çalışanlardan raporlar istemiş, anketler yapılmış ve Amerika'dan bir halk eğitim uzmanı getirilmiştir. Bu uzman 1951 yılında memlekette incelemeler yapmış, tertiplenen Vekaletler arası semineri idare etmiş ve Türkiye'de halk eğitimi alanında yapılmasını tavsiye ettiği işler hakkında bir rapor vermiştir. (Halk Eğitimi Umum Müdürlüğü Kurulması Hakkında Kanun Layihası ve Mucip Sebepleri, 1956,13). 1952'de bir Halk Eğitim Bürosu kurulup Vekaletlere ve vilayetlere anketler gönderilerek memlekette halk eğitimi konusunda yapılan ve yapılması düşünülen işler hakkında bilgi ve fikir toplanmıştır. Bundan başka öğretmen okullarına yeni konulan Eğitim Sosyolojisi dersi içinde halk eğitimi ilmi bir şekilde ele alınmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsünde bir Halk Eğitimi dersi ihdas olunmuştur. Diğer taraftan

Birleşik Amerika'ya halk eğitimi tetkik ve tahsili yapmak üzere öğretmenler ve öğrenciler gönderilmiştir. Halk eğitiminin ileri olduğu diğer ülkelerde de tetkikler yaptırılmıştır. (Halk Eğitimi Umum Müdürlüğü Kurulması Hakkında Kanun Layihası ve Mucip Sebepleri, 1956,14). Bütün bu hazırlıklarla Maarif Vekaleti halk eğitimi teşkilatını kurabilecek ve başarı ile yürütebilecek bir duruma gelmiş bulunmaktadır. Beşinci Maarif Şurası da teşkilatın bir an evvel kurulmasını ısrarla istemiş ve 1951'de Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitimi Umum Müdürlüğü kurulmuştur. 1953'de köy ve bucaklarda "Halk Okuma Odaları", 1956'da ilçelerde görev yapmak üzere "Halk Eğitimi Merkezleri" açılmıştır. (Ekinci,2011,17)

Bu dönemde halk eğitimi yalnızca insanlara okuma yazma öğretmekten ibaret olmamış, insanlara günlük yaşantılarında karşılaştıkları problemleri çözmelerine de yardım edilmeye çalışılmıştır.

Nüfusun çoğu köylerde yaşadığı için öncelik köy halkının eğitimine verilmiştir. Köy çocuklarının yetiştirilmesindeki verimin artırılması için köylülerin de yetiştirilmesi zorunlu hale gelmiştir ancak kırsal kesimde dağınık yerleşme tipi, taşıt ve ulaşım sorunu köy halkına eğitim hizmetini götürmeyi güçleştirmiştir. Şehirde yetişmiş bir öğretmenin köy hayatını anlayabilmesi ve uyum sağlaması çok zor idi. En azından köylüye yardım edebilecek kadar ziraî bilgilere sahip muallimlere ihtiyaç vardı. Bu yüzden köy halkının kendi gibi köyün içinden çıkan ve köy okullarında yetişen köy öğretmenleri tarafından yetiştirilmesi daha uygun görülmüştür. Köylerin tek sorunu okuma-yazma olmadığı için sağlık, ziraat çalışmalarının yürütülmesinde muhtar, kaymakam ve köy hocalarıyla birlikte hareket edilmiştir.(Ekizceli,2006,77)

Devletin ucuza radyo imal edip, bunları köylere ulaştırıp, yetişkin eğitiminde istifade etmesi ABD'li eğitim uzmanının tavsiyeleri doğrultusunda gerçekleşmiştir. Milli Eğitim, Ziraat ve Sağlık Bakanlıklarının işbirliği ile " Köy Saati" adlı radyo programı tertip edilmiştir. Radyo programı, motorlu taşıtların az, köy yollarının bozuk olduğu Türkiye'de halka ulaşmayı sağlayan etkili bir araç haline gelmiştir. (Ekizceli, 2006; 83)

DP'nin halk eğitimine verdiği önemi altıncı Milli Eğitim Şurasında ana gündem maddesi olarak görüşülmesinden ve bunlarla ilgili çalışmalarda bulunmak üzere oluşturulan komisyonlardan da anlamak pekala mümkündür.

Yurdumuzun hamleci bir demokratik ve ekonomik inkişaf devresine girmiş bulunması ve dünya şartlarındaki mütemadi ve sūratli değişmeler halk eğitimine olan ihtiyacı vakit kaybetmeden karşılanması gereken bir zaruret haline getirmiştir. Klasik okul eğitiminin yalnız çocuklara ve gençlere hitap etmesine mukabil halk eğitimi halkın, yani milletin, bütününe hitap eden bir eğitim sistemidir. (Halk Eęitimi Umum Müdürlüęü Kurulması Hakkında Kanun Layihası ve Mucip Sebepleri, 1956,7)

2.7.1.Halk Eğitimi Meslek Kursları

Halk eğitimi meslek kursları kadın ve erkek farkı gözetmeksizin halk, esnaf ve sanatkārların meslekî bilgi ve maharetlerini artırmak, yeni bir meslek edinmelerini sağlamak, boş vakitlerini değerlendirmek ve bunlara hayat ve ev ekonomisi için faydalı olacak bilgileri kazandırmak gayelerini gütmektedir. Bu hedefe ulaşmak üzere, aşağıdaki ihtiyaca göre kurslar açılmıştır.

- Endüstride çalışan işçileri ilgilendiren her çeşit endüstri kursları,
- Elektrikçilik, tornacılık, oksijen kaynakçılığı, teknik resim, radyo tamirciliği, bobinajcılık vs.
- Esnafları ilgilendiren her çeşit meslek kursları,
- Kadınlık bilgileri ve ev ekonomisi kursları,
- Ticaret kursları,(daktilografi,muhasebe,stenografi,büro vs.)
- Boş vakitleri değerlendirmeye yarayan her çeşit amatör kursları,
- Köy demirciliği ve marangczluğu kursları,
- İlce demirciliği ve marangozluğu kursları,
- Orman bölgesi gezici köy yapı kursları,
- Köy kadınları kursları,
- İlce kadınları kursları.

Yukarıdaki kurslardan1955-56 ders yılında,714 adet açılmış olup, bunlara 22.025 vatandaş devam etmiş ve 10.403'ü mezuniyet belgesi almıştır.

Halk eğitimi meslek kursları isteğe, ihtiyaca ve makina, malzeme, bina, öğretmen imkânlarına göre, Meslekî ve Teknik Öğretim Umum Müdürlüğüne bağlı okullarca açılmış ve idare edilmiştir. Bir kursun açılabilmesi için, kurs öğretmenince, tesbit edilen miktarda kursa istekli bulunması şarttır. (Tebliğler Dergisi,1954,19)

Bir kurs, faaliyetini tamamlayınca, ihtiyaç ve istekli bulunduğu ve imkânlar da elverdiği takdirde idare eden okul tarafından aynı yerde veya başka semtte

tekrarlanırdı. (Tebliğler Dergisi,1954,19) Kurslara devam edeceklerden umumiyetle öğrenim ve yaş kaydı, bir meslekte çalışmış veya çalışmakta olmak şartı aranmaz. Kurslarda kayıt ve kabul işleri, kursu idare eden okul müdürlüğü veya kurs öğretmeni tarafından tesbit edilir ve mahallî vasıtalarla ilân olunurdu. (Tebliğler Dergisi,1954,19) Müracaat sayısı kurs kadrosundan fazla olduğu takdirde, öğrencilerin seçimi, öğrenim durumları, meslekle ilgileri, bünyeleri, yaşları vesair durumları göz önünde bulundurularak kurs öğretmeni veya kursu idare eden okul müdürlüğü tarafından yapılırdı. Kurslara kaydolunan öğrencilerden, kurs masraflarına karşılık bir ücret peşin olarak makbuz mukabilinde alınabilmekteydi. Öğrencilerden alınan kurs ücretleri, kursun işlemi için, lüzumlu görülecek öğretmen, avadanlık, malzeme, elektrik, su vesair yerlere malî mevzuata uygun olarak harcanırdı. (Tebliğler Dergisi,1954,19)

Kurslarda uygulanacak müfredat programı, kurs süresi; öğretime başlama zamanı, günlük, haftalık veya aylık çalışma şekilleri, ilgili kurs öğretmenleri ile birlikte okul müdürlüğünce tesbit edilirdi. Kurslar, öğrencilerin istekleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, gündüz, gece ve hattâ tatil günleri de çalışabilmekteydi. Kurslara devam mecburîydi. Her ne sebeple olursa olsun, kursun açık bulunduğu saatler toplamının yüzde yirmisi kadar devam etmeyen kursla ilgisi kesilirdi. (Tebliğler Dergisi,1954,19)

Halk eğitimi faaliyetleri sahasında ciddî bir önem taşıyan «Halk Eğitimi Meslek Kursları Geçici Yönetmeliği», kız ve erkek teknik öğretim okullarıyla ticaret öğretim okullarına bağlı olarak 1 Mart 1954 tarihinden itibaren faaliyet göstermiştir. (Tebliğler Dergisi, 1954,19)

2.7.2 Halk Dersaneleri

Mecburi öğrenim çağı dışında bulunup okuma yazma bilmeyen vatandaşları okur yazar hale getirmek ve kendilerine hayat ve geçimlerinin gerektirdiği genel bilgileri kazandırmak maksadıyla şehir, kasaba ve köylerde halk dersaneleri açılmıştır. Halk dersaneleri A ve B olmak üzere iki bölümden müteşekkildir. (Maarif Vekaletinin Bazı Halk Eğitimi Çalışmaları,1956,14) Halk dersanelerinin A bölümlerinin vazifesi hiç okuma yazma bilmeyen vatandaşlara okuma ve yazma öğretmektir. B bölümün vazifesi, A bölümünü bitirmiş ve okuma yazmayı gerek A bölümlerinde gerekse kendi kendilerine öğrenmiş olan vatandaşları, hayat ve

geçimlerinin ve vatandaşlık haklarının gerektirdiği temel bilgilerle teçhiz etmektir. (Maarif Vekaletinin Bazı Halk Eğitimi Çalışmaları,1956,15)

Halk dersaneleri mevcut her derecedeki okul binalarından ve halk okuma odalarından veya halkın kolaylıkla devam edebileceği teftiş ve murakabenin sık sık yapılabileceği yeterli makamlarca uygun görülen sair binalardan faydanılarak açılırdı. Bu dersanelerde öğretime her yıl 1 Kasım'da başlanır ve Şubat ayında son verilirdi. Bu tarihler mahallin hususiyetlerine göre evvela veya sonraya alınabilirdi. (Maarif Vekaletinin Bazı Halk Eğitimi Çalışmaları,1956,15)

İlkokulu olan ve istekli sayısı en az 10'u bulan her yerde halk dersanesi açılabilirdi. İstekli sayısı 30'u aştığı ve öğretmen sayısı müsait olduğu takdirde ikinci bir dersane açılabilirdi. Birden fazla dersane açılışında kayıtlı olanların değil, devam edenlerin sayısı göz önünde bulundurulurdu. Halk dersanelerine mecburi öğrenim çağı dışına çıkmış ve ilk öğrenimini yapmamış her yaştaki vatandaş devam edebilirdi. (Maarif Vekaletinin Bazı Halk Eğitimi Çalışmaları,1956,15)

1942 yılında çıkarılan 4274 Sayılı "Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Kanunu ile köylerde Millet Mektepleri yerini daha kapsamlı olan "Akşam Okulları"na bırakmıştır. Akşam Okulları, 1950'lerde Halk Eğitimi ve daha sonraları Yaygın Eğitim şeklinde örgütlendikten sonra "Halk Dersaneleri" adını almıştır. Bu dersaneler de A,B,C bölümleri halinde çalışmıştır. (Doğan,2012,400)

Tablo -14 : 1950-1960 HALK DERSANELERİ

Dersane Öğretmen ve Öğrenci Durumları 1950-1960

Ders Yılı	Dersane Konumları	Dersane Sayısı		Öğretmen Sayısı			Öğrenci Sayısı					
							A Dersanesi			B Dersanesi		
							E	K	T	E	K	T
	Toplam	17	10	24	4	28	792	14	806	237	80	317
1950-51	Şehirlerde	10	7	14	3	17	677	4	681	196	80	276
	Köylerde	7	3	10	1	11	115	10	125	42	-	42
	Toplam	1245	530	1459	77	1136	22401	2001	24402	8415	404	8819
1953-54	Şehirlerde	130	24	123	34	157	2981	1020	4001	437	311	472
	Köylerde	1115	506	1336	43	1379	19420	981	20401	7978	365	8347
	Toplam	1133	391	1311	93	1404	20745	537	24277	7306	584	7892
1954-55	Şehirlerde	212	50	187	72	259	5120	284	7404	1289	219	1508
	Köylerde	921	341	1124	21	1145	15625	248	16873	6017	383	4304
	Toplam	1982	799	1541	82	1621	24338	737	23075	9583	1385	10977
1955-56	Şehirlerde	376	103	287	70	357	5969	127	8094	1983	372	2340
	Köylerde	1606	696	1254	12	1266	18369	610	20979	7600	1012	8617
	Toplam	1031	518	1165	71	1236	16725	081	9304	8143	823	8966
1956-57	Şehirlerde	188	70	189	55	244	3651	873	5434	1329	202	1531
	Köylerde	843	448	976	16	992	13164	208	4372	6814	621	7435
	Toplam	1062	770	1176	84	1260	14800	782	8502	8101	382	8483
1957-58	Şehirlerde	246	100	184	56	240	3622	205	4827	1400	145	1545
	Köylerde	816	670	992	28	1020	13178	577	3755	6701	217	6938
	Toplam	862	488	1049	74	1123	14448	475	5923	6393	372	6765
1958-59	Şehirlerde	174	59	204	51	255	3214	113	4327	748	162	946
	Köylerde	688	429	845	23	868	11234	362	1596	5409	286	5819
	Toplam	816	403	1052	64	1116	14130	493	5623	6131	350	6481
1959-60	Şehirlerde	144	49	167	45	212	2994	244	4238	867	177	1044
	Köylerde	672	354	885	19	904	11136	249	1385	2564	173	5437

Kaynak : Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara,1950-60

DP halk dersaneleriyle kentlerde ve kırsal kesimlerde toplumun büyük bir kesimine ulaşmayı hedeflemiş ve bunda da başarılı olmuştur. Halk dersaneleri daha çok köylerde erkek yetişkinlere hitap etmiş, bayan katılımı çok düşük düzeyde kalmıştır.

2.7.3. Akşam Okulları

Meslekî ve Teknik Öğretim Umum Müdürlüğünün 6 Ekim 1953 tarih ve 8478 sayılı teklifi üzerine, memleketin muhtelif iş sahalarında çalışan ve gündüz

okullarına devam etmek imkânını bulamayan vatandaşların mesleklerinde tekâmül etmelerini sağlamak veya bunlara yeni bir meslek öğretmek gayesi ile açılan akşam okulları ve kursları vatandaşlara, mesleklerinde muvaffak olmaları için en kısa yoldan lüzumlu teorik ve pratik bilgileri vermek veya yeni bir meslek öğretmek amacıyla açılmıştır. (Tebliğler Dergisi,1954,15). Bilhassa Kırıkkale ve benzeri mahdut birkaç endüstri bölgesinde uygulanmıştır.

Akşam okullarının ders kursları isteğe, ihtiyaca, makine, malzeme, bina ve öğretmen imkânlarına göre, gündüz meslek okullarınca açılırdı. İstekli sayısı bir okul olmağı icab ettirecek miktara yükseldiği takdirde, orada okul müdürlüğünün teklifi ve Maarif Vekâletinin tasvibi ile bir gündüz okuluna bağlı olarak faaliyet gösterir veya müstakil bir akşam okulu kurulurdu. Okul müdürleri, mahallin ihtiyaçlarına göre, uygun gördükleri sanatlar veya mevzular için yeniden kurslar tertibi hususunda Maarif Vekâletine tekliflerde bulunabilmekteydi. (Tebliğler Dergisi,1954,15). Bir kursun açılabilmesi için okul müdürlüğünce tesbit edilen miktarda derse devama istekli bulunması şarttı.

Akşam okullarına alınacak öğrencilerin aşağıdaki şartları taşımaları lâzımdır:

A — Akşam Erkek Orta Sanat Okulu için: .

- En az ilkokul diploması almış olmak.

B — Akşam Erkek sanat Enstitüsü için:

- Erkek Orta Sanat veya Orta Yapı Okulundan veyahut ortaokuldan, orta ticaret okulundan veya bunlara denk öğrenim veren okulların birisinden diploma almış olmak (ortaokuldan, orta ticaret okulundan veya bunlara denk öğrenim veren okullardan mezun olanlar, önce erkek orta sanat veya orta yapı okulunda görmedikleri dersleri tamamlamak veya dışarıdan bu derslerin imtihanlarını vermek zorundadırlar).

C — Akşam Tekniker Okulu için:

- Erkek sanat veya yapı enstitüsünden veya bunlara denk öğrenim veren bir okuldan mezun olmak;

Herhangi bir derse kaydolunan öğrenci, bu derse devam etmek mecburiyetindeydi. Ders süresinin, saat olarak, yüzde onbeşine devam etmeyen derse ilgisi kesilirdi. Ancak, devamsızlığı hastalıktan ileri gelen bir kimsenin,

hastalığını resmî hekim raporu ile teşvik etmek şartıyla, derse devamına müsaade edilirdi. (Tebliğler Dergisi,1954,15)

Akşam okullarında öğretime, okul müdürlüğünce tesbit edilen tarihte başlanır. Dersler, öğretmenlerin ve öğrencilerin istekleri de göz önünde bulundurulmak bağlı buldukları okulların düzenini bozmamak kaydıyla gece, gündüz ve tatil günlerinde de yapılabilirdi. Müstakil akşam okulları, çalışma plânlarını gündüz okullarına uydurabilecekleri gibi, diledikleri ve faydalı gördükleri takdirde, dinlenme zamanlarını başka vakitlere kaydırmak suretiyle, gündüz okullarının ara ve yaz tatili yaptıkları zamanlarda da öğretim yapabilirlerdi. (Tebliğler Dergisi,1954,15)

Akşam okullarından Akşam Orta Sanat Okulunun müfredat programlarında gösterilen bütün dersleri başarı ile bitirenlere, erkek orta sanat okulu diploması; Akşam Erkek Sanat Enstitüsünün müfredat programlarında gösterilen bütün dersleri başarı ile bitirenlere, erkek sanat enstitüsü diploması; Akşam Tekniker Okulunun müfredat programlarında gösterilen bütün dersleri başarı ile bitirenlere, tekniker okulu diploması verilirdi. (Tebliğler Dergisi,1954,16)

Akşam Okulları, köylerde 16 yaşından yukarı vatandaşlara iki kademeli olmak üzere okuma-yazma öğretmek ve vatandaşlara ilkokul düzeyinde genel bilgiler vermekteydi. İlkokul öğretmeni ve eğitimci tarafından idare edilmiştir.

Akşam Okulları iki bölümden oluşmaktaydı. Birinci devreye okuma-yazma bilmeyenler, ikinci devreye ise okuma-yazma bilenlerle birinci devreyi başarı ile tamamlayanlar gidebilmekteydi.

Tablo-15: Öğretmenli Öğretmenli-Eğitmenli ve Bağımsız Eğitimci Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları

AKŞAM OKULLARI 1949 -1950												
OKUL TIPLERİ	Dersane Sayısı	ÖĞRENCİ SAYISI							BAŞARANLAR			
		1.Devre		2.Devre		Toplam			1 den 2 ye Geçenler		2 den Diploma Alanlar	
		E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K
Öğretmenli ve Öğretmenli-Eğitmenli Köy Okullarında	2353	33226	9642	20497	4785	53723	14427	68150	10675	1963	2332	734
Bağımsız Eğitimci Köy Okullarında	661	8462	1373	3050	398	11512	1771	13283	2842	250	383	90

Kaynak : Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1949-50

Görüldüğü üzere Akşam Okulları daha çok Öğretmenli ve Öğretmenli Eğitimli Köy Okullarında faaliyet göstermiş ve başarıya ulaşmıştır. Öğretmenli okullarda dersane sayısı eğitimli okulların yaklaşık dört katıdır. Her iki devrede de ikinci devreyi çeşitli sebeplerden ötürü tamamlayamayanların oldukça fazla olması dikkat çekicidir. Okuma yazma bilenler devresine devam edenlerin çok azı diploma sahibi olabilmektedir. Her iki devrede de bayan yetişkin katılımı çok yetersizdir.

Tablo-16: Öğretmenli ve Eğitimli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları

AKŞAM OKULLARI 1950-1951												
OKUL TİPLERİ	Dersane Sayısı	ÖĞRENCİ SAYISI							BAŞARANLAR			
		1.Devre		2.Devre		Toplam			1 den 2 ye Geçenler		2 den Diploma Alanlar	
		E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K
Öğretmenli Köy İlkokullarında	1061	15493	3818	4751	1271	20244	5089	25333	4615	1046	747	188
Eğitimli Köy Okullarında	301	3567	278	1210	104	4777	382	5159	1344	69	187	56

Kaynak: Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1950-51.

Eğitimli Köy Okullarında bir önceki döneme göre yarı yarıya dersane, öğrenci ve mezun sayılarında bir düşüş olmuştur.

Tablo-17: Öğretmenli ve Eğitimli Köy İlkokullarında Akşam Okulları

AKŞAM OKULLARI 1953-1954												
OKUL TİPLERİ	Dersane Sayısı	ÖĞRENCİ SAYISI							BAŞARANLAR			
		1.Devre		2.Devre		Toplam			1 den 2 ye Geçenler		2 den Diploma Alanlar	
		E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K
Öğretmenli Köy Okullarında	1216	14006	2972	3882	881	20888	3790	24678	6051	344	3135	235
Eğitimli Köy Okullarında	143	1385	39	629	3	2014	42	2056	823	6	359	0
Toplam	1359	15491	3011	7511	821	22902	3832	26734	6874	450	3474	235

Kaynak: Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1953.

Eğitimli köy okullarında bir önceki yıla göre dersane, öğrenci ve mezun sayılarında yarıdan da fazla bir düşüş söz konusudur. İkinci devrede kayıtlı olmasına rağmen 3 bayan diploma sahibi olamamıştır. Bu dönem sadece Öğretmenli köy okullarında dersane sayısında artış meydana gelmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ GİRESUN'DA EĞİTİM

3.1. İlköğretim

Menderes döneminde okul düzeni, ilk, orta ve yüksekokul olmak üzere üç kısımdan oluşmuştur. Eğitime önem veren Giresun halkı sitemin aksaklıklarını ve eksikliklerini tespit ederek dönemin gazeteleri aracılığıyla dile getirmiştir. (Kesim,2014,61)

DP döneminde Türkiye'de olduğu gibi Giresun'da da öğretmen eksikliği yaşanmıştır. Tirebolu Ortaokulunda dört sınıf bulunmasına rağmen müdürü ile birlikte 3 öğretmen görev yapmıştır. 1954 Maarif Müdürlüğüne alınan bir kararla Necatibey İlkokulu dört sınıfa indirilmiş, beşinci sınıf talebeleri diğer ilkokullara dağıtılmıştır. (Işık,05.12.1954,No:1389,s.1) Necatibey İlkokulu talebeleri mekteplerinde dördüncü sınıfa kadar okuyabilmişlerdir ve sonra diğer ilkokulların birinin beşinci sınıfına devam etmişlerdir. Maarif Müdürlüğü bu kararı öğretmenlerden azami derecede tasarruf etmek amacıyla almıştır. Yeşilgiresun İlkokulundan bir öğretmen istirahat alınca Maarif Müdürlüğü vekaletinin tamimine uyularak yerine başka bir öğretmen tayin edilmemiş mevcudu az olan Necatibey İlkokulunun beşinci sınıfı dağıtılıp öğretmeni Yeşilgiresun ilokuluna verilmiştir. (Işık,05.12.1954,No:1389,s.1) Bunların yanında bu kararın mazharları da pek çoktur. Şöyle ki:

- Dördüncü sınıf öğretmeni talebelerinin gelecek sene kendisinden ayrılacağını ve kendisinin de beşinci sınıfı okutmayacağını bildiğinden kendisini tamamen derse veremeyecek ve talebelerinin üzerinde layıkıyla durmayacağından endişe edilmiştir
- Mektep her türlü faaliyetlerinde diğer ilkokullardan geri kalacaktır. Çünkü esas eleman beşinci sınıf talebesinden mahrumdur.
- Mektebin değeri kalmamış çünkü talebe mezun olduğu mekteple iftihar etmiştir.
- Psikolojik tesiri olmuş, Necatibey'de iş yok dört sınıfa indirilmiş diye alayla karşılaşan talesinde bir aşağılık duygusu belirmiştir.
- Talebe velileri bundan böyle kayıt yaptırırken, teşkilatları tam olan ilkokulları tercih etmişler ve neticesinde Necatibey İlkokulu talebe bulmakta üçlük çekmiştir.

- Dördüncü sınıftan ayrılıp diğer ilkokulların beşinci sınıfına geçen talebeler her bakımdan birer intibak devresi geçirmiş ve beşinci sınıfı zayıf bitirmişlerdir.

Dönemin Işık gazetesi bu kararın bir an önce düzeltilmesini ilgililerden beklemiş ve vilayet daimi encümeni azalarının dikkatini çekmek istemiştir. (Işık,05.12.1954,No:1389,s.1)

1952’de Köy Enstitülerinin süresinin 6 yıla çıkarılmasından dolayı Maarif Vekaleti öğretmen temininde güçlük çekmiştir. Bu yüzden memleketimizin muhtelif yerlerinde birçok okul öğretmen sıkıntısı çekmiş ve öğrenciler öğretmensiz okullara devam etmiştir. Sayısı bir hayli kabarık bulunan ilköğretim kadrosundaki okullara yapılan tayinler istifalara sebep olmuştur. Bilhassa mecburi hizmetle yükümlü bulunan genç kız öğretmenlerin köy okullarına tayinleri bunların köy hayatı ile intibak edememeleri her bakımdan istifalara yol açmıştır. (Işık,06.11.1957,No:2268,s.1.)

Her köye okul açılması temin edilmeye çalışıldığı halde köy kızlarının bu okullara rağbet göstermedikleri ve öğretmenlerin terfiine mani olacak raporlar almasına sebebiyet verilmiştir. Köy öğretmenin, köy kızını okula devam ettirmeye mecburiyeti ancak 4274 sayılı kanuna göredir. Bunun dışında öğretmenin hiçbir iş yapmasına imkan yoktur. Köylülerimizin kızlarını okutmadıkları için evlerindeki dikişlerini para ile diktirmekte, yemek pişirmek için çeşitli malzemeleri olduğu halde iyi yemek pişirememekteydiler. (Işık,02.06.1953,No:942,s.1.) Çocuk sağlığını bilmedikleri için çocuk ölümü çoğalmaktaydı. Okumak faydalıdır, okumayanlar her zaman maddi ve manevi zarar görmektedirler. Köy kızlarımızın okutulmaması bayan öğretmen açığını arttırmaktaydı.

Öğretmen açığının oluşmasındaki bu nedenler dışında diğer etken ise askerlik çağına gelen erkeklerin askere giderek oluşturdukları boşluktur. Askere alınan Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin yerine lisede vekaleten çalıştırılmak üzere lise ve ortaokul mezunu olanlar için 2-3 haftalık kurslar açılmıştır. Vekil öğretmen olabilmek için vilayet ve kaza merkezinde on beş ünlük kurslara devam edilme zaruri görülmüştür.(Işık,31.01.1953,No:842,s.1.)Vekil öğretmen uygulamasına daha sonraki dönemlerde de başvurulmuş, münhal bulunan şehir ve köy okullarında çalıştırılmak üzere ortaokul ve lise mezunu olanlardan vekil öğretmen alınmıştır.(Işık,21.09.1953,No:1029,s.1.) Ayrıca ilkokul öğretmeni olmak isteyen

lise mezunlarının öğretmen okulu öğrencileri ile birlikte imtihana gitmek üzere hazırlanmalarına imkan veren kurslar 1953-1954 ders yılında Öğretmen Okullarında ve Köy Enstitülerinde açılmıştır. (Işık,30.03.1953,No:888,s.1). Kurslar ve ders uygulamalarıyla ilgili rehber, vilayette Milli Eğitim Müdürlüğünde ve kazalarda, Milli Eğitim memurluklarında faaliyet göstermiştir. (Işık,30.03.1953,No:888,s.1). Belgelerini alanlar ilkokulların açık öğretmenliklerinde görev almıştır. Diğer alınan önlem ise öğrenci sayısı 300'den aşağı olan ilkokullarda idari görevlerde bulunanların da derse girmesidir. (Kesim,2014,63)

Lise mezunlarının ortaokulda öğretmenlik yapabilmeleri için bazı şartlar getirilmiştir. Türk veya yabancı okullardan mezun olanlar, en az iki yıl başarılı olarak ilkokullarda öğretmenlik yapmış olanlara öncülük tanınmıştır. Olgunluk sınavlarını vermiş olmaları şartı aranmamıştır. Edebiyat kolundan mezun olanlar Türkçe, tarih, coğrafya ve yurttaşlık; fen kolundan mezun olanların matematik, fizik, kimya, biyoloji ayrıca müzik, resim-iş ve lisan imtihanlarına tabi tutulmuş, bu dersleri verenler ortaokul hocalığı yapmaya hak kazanmıştır. (Kesim,2014,63-64)

Memleketimizde nüfus artışı ile müterefik olarak artan okuma çağındaki çocukların sayısının da her gün artışı mecburi olarak okullarımızın da sayılarını çoğaltmıştır. Bu durum karşısında öğretmen ihtiyacı birkaç misli artmıştır. Bu durum karşısında hükümet en kısa yoldan öğretmen ihtiyacını giderecek esaslı iki tedbire başvurmuştur. İlk tedbir dönemin öğretmen ihtiyacını gidermektedir. Bunun için de bütün emekli öğretmenlerden istidat edilmiş bunlar vekiller heyetinden alınan bir kararla yövmiyeli olarak çalıştırılmışlardır ve mahalli olarak temin edilmiştir. Diğer taraftan sıhhi sebepler hariç hiçbir suretle öğretmenler emekliye sevk edilmemişlerdir. Hizmet ve yaş hadlerine ait hükümlerde tadilat yapılmış, ilkokul öğretmenlerinin 125 ve 150'lilik kadroları artırılmış, meslekte kalma cezpleştirilmiş, ilkokul öğretmenlerini meslekten kaçırmak isteyen müfettişler çıkartılmış, ilköğretmen okulları sayıları artırılmıştır.(Işık,02.12.1959,No:2790,s.1.) İlkokul öğretmenlerinin yüksel tahsil görmesi için Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Enstitüsü açılması için hazırlıklar başlamıştır. (Işık,10.12.1954,No:1393,s.1.) Öğretmen açığının kapatılması için alınan önlemler öğretmen ihtiyacını tam olarak karşılayamamıştır. Hatta öğretmensizlikten not alamayan öğrencilerin okulları yazında devam etmiştir. (Kesim,2014,64)

Karadeniz Bölgesi sahil memleket çocuklarının diğer bölgeler kadar sanata ve bilhassa öğretmenlik mesleğine karşı duydukları yakın alaka ve diğer mevcut ilköğretmen okullarına müracaat eden öğrencilerin ekseriyetini Karadeniz çocuklarının teşkil ettiği tesbit ve müşahade edilmiştir. Bu rakam halinde tecelli ve teşebbüs eden realiteyi, fiili olarak değerlendirmek maksadı ile maarif vekaleti Ordu vilayetinin Perşembe kazasında oradaki ortaokula dayalı olarak ve birinci sınıfı teşkil edilmek üzere Perşembe İlköğretmen Okulu açmaya karar vermiş ve bu hususta Talim Terbiye dairesi tarafından gerekli karar ittihaz edilmiş ve hazırlıklara başlanmıştır. (Işık,15.09.1956)

Giresun öğretmenleri 1954 yılında da iki aydan beri çocuk zammı alamamış, Şubat maaşları da tahsisat kifayetsizliğinden tam olarak ödenememiştir. Kış masraflarının çok olduğu bu aylarda çocuk zammı ve maaşlarının tam verilmemesi ve düyuna bırakılması öğretmenleri üzmüştür. (Işık,08.02.1954,No:1144,s.1) Giresun öğretmenler birliği başkanlığınca iki aydır verilmemekte bulunan çocuk zamlarının verilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına ve diğer ilgililere başvurulmuştur. Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri 09/02/1952 tarihini taşıyan bir mektupla öğretmenler birliği başkanlığının bu müracatına cevap vermiştir. (Işık,15.02.1952,No:556,s.1) Genel bütçeden maaş alan emekliler maaşlarını üç ayda bir muntazam olarak aldıkları halde, öğretmenlikten emekliye ayrılmış olanların maaşları her zaman gecikmiştir. Hayatını sadece buna bağlamış ömrünü bu meslekte törpüetmiş olan bir öğretmenin esasen kifayet etmeyen emekli maaşını geç alması onu çok feci durumlara sokmuştur. (Işık,31.03.1951,No:298,s.1)

Eğitim sorunlarının çözüme kavuşturulması için yeni projeler uygulanarak yeni okulların yapımı ve tamiri için ödenek gönderilmiştir. Giresun eğitimi için devlet bütçesinden harcanan miktar 806.401 liradır. Devlet bütçesinden resmi okullara harcanan miktar ise 89.807.463 olduğuna göre Giresun'a ayrılan pay ise %0,9'dur. (Kesim,2014,68). 1951'de köy okulu binaları ve müstemilatı ile öğretmen evlerinin ve köy sağlık memuru ve köy ebeleri için bölge merkezlerine kurulacak evlerin inşası Milli Eğitim ve bayındırlık bakanlıkları tarafından tesbit ve tasdik edilecek planlara ve Milli Eğitim Bakanlığınca iller için hazırlanacak inşaat programlarına göre özel idare bütçelerinden ayrılan ödenek ve genel bütçeden il özel idarelerine bu maksatla yapılan yardımlarla veya bu yardımlar karşılığında temin olunan ayniyat ile

valilerce sağlanmış bu inşaat için köy halkına hiçbir mükellefiyet tahmil edilmemiştir (Işık,21.08.1951,s.1.) Köy okulları inşası için MEB tarafından hazırlanmış olan program tatbikine 1952 yılında da sekiz milyon lira sarf olunmuştur. Köy halkının okul inşaatıyla alakalı her türlü mükellefiyeti kaldırıldığı ve inşa levazımı fiyatları da yüksek bulunduğu cihetle, yapılacak ilkokulların, maliyeti de yüksek olmuştur. Bakanlıkça yapılan hesaplara göre, köy okulları inşası için sarfedilmesi gerekli para miktarı 230 milyon liradır. (Işık,29.01.1952,No:542,1) Köy okulları yapımı için Giresun'a 152.000 lira tahsis edilmiştir. (Işık,18.04.1952,No:606,s.1) Ancak 1951 yılında ihalesi yapılan on dört okuldan bir tanesi bile bitmemiştir. 1951 yılında yaptırılması ihale edilen on dört köy okulundan bugüne kadar bir tanesinin bile ikmal edilemediği, hatta bazılarının yerlerinin sağlam olmaması, toprak kayması yüzünden yıkılmak tehlikesi karşısında bulunduğu basına verilen haberlerden anlaşılmaktadır. Önceki yıllar mükellefiyet dahil olduğu halde birçok okullarımız ikmal edilmiş ve tedrisata açılmıştır. 1951'de ise her şeyi devlet tarafından yaptırıldığı halde hiçbir okulun şimdiye kadar ikmal edilememesi hayretle karşılanmıştır. Zira bu köylere tayin edilmiş olan öğretmenlerin gayri sıhhi yerlerde çocuk okuttukları haklı şikayet konusu olmuştur. (Işık,12.12.1951,No:476,s.1). 1952'de vilayette dokuz köye de ilkokul binası yapılmış ve bu okullar tedrisatın başlamasına kadar yetiştirilmiştir. Emanet suretiyle yaptırılmakta olan bir okul ile, okul inşaatı adedi ona çıkarılmıştır. Bulacak Tepe ve Küçükada köyelerine okul yaptırılması için ödenek ayrılmış ve 1952'de okul inşaatı ikmal edilerek tedrisata başlamıştır. (Işık,12.06.1952,No:654,s.1) Alucra ilçesine 60.000 lira harcanarak yapılacak olan ilkokulun birinci sınıfı ihale edilmiştir. Şebinkarahisar'da 60.000 liraya mal olacak okulun inşasına başlanmış, bir ilkokul için arsa alınmıştır. Tirebolu'da 97.000 liraya yapılan okul aynı yıl içinde öğretime başlamıştır. (Işık,21.09.1952,No:711,s.1) Tirebolu cumhuriyetin kuruluşundan 1952'ye kadar öğrenciler Rumlardan kalma metruk gayri sıhhi bir binada tedrisat yapmıştır. Yıllardır çözülemeyen okul binası dönemin valisi Nihad Danışman'a nasip olmuş bu hususta gösterdikleri yakın alaka ve yardımları ve dönemin kaymakamının azimli çalışmaları sayesinde 1951'de ikmal inşaatına başlanılan okulun yapım işi bitirilmiş ve tedrisata açılmıştır. Vali Nihad Danışman döneminde vilayetimizde imar ve istihlal faaliyetleri kapsamında köy okulları ve okul inşaatı ile ilgilenilmiş, vilayet kendi varlığı ile yeni özel idare bütçesinden

ayırıldığı para ile Tirebolu ilçesinde yapılmakta olan ilkokul inşaatını tamamlamaya muvaffak olmuştur. (Işık,18.02.1953,No:856,s.1.) Tirebolu çocuklarının yıllardan beri bekledikleri yeni okul binası noksansız olarak tamamlanmıştır. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri okulu gezerek, okulun yapılmasında emekleri geçen Vali Nihat Danışman ve ilçe kaymakamımız Niyazi Arız'a teşekkür etmişlerdir.(Işık,10.09.1952) Muasır medeniyetin emrettiği bir şekilde yapılarak faaliyete getirilen okul vakitsiz ve zamansız yapılan tayin yüzünden bir müddet noksan kadro ile çalışmıştır. (Işık,23.12.1952 No:809,s.1.) Halbuki nakil ve tayin işlerinin okullar faaliyete geçtikten sonra değil daha önce yapılması kanun, tüzük hükümlerinden olduğunu Milli Eğitim Müdürlüğünün birleşmesi lazım gelen keyfiyettir. Giresun'a gönderilen tahsisat yeterli olmamıştır. 1951'de okul yapımında vatandaş yükümlülüğünün kaldırılmasının olumsuz etkisini bir nebze azaltabilmek için Halkevleri ve Rumlardan kalma eski evler de okula dönüştürülmüştür. İsmet Paşa İlkokulu bunlardandır. Tirebolu Halkevi binası da 1952'de Akşam Kız Sanat Okulu'na tahsis edilmiştir.(Işık,15.01.1952,No:580,s.1) Halkevleri Yıkılmak üzere olan okulların onarımı yapılamamış, yeni yapılacak okullar ise erken bitirilememiştir. Keşap, Armanit ve Espiye, Tirebolu- Akköy okulları oldukça kötü duruma gelmiş, okulların, üzerine örtülen hartamaların çürümesi yeni masraflara yol açmıştır. Köylere yeniden birçok okul yapılmıştır ancak bu okulların yapılışı ile daimi surette onarımı yapılmadığı zaman bina faydalı olamamıştır. Birçok köy okullarımız onarılmadığından yıkılacak duruma gelmiştir Nitekim Keşap ilçesinin Armanit yolundaki okulu bakımsızlıktan yıkılacak hale gelmiştir. Köylünün bin bir türlü emeği ile meydana gelmiş olan bina az bir masrafla kullanışlı hale getirilmesi beklenmiştir. (Işık,06.12.1952,No:795,s.1) Bada, Adabuk ve İcegür okulu da aynı şekilde tamire muhtaç hale gelmiştir (Işık,06.12.1952,No:795,s.1) Koca bir tatil ayı gelip geçtiği halde bazı köy okullarının onarımına dikkat edilmemiştir. Eriklimanı köyü okulu da bu meyandadır. Eriklimanı köyü okulunun damının akmakta olduğu defalarca Isık gazetesi tarafından kamuoyuna duyurulmuş ve mahzurların önlenmesi ilgililerden beklenmiştir. (Işık,06.11.1952,No:771,s.1) Ancak tedrisatın başlama zamanının yaklaşmış olmasına rağmen hiçbir alaka görülmemiştir. (Işık,24.09.1952,No:735,s.1) 1953'te Tirebolu ilçesinin yedi saat yüksekliğindeki köylerimizden Akköy İlkokulunun çatısı

hafifçe esen kible rüzgarının tesiri ile uçmuştur. Şiddetli esecek rüzgar karşısında bu binanın kökünden yıkılıp gideceğinden endişe edilmiştir. İlim ve irfan yuvalarının yapımında dahi alakanın ve mürakabanın eksik tutulmamasının memleket için faydalı olacağı düşünülmemesi üzüntü vericidir. (Işık,23.02.1953, No:860, s.1.) Emekli vali Rami zamanında dershanesi, emekli kaymakam Mithat Vural zamanında yemekhane ve yatakhane yaptırdığı Espiye okul binasının günden güne harebe duruma geldiği, okulun tamire muhtaç olduğu Karadeniz şosesinden geçen her oto yolcusunun da dikkatini çekmiştir. Espiye nahiyesi bütçesinin türlü geliri olduğu halde binanın tamir edilemesinin sebepleri bilinmemiş. Okul bahçesi oto ve kamyon parkı haline getirilmiştir. (Işık,21.03.1953,No:882,s.1.) Bütün köylerdeki okul binalarının tamirlerine layiki önem verilememiştir. Okulların üzerlerine çinko yerine hartama örtülmesi ekonomik durumun ve gönderilen tahsisatın yetersiz olduğunu göstermektedir. Sadece köy okulları yıkık bir vaziyette değil, şehir okulları da harabe durumdadır. Yeşil Giresun İlkokulu gibi. (Kesim,2014,65). Sadece okullar değil, Akköy’de yapılan öğretmen evinin üzeri de layiki veçhile kapatılmadığından binanın çürümeye yüz tuttuğunu Işık gazetesi daha önceki sayılarında ilgililere hatırlatmış, bu neşriyat üzerine vilayetten Akköy’e bir fen memuru gönderilmiş ve binanın durumu tetkik ettirilmiştir. Maalesef bu tetkiki neticesinde de tamirata ait hiçbir harekete geçilmemiştir. Yapılan bir eserin heba olmaması için gazete, durumu yetkililere bildirmek üzere haberi tekrar yayınlamıştır. (Işık,27.03.1951,No:294,s.1)

1953’ten itibaren köy okullarının onarım, kırtasiye vs müteferrik işlerine sarf edilecek olan parayı karşılamak üzere hazinece bu okullara tahsis edilmiş bulunan bahçelerle köy tüzel kişiliğine ait arazi olup ta okula tahsisleri valilikçe uygun görülmüş olan yerlerin iletilmesi için Milli Eğitim Müdürlüğünde bir komisyon teşkil edilmiştir. Öteden beri bazı muhtarların ihmali yüzünden yeteri kadar fayda sağlanamayan ve hatta harap olmaya yüz tutan bu yerlerin icar işleri bu komisyonca yapılması uygun görülmüştür. İlgililerin bu teşebbüsü takdirle karşılanmıştır. (Işık, 22.06.1953, No:957,s.1)

Susuzluk ise ayrı bir sorun yaratmıştır. (Işık,06.12.1952,No:795,s.1) Espiye okulunun onarımı yapılmadığı, su tesisatı bozuk olduğundan binalar susuz kalmış ve öğrenciler temizlik yapamamıştır. On binlerce lira sarf edilerek yaptırdığı köy okullarının tuvaletleri kullanışlı hale getirilememiştir. (Işık,06.12.1952,No:795,s.1)

Herhangi bir şahıs evini yaptırmak istediği zaman suya yakınlığı ararken, okul binaları yaptırılırken güneşten sonra su vaziyeti düşünülmemiştir. Köy okullarının su derdi kökünden halledilememiştir. Her okula sıhhi birer tuvalet ile suyu getirilmedikçe o okulun mükemmel okul denilmesine imkan yoktur. (Işık,06.12.1952,No:795,s.1) Okulların acil çözüm bekleyen sorunları dururken, müfettişlerin okula giderek sadece kuru tenkitte bulunmaları yerel basın tarafından eleştirilmiştir.

1952 yılında bir kazı esnasında Bulancak'ın Bozat köyünde eski devirlere ait şayanı dikkat resim ve heykellere tesadüf edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı iki yüz lira ödenek göndererek bu heykellerin Bozat köyünden nakledilmesi tayin edilmiştir. İlimizin muhtelif yerlerinde rastlanmış olan bu gibi eski eserlerin zenginleştireceği bir müzeye ihtiyaç duyulmuştur. (Işık,19.02.1952,No:558,s.1)

Giresun'da eğitim adına olumlu gelişmelerden de bahsetmek mümkündür. UNICEF tarafından verilen filmlerle okullarımız nazari bilgiyi görerek işiterek öğretme esasları ile öğrencileri yetiştirmeye çalışmıştır. İlimizde de İsmetpaşa İlkokulunun beşinci sınıfında öğretici filmlerle derslerin işlenmesine özen gösterilmiştir. (Işık,29.01.1954,No:1136,s.1) Okulun alt katındaki ufak salonun 30-40 talebeyi değil birkaç yüz kişiye daha faydalı olması için önemin valisi Nihat Danışman'ın teşebbüsleri ile okulun arka bahçesine daha büyük bir sinema salonu inşa edilmiştir. (Işık,29.01.1954,No:1136,s.1) Kalıcı etkili öğrenme için öğrencilerin hem görme ve hem de işitme duyularına birlikte hitap edilmiştir. Okullarımız gittikçe modern tedrisat aletleri ile eğitim faaliyetlerine hız vermiştir.

Giresun'da kitaplık çalışmaları 1950'lerde başlamıştır. İlimizin yüksek çalışmaları neticesinde ilimizde bir "Halk kitaplığı açılması için teşebbüse geçilerek İbrahim Batuşa'nın yeni yaptırdığı bina kiralanmıştır.(Işık,06.02.1952,No:543,s.1) İldeki ilk bağımsız kitaplık 1952'de İl Özel İdaresi'nin açtığı İl Halk Kitaplığıdır. Bunu 1953'te yine il merkezinde, 1956'da Şebinkarahisar'da açılan çocuk kitaplıkları izlemiştir. Giresun'umuzda mevcut genel kitaplık bilhassa okul çağındaki çocuklarımızın ihtiyaçlarını karşılayacak bir durumda kurulmamış ve ayarlanmamıştır. Burası daha ziyade bilginleri ve olgunları tatmin edebilecek bir varlığa sahip kılınmıştır. Halbuki yetiştirmekte olan cevherlerimizin de büyükler kadar ve onlardan daha çok bilgiye susamış olduklarına şüphe yoktur. İşte bu noksanı

gören Milli Eğitim Danışma Kurulu, 1953'te vali muavisi Hilmi Tuncel'in başkanlığında, belediye başkanı İsmail Feridun'un da hazır bulunduğu bir toplantı yapmış, bu toplantıda şehrimizde bir öğrenci kütüphanesi açılmasına karar verilerek gerekli hazırlıklara başlanmıştır. (Işık,31.01.1953,No:842,s.1) Cumhuriyet İlkokulunun konferans salonu bu işe tahsis edilmiştir. 25 Aralık 1953'te mevcut davetliler önünde Milli Eğitim müdürümüz Kemal Saden'in bir nutku ile değerli valimiz tarafından bu bilgi kaynağı öğrencilerimizin istifadesine arzedilmiş ve açılmıştır. (Işık,29.12.1953,No:1112s.1) Çocuklarımızın fikir ve ruh terbiyesine hizmet etmek edecek, onların milli varlığını, milli birlik ve benliğini perçinleyecek, soyundan gelen iyi adet ve anelerine sıkı sıkıya bağlayacak ve her suretle onları geliştirerek nefesine, ailesine, milletine, memleketine ve nihayet beşeriyete yarar hayırlı insanlar haline yükselmelerine aracı ve yardımcı olacak bu kutsal yuvaların halk yardımına şiddetle ihtiyacı olmuştur . Hayırsever yurttaşlarımızın değerli yardımları bu hususların gerçekleşmesinde en büyük amil olmuştur. Kütüphaneye belediye 50 lira para yardımı yapmış, bir yazı masası ile yedi kullanılmış sandalye hediye etmiştir. Ticaret ve Sanayi Odası da keza iki büyük masa ile beş sandalye hediye etmiştir. Gezici başöğretmen Kerim Soykan 32,5 lira para teberruru ile altı kitap hediye etmiştir. Ayrıca birçok zevat da kitap hediye etmiştir. (Işık,26.12.1953,No:1110,s.1) Damlaya damlaya göl olur denildiği gibi miktarı pek az olan kitaplar da gittikçe muhtelif teberrurlarla çoğalıp zenginleşmiştir. Giresun'umuzda açılan çocuk kütüphanesi çocuklarımıza bir ilim ve irfan kaynağı olmuştur.

14 Temmuz 1953'te vilayetimizin teşebbüsü olarak Kulakkaya'da Kızılay gençlik sağlık kampı açılmıştır. Kamp altmış öğrenciden oluşmuştur. Vilayetimizdeki fakir ve çalışkan öğrencileri sıhhatine kavuşturmak düşüncesinde açılan bu kamp bir ay sürmüştür. 1952'de Ayvasıl burnu sahillerinde açılmış olan Kızılay gençlik sağlık kampının 1953'te Kulakkaya'da açılmasında büyük bir isabet görülmüştür. Bu hususta her türlü iase ve disiplin tedbirleri de alınmıştır. (Işık,14.07.1953,No:976,s.1).

1953'te Öğretmenler derneğinin kırk kişilik bir kabile ile Kemaliye köyünü ziyarete gitmeleri Yeşil Giresun Basımevinin sahibi ve yazarı Nuri Ahmet Çimşid'i fazlasıyla memnun ettiğinden bunu gazetede paylaşma gereği duymuştur.

Öğretmenler derneğinin bir türlü boşluğu doldurulamayan halkevlerinin yerini tutması canî gönülden istenmiştir. (Işık,29.04.1953, No:914,s.1) Kemaliye Köyünü ziyaret eden öğretmenler; köy okulunda lise öğrencilerinin yaptıkları resimleri teşhir etmişler, köy halkı tarafından bu resimler merak ile seyredilmiştir. Maksad bu resimlerin alaka toplayıp toplamadığı değildir. Köylüler ile bu gibi kültürel temasların elbette ve daima faydeli olacağı düşünülmüştür. Bu güzel ziyaret dolayısıyla Kemaliye okulu öğrencilerinin hazırladığı bir piyeste köylü vatandaşlarla bir arada seyredilmiştir. Öğretmenler derneğinin her bakımdan desteklenmesi ve ondan halkevlerinin gördüğü hizmetleri istemenin hakkımız olup olmadığına Çimşid kaleminde değinmiştir. (Işık,29.04.1953, No:914,s.1)

21 Mart 1953'te Giresun öğretmenler birliğinin yıllık kongresi yapılmış ve yeni idare heyeti seçilmiştir. Yeni idare heyeti sık sık toplanarak öğretmenlerin maddi ve manevi sıkıntısını gidermek için gerekli tedbirleri almak istemiştir. Binalarının kifayetsizliği düşünülerek ve öğretmenlerin her zaman gelebilmelerini temin maksadı ile Yeniyol Caddesinde büyük bir bina kiralamaya karar vermişlerdir. Köyden gelen öğretmenlerin istirahatı için beş yataklı bir oda temin edilmiştir. (Işık,21.03.1953, No:882,s.1) 23 Kasım 1953'te Görele ilçe eğitimcileri tarafından öğretmenler derneği açılmıştır. Senelerden beri sürüp gelen kahve derdinden bu suretle kurtulmak mümkün olmuştur. (Işık,23.11.1953,No:1082,s.1)

Eski valimiz emekli İbrahim Bozkurt zamanında yapılan İnönü İlkokulunun şehre epeyce uzak olan talebelerinin yüzde doksanı köylü çocuğundan oluşan bu okul temiz ve düzenli olması başarılı öğretmen kadrosu ile basın tarafından örnek okul olarak gösterilmiş, şehre uzak olan bu okulun, bir hastalık vakası veya düşerek yaralanma veya yangın durumunda zamanında hareket edilmesi için bu okul ve diğer okullar için de bir telefon makinesi alınmamış olmasından şikayet edilmiş ve bu eksikliğin giderilmesi için öğretmenler maarifçi valimizin bu hususta dikkatini çekmiştir. (Işık,21.03.1953, No:882,s.1)

1951'de Çocuk Esirgeme Kurumunun yerinde bir hareketi ile okullarda yardıma muhtaç öğrencilere her gün sıcak öğle yemeği verilmeye başlanmıştır. İlk yemek vali Nihat Danışman'ın da öncülüğle 302 öğrenciye verilmiştir. (Işık,10.01.1951,No:239,s.1) Kurumun çalışan idarecileri, öksüz ve yardıma muhtaç yavruları şefkat hisleri ile karşılayarak yüzlerini güldürmeyi her zaman için bir zevk

bilmiştir. (Işık,10.01.1951,No:239,s.1) Yoksullara karşı daima daima şefkat göstermekte olan Yardımseverler Derneği, çalışmalarını genişleterek ilkokullardaki fakir çocukların yedirilme ve giydirilme işini 1952’de tamamen kendi üzerine almıştır. Hamiyetsever bayanların bu sahadaki faaliyetleri takdirle karşılanmıştır. Bilhassa bu gibi hayır işlerine veche ve istikamet vermekle isabetli görüşlerine şahid olduğumuz değeli valimiz Nihat Danışman ve eşinin çalışmaları şükranla anılmıştır. Her gün üç yüz fakir ve kimsesiz öğrenciye birer kap sıcak yemek ve ekmek verilmiştir. Ara sıra bu bir kap yemeğe helva da ilave edilmiştir. (Işık,14.01.1952,No:529,s.1) Ayrıca çocuk bayramında kimsesiz ve yoksul yavruları sevindirmek için 350 çift lastik ayakkabı ve önlük alarak okuldaki çocukların tertemiz kıyafetle bayrama katılmalarını temin etmişlerdir. (Işık,19.04.1952,No:607,s.1) Merkezi Giresun olmak üzere 15.05.1952 tarihinde hayırlı işler yaptırmak ve devam ettirmek cemiyeti adıyla bir hayır cemiyeti kurulmuştur. Cemiyetin gayesi; ilme, fazilete, imara hizmet etmek gayesi ile talebe okutmak, cami yaptırmak, hastahanelere yardım etmek, kütüphaneler kurmak, ilmi içtimai ve ahlaki neşriyat yapmak, kurslar açmak gibi maruf işlerle meşgul olmaktır. (Işık, 05.06.1952,No:546,s.1) 13 Şubat 1953’te hasılatının yarısı göçmenlere ve diğer yarısı da fakir öğrencilerin yemeklerine ait olmak üzere Akşam Kız Sanat Okulu öğretmenleri tarafından zengin programlı ve sürprizli bir çay tertip edilmiştir. (Işık,13.02.1953,No:554,s.1). 1954’te Vakıflar Müdürlüğü Necatibey okulunda barındırdığı ve giydirdiği elli muhtaç lise öğrencisine yemek vermeye de başlamıştır. Ayırıyeten beş yüze yakın ilkokula devam eden öğrencilere de sıcak yemek verilmesi için teşebbüse geçilmiştir. Işık gazetesi sahibi Çimşid, bu hayırlı ve yerinde teşebbüslerinden dolayı vakıflar idaresini ve kıymetli müdürünü tebrik etmiştir. (Işık,03.12.1954,No:1387,s.1).

1952 yılında okul ile aile arasındaki münasebetleri kuvvetlendirmek, ailenin daha ziyade manevî yönden okullara destek olmalarını temin etmek için gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilimizde mevcut muhtelif kademedeki on okulun Okul- Aile birliği başkanlarıyla okul temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapılmıştır. Okul-Aile Birlikleri Federasyonuna doğru atılan bu ilk adımda bu manevî teşekkürlere karşı öteden beri hissedilmekte olan alakasızlığın giderilmesi mevzuu üzerinde bilhassa durulmuştur. (Işık,21.02.1952,No:560,s.1) 2 Şubat 1953’te il merkezinde örnek bir

okul haline gelmiş bulunan “İsmetpaşa İlkokulu”nda yapılan okul-aile birliği toplantısına vali Nihat Danışman ve eşi de şeref vermişlerdir. (Işık,02.02.1953,No:843,s.1.)

Bu dönemde bölgemiz eğitimi adına DP büyük bir icraatta bulunmuştur. Karadeniz Bölgesi sahil memleket çocuklarının diğer bölgeler kadar sanata ve bilhassa öğretmenlik mesleğine karşı duydukları yakın alaka ve diğer mevcut ilköğretmen okullarına müracaat eden öğrencilerin ekseriyetini Karadeniz çocuklarının teşkil ettiği tesbit ve müşahade edilmiştir. Bu rakam halinde tecelli ve teşebbüs eden realiteyi, fiili olarak değerlendirmek maksadı ile maarif vekaleti Ordu vilayetinin Perşembe kazasında oradaki ortaokula dayalı olarak ve birinci sınıfı teşkil edilmek üzere Perşembe İlköğretmen Okulu açmaya karar vermiş ve bu hususta Talim Terbiye dairesi tarafından gerekli karar ittihaz edilmiş ve hazırlıklara başlanmıştır. (Işık,15.09.1956)

DP'nin Giresunumuza bir başka hizmeti de Tirebolu'ya örnek yetiştirme yurdu açmasıdır. Milli Eğitim Bakanımız Tevfik İleri ve İlköğretim genel müdürü Ferrah Sanır'ın yakın ilgileri ile Tirebolu'ya Karakaya Yetiştirme Yurdu açılmış ve 100 talebe için gerekli hazırlıklara 1951'de başlanmıştır. Yıllardan beri bölgesine faydalı olan Karakaya okulunun yeni faaliyeti ile Türkiye'de örnek hale getirilmesine çalışılmıştır. Yurt müdürlüğüne Yeşil Giresun Basimevinin sahibi Arif Ünal tayin edilmiştir. (Işık,20.06.1952,No:661,s.1)

Tablo-18: Giresun'da 1950-1951 Öğretmen ve Sınıf Teşkilatına Göre Faal İlkokulların Sayısı

1- Faal İlkokulların Sayısı Öğretmen ve Sınıf Teşkilatına Göre 1950-1951																	
Okul Yerleri ve Tipleri	Faal Okul Sayısı																
	Öğretmen Sayısına Göre								Sınıf Teşkilatına Göre					Toplam	Kapalı Okullar		
	1 Öğretmenli	2 Öğretmenli	3 Öğretmenli	4 Öğretmenli	5 Öğretmenli	6 Öğretmenli	7 Öğretmenli	8 + Öğretmenli	1 Sınıf	2 Sınıf	3 Sınıf	4 Sınıf	5 Sınıf				
Giresun İli																	
Merkez	16	6	7	2	4			2	4	3	3	2	25	37			
A-Şehirlerde					4			2					6	6			
B-Köylerde	16	6	22						4	3	3	2	19	31			
a- Öğretmenli	10	3	4	2					3	1		1	19	19			
b- Öğretmenli- Eğitimci		3	3									1	5	6			
c- Eğitimci	6								1	2	3			6			
Alucra	19	3			1				2	10	2		9	23	1		
A-Şehirlerde					1								1	1			
B-Köylerde	19	3							2	10	2		8	22	1		
a- Öğretmenli	14	2							2	5	1		8	16	1		
b- Öğretmenli- Eğitimci		1									1			1			
c- Eğitimci	5									5				5			
Bulancak	21	5	2	1	1			1	7	4	1		19	31			
A-Şehirlerde	1				1			1					3	3			
B-Köylerde	20	5	2	1					7	4	1		16	28			
a- Öğretmenli	14	5	2	1					4	1	1		16	22			
b- Öğretmenli- Eğitimci																	
c- Eğitimci	6								3	3				6			
Görece	11	7	3	1	1	1		1		4	2	2	17	25	3		
A-Şehirlerde						1		1					2	2			
B-Köylerde	11	7	3	1	1					4	2	2	15	23	3		
a- Öğretmenli	8	4	2	1	1					1	1		13	16	1		
b- Öğretmenli- Eğitimci		3	1								1		2	4			
c- Eğitimci	3									3				3			2
Keşap	13	14	5		1	1			5	4	33	5	17	34	1		
A-Şehirlerde						1							1	1			
B-Köylerde	13	14	5		1				5	4	3	1	16	33	1		
a- Öğretmenli	3	2	2		1				1			1	6	8			
b- Öğretmenli- Eğitimci		12	3								1	4	10	15			
c- Eğitimci	10								4	4	2			10	1		
Şebinkarahisar	11	1	1	2	1	1			5	1			11	17	2		
A-Şehirlerde			1	2	1	1							5	5			
B-Köylerde	11	1							5	1			6	12	2		
a- Öğretmenli	6									1			5	6	1		
b- Öğretmenli- Eğitimci		1											1	1			
c- Eğitimci	5								5					5			1
Tirebolu	24	6		1	3	1			4	13	6	1	11	35			
A-Şehirlerde					1	1							2	2			
B-Köylerde	24	6		1	2				4	13	6	1	9	33			
a- Öğretmenli	5	2			2				1	2		1	5	9			
b- Öğretmenli- Eğitimci		4		1							1		4	5			
c- Eğitimci	19								3	11	5			19			
Giresun İli																	
Toplam	115	42	18	7	12	4		4	27	39	17	10	109	202	7		
A-Şehirlerde	1		1	2	8	4		4					20	20			
B-Köylerde	114	42	17	5	4				17	39	17	10	89	182	7		
a- Öğretmenli	60	18	10	4	4				11	10	3	5	67	98	3		
b- Öğretmenli- Eğitimci		24	7	1						1	4	5	22	32			
c- Eğitimci	54								16	28	10			54	4		

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Genel olarak okulların çoğunu 5 sınıflı 1 öğretmenli öğretmenli köy okulları oluşturur. Şehirlerde öğretmen sayısı 8'e kadar çıkabilmekte ve okullar sadece 5 sınıfa sahiptir. 1-4 sınıflı okullar şehirlerde mevcut değildir. Köylerde öğretmen sayısı 5'e kadar çıkabilmekte ve her sınıfa sahip okul bulunmaktadır. Öğretmenli okullarda öğretmen sayısı 5'e kadar çıkabilmekte ve her sınıfa sahip okul mevcuttur. Öğretmenli-öğretmenli okullar en az 2 öğretmenden başlar en fazla 4 öğretmen bulunur ve okullar en az 2 sınıflıdır. Öğretmenli okulların hepsi 1 öğretmenlidir ve sınıf sayısı 3'ü geçmemektedir.

Şehir ve ilçe merkezlerinde yirmi olan okul sayısı köylerde 182'ye ulaşmıştır. Bu durum nüfus yoğunluğu ile paralel olduğu gibi köy kalkınmasına verilen önemi de açıklamaktadır. Türkiye resmi okul sayısı geneline bakıldığında ise Giresun'un payı %1'dir.

Tablo-19: 1950-1960 Giresun'un Resmi İlkokul Sayısı

A - Resmi İlkokullar																		
1 - Öğretmen ve Sınıf Teşkilatına Göre Okul Sayısı																		
1950-1960																		
İl	DERS YILI	Okul Yerleri ve Tipleri	Faal Okul Sayısı														Toplam	Kapalı Okullar
			Öğretmen Sayısına Göre								Sınıf Teşkilatına Göre							
			1 Öğretmenli	2 Öğretmenli	3 Öğretmenli	4 Öğretmenli	5 Öğretmenli	6 Öğretmenli	7 Öğretmenli	8 + Öğretmenli	1 Sınıflı	2 Sınıflı	3 Sınıflı	4 Sınıflı	5 Sınıflı			
GİRESUN	1950-1951	İL TOPLAMI	115	42	18	7	12	4		4	27	39	17	10	109	202	7	
		A-Şehirlerde	1		1	2	8	4		4						20	20	
		B-Köylerde	114	42	17	5	4				17	39	17	10	89	182	7	
		a- Öğretmenli	60	18	10	4	4				11	10	3	5	67	98	3	
		b- Öğretmenli- Eğitimci		24	7	1						1	4	5	22	32		
		c-Eğitmenli	54								16	28	10				54	4
		İL TOPLAMI	98	59	15	9	12	4		4	7	12	20	21	141	201	2	
		A-Şehirlerde		1		3	9	3		4					1	19	20	
		B-Köylerde	98	58	15	6	3	1			7	12	20	20	122	181	2	
		a- Öğretmenli	87	48	13	6	3	1			6	10	12	19	111	158	2	
		b- Öğretmenli- Eğitimci		10	2										1	11	12	
		c-Eğitmenli	11								1	2	8				11	
	İL TOPLAMI	103	65	16	7	10	5	1	4	15	9	16	17	154	211	3		
	A-Şehirlerde		1		4	6	4	1	4					2	18	20		
	B-Köylerde	103	64	16	3	4	1			15	9	16	17	136	191	3		
	a- Öğretmenli	92	54	15	3	4	1			7	8	13	15	126	169	3		
	b- Öğretmenli- Eğitimci		10	1										10	11			
	c-Eğitmenli	11								8	1	2				11		
	İL TOPLAMI	109	64	16	5	9	6		5	5	15	10	20	164	214	2		
	A-Şehirlerde		1	2	1	6	4		5						19	19		
	B-Köylerde	109	63	14	4	3	2			5	15	10	20	145	195	2		
	a- Öğretmenli	99	54	13	4	3	2			3	8	9	20	135	175	2		
	b- Öğretmenli- Eğitimci		9	1										10	10			
	c-Eğitmenli	10								2	7	1				10		
	İL TOPLAMI	129	44	15	5	12	3	2	5	5	6	17	9	178	215	9		
	A-Şehirlerde	1			2	8	3	1	5						20	20		
	B-Köylerde	128	44	15	3	4		1		5	6	17	9	158	195	9		
	a- Öğretmenli	118	35	14	3	4		1		4	4	10	8	149	175	9		
	b- Öğretmenli- Eğitimci		9	1										1	9	10		
	c-Eğitmenli	10								1	2	7				10		
	İL TOPLAMI	128	57	14	7	7	5	2	7	13	8	5	15	186	227	11		
	A-Şehirlerde	1			2	5	4	2	6						20	20		
	B-Köylerde	127	57	14	5	2	1		1									
	a- Öğretmenli	118	48	13	5	2	1		1									
	b- Öğretmenli- Eğitimci		9	1														
	c-Eğitmenli	9																
	İL TOPLAMI	129	52	10	4	6	5	1	10	3	13	9	5	187	217	19		
	A-Şehirlerde	1	1		1	5	4	1	9		1				21	22		
	B-Köylerde	128	51	10	3	1	1		1	3	12	9	5	166	195	19		
	a- Öğretmenli	119	41	10	3	1	1		1	2	5	8	4	157	176	19		
	b- Öğretmenli- Eğitimci		10											1	9	10		
	c-Eğitmenli	9								1	7	1				9		
	İL TOPLAMI	128	57	12	5	4	4	3	9	5	4	14	12	187	222	38		
	A-Şehirlerde	1	1		2	3	4	3	8	1	1				20	22		
	B-Köylerde	127	56	12	3	1			1	4	3	14	12	167	200	38		
	a- Öğretmenli	119	47	11	3	1			1	3	2	8	10	159	182	38		
	b- Öğretmenli- Eğitimci		9	1										2	8	10		
	c-Eğitmenli	8								1	1	6				8		

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Dönemin başında 202 olan okul sayısı 20 artarak 220'ye ulaşmıştır. Tek parti döneminde %1 olan Giresun'un Türkiye'deki payı DP döneminde %09'a gerilemiştir. Giresun'da 1939-40 yılı eğitim öğretim döneminde, 86 adet olan ilkokul, 1944-45'de 136, 1949-50'de ise 196'ya yükselmiştir. (Gürsoy,2000,39) Görüldüğü gibi Tek parti dönemi Giresun'da ilkokul artış hızı DP döneminden fazla olmuştur. Bunda tabiki de 1954'te kapatılan Köy Enstitülerinin ve onun öncesinde köy okulları yapımında vatandaş yükümlülüğün kaldırılması ve İnönü'nün başlattığı ilköğretim seferberliğinin etkisi vardır.

Okulların çoğunu genel itibari ile köylerdeki öğretmenli köy okulları oluşturmaktadır. Köylerdeki okulların çoğunda sadece 1 öğretmen görev yapmaktadır. Şehirlerdeki okulların çoğunda ise 5 öğretmen bulunmaktadır.

Şehirlerdeki okulların tamamı 5 sınıftan oluşmaktadır. Köy okullarının çoğu da 5 sınıfa sahiptir ancak 1,2,3, ve 4 sınıflı okullar da bulunmaktadır.

Öğretmenli köy okulları genel olarak 1 öğretmenli ve 5 sınıflı özelliğe sahiptir. Öğretmenli-egitmenli köy okulları ise en az iki öğretmenli ve en fazla beş sınıflı bir teşkilata sahiptir. Egitmenli köy okulları da en fazla bir öğretmenlidir ve sınıf sayısı bir ve üç arasında değişmektedir.

Tablo:20 Öğrencilerin Sene Sonu Durumları 1950-1951

Okul Yerleri ve Tipleri		Öğrenci Sayıları															
		Ders Kesiminde														Toplam	
		Sınıflar															
		Birinci sınıfa yeniden kaydedilenler		1		2		3		4		5					
E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	T	
Giresun İli																	
Merkez		616	203	906	341	638	217	639	170	610	150	482	106	3275	984	4259	
A-Şehirlerde		160	101	214	137	168	129	165	115	184	115	136	78	867	574	1441	
B-Köylerde		456	102	692	204	470	88	474	55	426	35	346	28	2408	410	2818	
a- Öğretmenli		845	67	537	176	317	50	275	37	280	33	246	24	1655	320	1976	
b- Öğretmenli- Eğitimli		89	38	134	26	114	13	121	10	146	2	100	4	615	55	670	
c- Eğitimli		22	2	21	2	89	25	78	8					138	35	173	
Alucra		312	94	448	173	398	97	146	40	114	9	143	8	1249	327	1576	
A-Şehirlerde		7	4	29	11	39	7	28	10	19	3	25	3	140	34	174	
B-Köylerde		295	90	419	162	359	90	118	30	95	6	118	5	1109	293	1402	
a- Öğretmenli		238	80	362	152	248	48	118	30	95	6	93	3	916	239	1155	
b- Öğretmenli- Eğitimli		57	10	57	10	21	6					25	2	103	18	121	
c- Eğitimli						90	36							90	36	126	
Bulancak		490	150	704	309	568	178	411	92	442	75	317	32	2442	686	3128	
A-Şehirlerde		53	24	112	43	106	36	111	21	119	23	59	9	507	132	639	
B-Köylerde		437	126	592	266	462	142	300	71	323	52	258	23	1935	554	2489	
a- Öğretmenli		371	104	526	244	346	116	300	71	323	52	258	23	1768	506	2269	
b- Öğretmenli- Eğitimli																	
c- Eğitimli		66	32	66	22	106	26							172	48	220	
Görele		482	176	693	255	660	104	464	53	455	45	338	32	2610	489	3099	
A-Şehirlerde		78	24	99	32	108	37	94	32	77	26	78	16	454	143	597	
B-Köylerde		404	152	594	223	554	67	370	21	378	19	260	16	2156	346	2502	
a- Öğretmenli		311	122	483	173	394	32	338	21	293	19	223	16	1731	261	1992	
b- Öğretmenli- Eğitimli		93	30	111	50	88	14	32		85		37		353	64	417	
c- Eğitimli						72	21							72	21	93	
Keşap		365		199	537	349	448	126	326	96	281	32	245	1837	621	2458	
A-Şehirlerde		25		7	35	9	23	7	22	8	26	4	22	128	31	159	
B-Köylerde		340		192	502	340	475	119	304	88	225	28	223	1709	590	2299	
a- Öğretmenli		109		51	180	134	122	31	93	35	97	13	58	576	222	798	
b- Öğretmenli- Eğitimli		167		97	253	162	222	63	165	38	158	15	139	937	282	1219	
c- Eğitimli		84		44	69	44	81	25	46	17				196	88	282	
Şebinkarahisar		266	171	357	263	224	103	147	92	168	83	119	42	1015	588	1603	
A-Şehirlerde		130	80	188	118	111	76	98	80	98	61	83	38	558	373	931	
B-Köylerde		136	91	189	145	113	32	49	12	70	22	36	4	457	215	672	
a- Öğretmenli		30	24	68	46	91	16	33	7	51	13	18		263	82	345	
b- Öğretmenli- Eğitimli		10	7	26	24	22	16	16	5	17	9	18	4	99	58	157	
c- Eğitimli		96	60	95	75									95	75	170	
Tirebolu		372	163	515	246	662	251	428	124	293	63	235	37	2813	721	2904	
A-Şehirlerde		42	30	69	50	32	32	46	27	51	32	41	23	239	164	403	
B-Köylerde		330	133	446	196	630	219	382	97	242	31	244	14	1944	557	2501	
a- Öğretmenli		190	51	267	78	267	61	168	35	163	30	162	14	1027	218	1245	
b- Öğretmenli- Eğitimli		64	43	104	81	117	40	64	18	79	1	82		446	140	586	
c- Eğitimli		76	39	75	37	246	118	150	44					471	199	670	
Giresun İli																	
Toplam		2908	1156	4160	1936	3598	1081	2561	667	2363	457	1929	275	14611	4416	19027	
A-Şehirlerde		505	270	728	400	585	324	564	293	574	264	444	170	2893	1451	4344	
B-Köylerde		2403	886	3434	1536	3013	757	1997	374	1789	193	1485	105	11718	2965	14633	
a- Öğretmenli		1594	499	2423	1003	1795	354	1325	236	1304	166	1084	89	7931	1848	9776	
b- Öğretmenli- Eğitimli		480	220	685	353	584	152	398	69	485	27	401	16	2553	617	3170	
c- Eğitimli		329	167	326	180	634	251	274	69					1234	500	1734	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Öğrencilerin çoğunu, ister köylerde olsun ister şehirlerde olsun erkekler oluşturmaktadır. Hem kız hem de erkek öğrenciler daha ziyade öğretmenli köy okullarında eğitim görmüştür. Birinci sınıfa yeniden kaydedilen ve 1-5 sınıftaki öğrencilerin çoğunu öğretmenli köy okullarındaki erkekler oluşturmaktadır. Eğitimli okullarda öğrenim süresi 3 yıl olduğundan 4.ve 5. sınıflarda öğrenci yoktur. (Kapluhan, 2012, 184.)

Türkiye genelindeki öğrenci sayısına göre Giresun'un payı %1'dir. Resmi okullarda okuyan kız öğrenci sayısı Türkiye genelinde 599.711'dir. Türkiye genelinde kız öğrencilerin toplam sayısının öğrencilere oranı %37 iken, Giresun ilinde kız öğrencilerin oranı %22'dir. Bu oran Giresun'daki kızların eğitimde geri kaldığını göstermektedir.

1950-51 öğretim yılı sonunda birçok nedenden dolayı 847 kişi öğrenimini yarıda bırakmıştır. Ölüm dolayısıyla 32 kişi, hastalık dolayısıyla 61 kişi, nişanlanma evlenme dolayısıyla 204 kişi, okul çağını bitirmesinden dolayı ise 550 kişi ayrılmıştır.

Tablo-21: Giresun Şehir ve Köy İlkokullarda Öğrenci Sayıları 1953-1960

RESMİ İLKOKULLAR Öğrencilerin Senesonu Durumları 1953-1960																
Ders Yılları	Okul Yerleri	ÖĞRENCİ														
		Birinci Sınıf Yeniden Kaydedilen	Ders Kesiminde													
			Sınıflar													
			1		2		3		4		5		TOPLAM			
E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	T
1953-54	Toplam	2944	1241	4616	2376	3541	1057	2740	698	2438	443	1870	310	15205	4884	20089
	Şehirlerde	541	308	745	439	613	391	535	298	555	247	403	200	2851	1575	4426
	Köylerde	2403	933	3871	1937	2928	666	2205	400	1883	196	1467	110	12354	3309	15663
1954-55	Toplam	3263	1292	5243	2547	3604	1149	2943	769	2461	545	1892	289	16143	5299	21442
	Şehirlerde	553	352	837	486	597	378	557	331	552	299	425	158	2968	1652	4620
	Köylerde	2710	940	4406	2061	3007	771	2386	438	1909	246	1467	131	13175	3647	16822
1955-56	Toplam	3034	1255	5027	2414	4056	1322	3072	836	756	602	1951	373	16863	5547	22410
	Şehirlerde	589	379	859	509	686	388	603	358	575	320	449	234	3172	1809	4981
	Köylerde	2445	876	4168	1905	3370	934	2470	478	2181	282	1502	139	13691	3738	17429
1956-57	Toplam	3386	1525	5082	2548	3959	1267	3481	965	2944	663	2132	446	17598	5889	23487
	Şehirlerde	652	397	878	584	776	407	692	393	656	329	527	257	3529	1970	5499
	Köylerde	2734	1128	4204	1964	3183	860	2789	572	2288	334	1605	189	14069	3919	17988
1957-58	Toplam	4003	1617	5781	2717	4144	1430	3442	962	3234	723	2370	477	18971	6309	25280
	Şehirlerde	751	472	950	624	753	506	810	406	651	350	570	257	3734	2143	5877
	Köylerde	3252	1145	4831	2093	3391	924	2632	556	2583	373	1800	220	15237	4166	19403
1958-59	Toplam	3277	1270	5223	2382	4354	1420	3364	1024	3095	766	2533	527	18569	6119	24688
	Şehirlerde	740	536	1094	791	914	485	795	469	837	398	645	290	4285	2433	6718
	Köylerde	2537	734	4129	1591	3440	935	2569	555	2258	368	1888	237	14284	3686	17970
1959-60	Toplam	3774	1447	5696	2958	4015	1490	3802	1131	3275	855	2501	537	19289	6471	25760
	Şehirlerde	875	615	1234	876	921	608	873	514	803	442	735	300	4566	2740	7306
	Köylerde	2899	832	4462	1582	3094	882	2929	617	2472	413	1766	237	14723	3731	18454

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1953-60

On yıllık sürede Giresun'un Türkiye genelindeki resmi okul öğrenci sayısına oranı 1950 yılında %1.2 iken 1960 yılında %08'e gerilemiştir. Milli Şefin son döneminde %1,1 olan öğrenci oranı DP'nin son döneminde %1.02 olarak azalmıştır. Giresun il ve köylerinden büyük şehirlere ve yurt dışına yapılan göçler bu azalışa sebebiyet vermiştir.

Tablo:22

Giresun Resmi İlkokullardaki Öğretmenlerin Öğrenim Dereceleri

Ders Yılı	Öğretmenlerin ve Öğretmenlerin Çalıştığı Yerler	Adsız Kadrodaki		Filen ve Hükmen Çalışan Asil ve Stajyer Öğretmenlerin Sayıları															
		Öğretmenlik Sayısı	Eğitmenlik Sayısı	İlkokul Mezunları		Ortaokul ve bu dereceli meslek okulu mezunları		İlköğretim Okulu Mezunları		Köy Enstitüsü Mezunları				Lise		Yüksekokul ve Üniversite			
				E	K	E	K	E	K	Maaşlı		Ücretli		E	K	E	K		
	Toplam	321		3	2	10	1	104	64	35	2	72	15				3		
1950-51	Şehirlerde	113		2	2	3	1	53	49										
	Köylerde	208		1		7		51	15	35	2	72	15				3		
	Toplam	393	23	4				117	64	107	16	62	1						
1953-54	Şehirlerde	112						54	54	0	0	0							
	Köylerde	281	23	4				63	10	107	16	62	1						
	Toplam	413	22	4				121	66	132	19	31							
1954-55	Şehirlerde	114						53	56			1							
	Köylerde	299	22	4				68	10	132	18	31							
	Toplam	431	20	5				168	53	135	18								
1955-56	Şehirlerde	119		2				67	44	1	2								
	Köylerde	312	20	3				101	9	134	16								
	Toplam	427	20			10		186	51	137	16								
1956-57	Şehirlerde	124				6		66	43	3	3								
	Köylerde	303	20			4		120	8	134	13								
	Toplam	452	20			9		187	58	149	13								
1957-58	Şehirlerde	142				5		67	48	14	3								
	Köylerde	310	20			4		120	10	135	10								
	Toplam	468	19			7		196	59	140	15								
1958-59	Şehirlerde	163				4		76	44	26	7								
	Köylerde	305	19			3		120	15	114	8								
	Toplam	516	18			7		203	79	122	15								
1959-60	Şehirlerde	183				5		84	45	30	11								
	Köylerde	333	18			2		119	34	92	4								

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Giresun'undaki öğretmen oranının Türkiye'deki payı Milli Şef döneminde %1.1 iken, Demokrat Parti döneminde %09'dur. Öğretmen sayılarında CHP dönemine göre bir kaç puanlık artış vardır. Bu dönemde Trabzon okullarında yüksekokul tahsilli öğretmene rastlanmazken, Giresun'da 3 yüksekokul ve üniversite mezunu öğretmenimizin görev yapması ilimiz adına önemli bir gelişmedir.

3. 2. Ortaöğretim

Giresun'da ilk ortaöğretim kurumları, XIX. yy sonunda açılmıştır. O zaman Trabzon'a bağlı olan kazadaki rüştiye, 1913'te idadiye çevrilmiştir.

Giresun ilinde, fakülte ve yüksekokul dışında her türlü Ortaöğretim kurumu açılmış bulunmaktadır. Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun'a kurulacakken 1950-1960 Giresun milletvekillerinin karşı çıkarak limanı tercih etmeleri üniversitenin Trabzon'a kurulmasına sebep olmuştur. (Hüseyin Köymen ile yapılan söyleşi, 07.04.2018,04.08.1950) Dönemin şartlarında fındık ihracatı için liman üniversiteden daha acil ve mühim görülmüştür. Giresun her bakımdan geri kalmış bir il olduğu için yatırımların öncelikle eğitim alanında olması beklenemezdi. Giresun dönemin başında 7 okul ile eğitime başlamış, 1954-55'de bu sayı 8, 1960'da ise 10'a çıkmıştır. Giresun'un 1950 yılındaki 7 adet ortaokul ile Türkiye'deki payı %1,9 iken, 1960 yılında bu oran %1,4'e düşmüştür. (Kesim, 2014,70)

3.2.1. Ortaokullar

Cumhuriyetin ilk ortaokulu “Merkez Ortamektebi” adıyla 1924-1925 öğretim yılında çalışmalarına başlamıştır. 1944 yılına kadar biri Giresun merkezde diğeri Şebinkarahisar’da olmak üzere iki ortaokulda eğitim verilmiştir. (Yılmaz,2015,381). 1945 yılında Görele’de daha sonra Tirebolu, Bulancak ve Alucra’da da ortaokullar açılmaya başlanmıştır. Ortaöğretimde okullaşma oranının az ve ağır olması, okullaşmanın ilkokullardan başlaması politikasından kaynaklanmıştır. (Yılmaz,2015,382).1954-1955 öğretim yılında 7’ye, 1964-1965’te 8’e yükselen ortaokul sayısındaki asıl artış, 1965-1980 arasında gerçekleşmiştir. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3163)

1926-1927 öğretim yılında Giresun ortaokullarında 10’u kız, 121’i erkek olmak üzere toplam 131 öğrenci okuyordu. Öğrenci sayılarında izleyen yıllarda önemli artışlar gerçekleşmiştir. 1927-1935 arasında %219 olan artış oranı, 1935-1955 arasında %100’ün altına düşmüşse de, 1955-1965 ve 1965-1980 dönemlerinde yeniden artarak, sırasıyla %180 ve %276 gibi yüksek oranlara ulaşmıştır. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3162)

1955 sonrasında ortaöğretimde gerçekleşen sıçramanın dikkat çeken bir başka yanı da, kız öğrenci sayılarındaki çok yüksek artışlardır. Ortaokulda okuyan kız öğrencilerin sayısında, kuşkusuz başlangıçtaki kız öğrenci sayısı çok az olduğu için %238 gibi yüksek bir artış oranının gerçekleştiği 1927-1935 döneminden sonra, 1955’e değin çok yavaş bir artış sağlanmıştır. Bu tarihten sonra ise, kız öğrenci sayısı 1955-1965 döneminde %230, 1965-1980 döneminde ise % 594’lük bir artış göstermiştir. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3162) Ortaöğretim düzeyindeki mesleki okullarda, imam-hatip okulları ve kız sanat ortaokulunda okumakta olan öğrenciler de göz önüne alındığında, tüm ortaöğretimde kız öğrencilerin oranı daha da düşmektedir. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3163)

Kızların ortaöğretimdeki geri konumlarını ilkokuldan ortaokula geçişle ilgili veriler de yansıtmaktadır. Giresun’da ortaokula geçiş eğilimi çok düşüktür. 1959-60 öğretim yılında ilkokulu bitirip de genel ortaokullara kayıtlarını yaptıranların oranı Türkiye ortalamasının altındadır. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3163) köylerde evlenme yaşının küçük olması, çalışıp evi geçindirecek yükümlülüğünün erkeğe ait olması etkili olmuştur.

Ortaöğretimde görevli öğretmen sayıları öğrenci sayılarındaki artışa koşut olarak artmıştır. Ancak bu gelişme, daha çok kadrosuz(ücretli) öğretmenlerden yararlanılarak gerçekleşmiştir. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3163)İlköğretimde olduğu gibi ortaöğretim kademesinde de öğretmen eksikliği yaşayan okullarımız olmuştur. Tirebolu ortaokulu, tedrisata başladığından beri bir müdür, bir müdür muavini, bir de öğretmen ile tedrisat yapmaktaydı. Tirebolu ortaokulunda müdürle birlikte üç öğretmen bulunması talebe velilerini düşündürmüştür. Dört şubesi bulunan bir ortaokulda üç öğretmenin talebenin ihtiyacına cevap vermesi pek güçtür. Bu okuldaki talebeler diğer okullara gitmek için çarelere başvurmuşlardır. (Işık,01.02.1952,No:544,s.1) Okulumuzun öğretmen kadrosunun takviyesi hususunda ilgililere dört aydan beri yapılan müracatlar semeresiz kalmıştır. Son olarak ilgili bakanlığa ve Giresun milletvekillerine vaziyet bildirilmiş, bunun üzerine milletvekillerimizden Arif Hikmet Pamukoğlu'nun yakın bir alaka ile bu işi ilgili bakanlık nezdinde takibe geçerek okulumuza iki asil öğretmen temin edildiğini telgrafla bildirmiş ve tayin edilen öğretmenler gelmiş ve işe başlamıştır. Milletvekilimiz Arif Hikmet Pamukoğlu'nun bu işin halli yolundaki yakın alakası kasabada derin bir memnuluk uyandırmıştır. (Işık,01.02.1952,No:544,s.1)

Görele Ortaokulu Türkiye'nin en kalabalık ortaokullarının başında gelmektedir. Her yıl 40-50 öğrenci arasında mezun vermiştir. Köylerin kaza merkezine çok yakın bulunması dolayısıyla okumaya çok büyük bir heves olmuştur. Görelelilerin de öteden beri lise açılması için teşebbüsleri olmuştur. Bakanlık başmüfettişlerinden Muhittin Aktik, okulun bina ve öğrenci durumunu tetkik ederek vaziyeti çok iyi bulmuştur. Maarif Vekaleti Görele Ortaokulunun liseye çevrilmesini kabul etmiş fakat bunun vilayetlere lise açılması bitince ele alınacağını bildirmiştir. (Işık,04.02.1955,No:1441,s.1) Görele'ye lise açılması DP'nin eğitim politikalarının bir uzantısı olarak 1966'ta gerçekleşmiştir.

Bu dönemde orta mektebin öğretmen ihtiyacını karşılayabilmek için Ankara muallim mekteplerini bitirme imtihanlarına resmi liseler mezunlarının da girebilmeleri Maarif Vekaletince kabul edilmiştir. Talipler mektep idarelerine müracaat ederek imtihana girmiş ve kazananlar orta mektep muallimi tayin edilmişlerdir. Üniversite mezunu da muallimlik isteyen 231 namzet orta mektep ve

liselerde muallimlik verilmesi hususunda vekaletçe bir teklif hazırlanmıştır. (Işık, 30.03.1953, No:872,s.1.)

3.2.1.1.Resmi Bağımsız Ortaokullar ve Resmi Liselere Bağlı Ortaokullar

Resmi bağımsız ortaokullar il ve ilçe merkezlerinde ortaöğretim temelini oluşturmaktadır. Okul, öğrenci ve öğretmen bakımından, resmi liseler ve öğretmen okulları bünyesindeki ortaokullardan sayıca üstünlük gösterir. Giresun'da paralı ve parasız yatılı öğrenci bulunmamaktadır . Özel ve yabancı ortaokul da açılmamıştır. Bunda Giresun'un diğer illere göre gelişmişlik düzeyi, ekonomisi etkili olmuştur.

Göçlerden dolayı çalışan yetişkin nüfusun azalması ve maddi imkanların yetersizliği sonucu ilkokulu bitiren bir çocuğun çalışıp evi geçindirmesi gerekmiş, ortaokula giden öğrenci sayısı da yıldan yıla düşmüştür. On yıllık bir zaman zarfında ise Giresun'daki okur-yazar oranı sadece %2.8'lik bir artış göstermiş bu oran ile Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Öğrenci sayılarını Tek Parti dönemine göre kıyaslarsak iki katı fazla artış olmuştur.

Tablo-24: Resmi Bağımsız Ortaokullarda Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller

Okul Adları	Ders Yılı	Almanca		Fransızca		İngilizce		Toplam	
		E	K	E	K	E	K	E	K
Giresun İl Toplamı	1950-51	-	-	524	48	-	-	524	48
	1951-52	-	1	585	65	-	-	585	66
	1952-53	-	2	540	75	-	-	540	77
	1953-54	-	-	627	78	-	-	627	78
	1954-55	-	-	776	112	-	-	776	112
	1955-56	-	-	866	108	-	-	866	108
	1956-57	-	-	1003	131	-	1	1003	132
	1957-58	-	-	1130	156	-	1	1130	157
	1958-59	-	-	1171	164	1	-	1172	164
	1959-60	1	-	1436	189	-	2	1437	191
Alucra	1951-52	-	-	43	3	-	-	43	3
	1953-54	-	-	32	-	-	-	32	-
	1954-55	-	-	39	4	-	-	39	4
	1955-56	-	-	51	2	-	-	51	2
	1956-57	-	-	50	3	-	-	50	3
	1957-58	-	-	45	5	-	-	45	5
	1958-59	-	-	49	7	1	-	50	7
	1959-60	1	-	56	10	-	-	57	10
Bulancağ	1951-52	-	-	88	5	-	-	5	88
	1952-53	-	-	77	4	-	-	77	4
	1953-54	-	-	100	5	-	-	100	5
	1954-55	-	-	117	11	-	-	117	11
	1955-56	-	-	140	8	-	-	140	8
	1956-57	-	-	163	17	-	-	163	17
	1957-58	-	-	215	17	-	-	215	17
	1958-59	-	-	237	18	-	-	237	18
	1959-60	-	-	292	23	-	2	292	25
Espiye	1959-60	-	-	49	3	-	-	49	3
Görece	1950-51	-	-	192	15	-	-	192	15
	1951-52	-	-	207	26	-	-	207	26
	1952-53	-	1	192	19	-	-	192	20
	1953-54	-	-	237	23	-	-	237	23
	1954-55	-	-	286	30	-	-	286	30

	1955-56	-	-	285	40	-	-	285	40
	1956-57	-	-	304	31	-	1	304	32
	1957-58	-	-	311	37	-	-	311	37
	1958-59	-	-	314	41	-	-	314	41
	1959-60	-	-	366	48	-	-	366	48
Keşap	1954-55	-	-	49	2	-	-	49	2
	1955-56	-	-	84	4	-	-	84	4
	1956-57	-	-	107	3	-	-	107	3
	1957-58	-	-	129	6	-	1	129	7
	1958-59	-	-	112	8	-	-	112	8
	1959-60	-	-	143	9	-	-	143	9
Şebın Karahisar	1950-51	-	-	134	16	-	-	134	16
	1951-52	-	-	134	16	-	-	134	16
	1952-53	-	-	128	26	-	-	128	26
	1953-54	-	-	110	26	-	-	140	26
	1954-55	-	-	159	34	-	-	159	34
	1955-56	-	-	169	31	-	-	169	31
	1956-57	-	-	192	37	-	-	192	37
	1957-58	-	-	215	46	-	-	215	46
	1958-59	-	-	209	41	-	-	209	41
	1959-60	-	-	253	48	-	-	253	48
	1950-51	-	-	76	7	-	-	76	7
	1951-52	-	1	113	15	-	-	113	16
Tirebolu	1952-53	-	1	111	26	-	-	111	27
	1953-54			118	24	-	-	118	24
	1954-55	-	-	126	31	-	-	126	31
	1955-56	-	-	137	23	-	-	137	23
	1956-57	-	-	187	40	-	-	187	40
	1957-58	-	-	215	45	-	-	215	45
	1958-59	-	-	250	49	-	-	250	49
	1959-60	-	-	270	48	-	-	277	48

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Ortaokulların bir, iki ve üçüncü sınıflarında öğrenciler en fazla Fransızcaya yatkınlık göstermişler. Her sınıfta farklı dilde eğitimin verilmesi, Demokrat Partinin değişen dünya şartlarına ayak uydurmak amacıyla yabancı dil bilen yurttaşlar yetiştirmesine verdiği önemden gelmektedir.

Tablo-25: Resmi Bağımsız Ortaokullarda Öğretmen Durumları

Okullar	Ders Yılları	Fiilen ve Hükmen Çalışan Öğretmenler												
		Asil		Stajyer		Yardımcı		Ücretli		Vekil		Toplam		
		E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	T
Giresun İl Toplamı	1950-51	16	8	5	4	-	1	-	-	-	-	21	13	34
	1951-52	21	8	2	1	-	-	3	-	-	-	26	9	35
	1952-53	20	8	3	3	-	-	1	1	-	-	24	12	36
	1953-54	21	7	3	1	-	-	3	-	-	-	27	11	38
	1954-55	20	8	1	1	1	-	3	3	-	-	25	12	37
	1955-56	16	7	2	2	2	-	11	4	1	-	32	13	45
	1956-57	17	5	1	-	-	-	28	6	-	-	46	11	56
	1957-58	21	5	2	-	-	-	26	5	-	-	49	10	59
	1958-59	18	2	-	-	-	-	29	6	-	-	47	8	55
	1959-60	16	1	2	-	1	-	52	9	-	-	71	10	81
Alucra	1950-51	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	1	4
	1951-52	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	1	4
	1952-53	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	2	4
	1953-54	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2	3	5
	1954-55	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	3
	1955-56	1	1	-	1	2	-	1	-	-	-	4	2	6
	1956-57	1	2	-	-	-	-	5	-	-	-	6	2	8
	1957-58	1	2	-	-	-	-	6	-	-	-	7	2	9
	1958-59	1	1	-	-	-	-	8	-	-	-	9	1	10
	1959-60	-	1	-	-	-	-	8	-	-	-	8	1	9
Bulancağ	1950-51	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2	3	5
	1951-52	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4
	1952-53	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3	2	5
	1953-54	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	2	5
	1954-55	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	2	5
	1955-56	2	1	-	1	-	-	2	-	-	-	4	2	6
	1956-57	1	1	-	-	-	-	7	2	-	-	8	3	11
	1957-58	2	1	-	-	-	-	6	1	-	-	8	2	10
	1958-59	2	1	-	-	-	-	6	2	-	-	8	3	11
	1959-60	3	-	1	-	-	-	3	2	-	-	7	2	9
Espiye	1959-60	1	-	-	-	-	-	4	2	-	-	5	2	7
Görece	1950-51	5	4	1	1	-	-	-	-	-	-	6	5	11
	1951-52	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	6	4	10
	1952-53	4	4	-	1	-	-	1	-	-	-	5	5	10
	1953-54	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	6	4	10
	1954-55	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	9
	1955-56	4	3	-	-	-	-	-	-	1	-	5	3	8
	1956-57	4	-	1	-	-	-	3	-	-	-	8	-	8
	1957-58	6	1	1	-	-	-	2	-	-	-	9	1	10
	1958-59	5	1	-	-	-	-	1	-	-	-	6	1	7
	1959-60	5	-	-	-	-	-	12	3	-	-	17	3	20
Keşap	1954-55	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	3	4
	1955-56	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	3	4
	1956-57	2	-	-	-	-	-	4	3	-	-	6	3	9
	1957-58	2	-	1	-	-	-	1	1	-	-	4	1	5
	1958-59	3	-	-	-	-	-	5	-	-	-	8	-	8
1959-60	2	-	-	-	-	-	6	-	-	-	8	-	8	
Şebinkarahisar	1950-51	5	2	-	1	-	-	-	-	-	-	5	3	8
	1951-52	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	8
	1952-53	6	2	2	-	-	-	-	-	-	-	8	2	10
	1953-54	7	-	2	1	-	-	-	-	-	-	9	1	10
	1954-55	5	1	-	-	-	-	3	-	-	-	8	1	9
	1955-56	4	1	2	-	-	-	3	-	-	-	9	1	10
	1956-57	6	-	-	-	-	-	5	1	-	-	11	1	12
	1957-58	6	-	-	-	-	-	4	1	-	-	10	1	11
	1958-59	5	-	-	-	-	-	7	1	-	-	12	1	13
	1959-60	3	-	-	-	1	-	8	-	-	-	12	-	12
Tirebolu	1950-51	2	-	3	-	-	1	-	-	-	-	5	1	6
	1951-52	5	-	1	-	-	-	3	-	-	-	9	-	9
	1952-53	6	-	-	-	-	-	-	1	-	-	6	1	7
	1953-54	4	-	-	1	-	-	3	-	-	-	7	1	8
	1954-55	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	1	7
	1955-56	4	1	-	-	-	-	5	1	-	-	9	2	11
	1956-57	3	2	-	-	-	-	4	-	-	-	7	2	9
	1957-58	4	1	-	-	-	-	7	2	-	-	11	3	14
	1958-59	3	-	-	-	-	-	10	3	-	-	13	3	16
	1959-60	2	-	1	-	-	-	11	2	-	-	14	2	16

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Asil kadroda fazla bir değişim söz konusu değildir. Ücretli öğretmen görevlendirilmesine 1955'ten itibaren ağırlık verilmiştir. 1949-50'de Giresun'un Türkiye genelindeki ortaokul öğretmen sayısına oranı %1.6 iken, 1959-60'da %0.1'e gerilemiştir. Ancak CHP döneminden iki katı fazla artıştan bahsedebiliriz.

Tablo-26: Resmi Liselere Bağlı Ortaokulların Öğrenci Durumu

Ders Yılı	Birinci Sınıfa Yeniden Kaydedilenler		Ders Kesiminde Öğrenci Sayısı												Diploma Alanlar		Çeşitli Sebeplerle Okuldan Ayrılan	
			Sınıflar									TOPLAM						
			1			2			3			E	K	T				
	E	K	Ş	E	K	Ş	E	K	Ş	E	K	E	K	T	E	K	E	K
1950-51	65	20	3	73	22	2	57	20	2	54	15	184	55	239	42	8	17	4
1951-52	97	27	4	109	31	2	55	15	2	41	13	205	59	264	38	6	26	7
1952-53	75	15	3	105	21	2	54	17	2	43	13	202	51	253	41	13	36	9
1953-54	88	28	3	98	30	2	67	26	2	45	45	210	61	271	29	14	16	2
1954-55	76	30	3	103	30	2	71	17	2	52	13	226	60	286	38	6	20	11
1955-56	92	36	4	110	44	2	90	27	2	76	18	276	89	365	43	16	8	7
1956-57	132	46	4	141	58	3	93	34	2	82	25	316	117	433	54	13	42	8
1957-58	136	55	4	172	70	3	95	38	2	73	28	340	136	476	49	25	19	5
1958-59	189	42	5	212	56	3	116	49	2	82	34	410	139	549	51	25	29	11
1959-60	207	56	6	246	60	4	159	55	2	95	39	500	154	654	64	32	51	7

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Ölüm, hastalık, devamsızlık, evlilik, nişan, tastikname, sınıfta kalma veya okul çağını geçirme gibi sebeplerle öğrenimine ara verenler ders kesimindeki sayıyı değiştirmiştir. Son sınıftaki öğrencilerin tamamı diploma sahibi olamamıştır.

Tablo-27: Resmi Liselere Bağlı Ortaokullarda Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller

Ders Yılları	Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller							
	Almanca		Fransızca		İngilizce		Toplam	
	E	K	E	K	E	K	E	K
1950-51	-	-	77	24	107	31	184	55
1951-52	-	-	102	31	103	28	205	59
1952-53	-	-	85	13	117	38	202	51
1953-54	-	-	82	12	128	49	210	61
1954-55	-	-	99	4	127	56	226	60
1955-56	27	10	109	13	140	66	276	89
1956-57	61	12	118	24	137	81	316	117
1957-59	85	22	111	21	144	93	349	136
1958-59	106	20	151	23	153	96	410	139
1959-60	108	18	182	22	210	114	500	154

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Resmi bağımsız ortaokullardan farklı olarak bu tür okullarda öğrencilerin ilgisi İngilizceye kaymıştır. Aynı zamanda Almanca da son yıllara doğru öğrencilerin seçimi arasına girmeyi başarmıştır. Altıncı Milli Eğitim Şurasında kız ve erkek teknik okullarda yabancı dil saatinin arttırılması yönünde kararın alınması Almanca ve İngilizceye katılımı arttırmıştır.

Tablo-28: Resmi Liselere Bağlı Ortaokullarda Öğretmen Durumları

Ders Yılları	Öğretmen Durumları													
	Asil		Stajyer		Yardımcı		Ücretli		Vekil		TOPLAM			
	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	T	
1950-51	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1	11
1951-52	10	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	10	2	12
1952-53	11	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	5	16
1953-54	10	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	12	5	17
1954-55	10	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	7	17
1955-56	7	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	8	10	18
1956-57	4	5	1	3	1	-	4	-	-	-	-	10	8	18
1957-58	4	4	-	-	1	-	5	-	-	-	-	10	4	14
1958-59	5	1	2	-	-	-	3	-	-	-	-	10	1	11
1959-60	6	1	-	-	-	-	11	2	-	-	-	17	3	20

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Bu okullar resmi liselere bağlı ortaokulların gerisinde kaldığı için öğretmen sayıları da düşük düzeydedir. İlk yıllarda bayan öğretmenin azlığı dikkat çekicidir. Öğretmen açığını kapatmak için ücretli öğretmenlik sistemine geçilmiş, muavin ve vekil öğretmenlik kursları düzenlenmiştir.

3.2.2. Liseler

Giresun'daki rüştiyenin 1913'te idadiye dönüştürülmesi ile temelleri atılan lise öğretimi, birbirini izleyen savaşlar yüzünden düzenli bir gelişme gösterememiştir. Giresun'da ilk açılan lise 1946 yılında Giresun Ortaokulunu da içerecek şekilde açılan Giresun Lisesidir. Bugün, Giresun Lisesi olarak devam eden eğitim ve öğretim yuvası, 1869 tarihli Maarif Umumiye Nizamnamesi ile 05.12.1913 tarihinde Giresun İdadisi adıyla kurulmuştur fakat Giresun İdadisinin özel bir adı yoktu. 1913'te o zamanki Işık Basımevi diye anılan yeni ismi Yeşil Giresun Basımevi olan yerin karşısında Sofu Mehmet'e ait binada çalışmaya başlamıştır. Üç yıl sonra 1916 yılında, bu sefer de Kumyalı Camiinin yanında bulunan Ermenilere ait binaya nakledilmiştir. 1913-1923 yılları arasında Özel İdarenin sağladığı kısıtlı imkanlarla varlığını sürdürmüştür. 1923'te genel bütçeye alınmıştır. 1923-1924

eğitim-öğretim yılında bina yıkılarak yeni lise binasına bahçe olmuş Milli Emlak'a ait binaya taşınmıştır. 1924-1925 eğitim-öğretim yılını Jandarma okulunda gerçekleştirmiştir. (Giresun Lisesi Tarihçesi)

Giresun İdadisine, ilkokulların karşılığı olan 6 yıl süreli rüştiyelerden mezun olanlar alınıyordu. Bunlar bir yıl hazırlık okuduktan sonra idadi 1 ve idadi 2 denilen sınıflarda okutuluyor, böylece geçen üç yılın sonunda idadi mezunu oluyorlardı. Giresun İdadisi 6 erkek öğrenciden ibaret ilk mezunlarını 1916 yılında vermiştir. (Giresun Lisesi Tarihçesi)

Giresun İdadisi 1924 yılında Giresun Orta Mektebi adını almıştır. Giresun Orta Mektebinin mezunlarından okumaya okumaya devam etmek isteyenler bilhassa Trabzon'a gitmek zorunda idiler. Bu güçlüğü ortadan kaldırmak için 1946-1947 yılından itibaren okulda lise sınıfları açılmaya başlanmıştır. 1947-1948'de ikinci sınıf, 1948-1949'da fen ve edebiyat şubeleri ile ilk 3. sınıflar açılmış oldu. 01.10.1948'den bu yana okulun adı Giresun Lisesi'dir. Bu yıl, aynı zamanda Giresun Lisesinin ilk mezun verdiği yıldır. (Giresun Lisesi Tarihçesi) 1949 yılında eski belediye başkanı Eşref Dizdaroğlu'na ait ev de okula katılmıştır. Evin odaları iş atölyesi, depo ve kitaplık olarak kullanılmıştır. Öğrenci sayısı ve buna bağlı olarak ihtiyaçları artan okul için yeni bir bina yapılması gerekmektedir. 1958 yılında yeni lisenin temeli atıldı. İnşaat 1964'te bitmiştir. Okul, 1964-1965 eğitim-öğretim yılında açılmıştır. Okul, 1973-1974 yılında ise ikinci bir binaya daha sahip olmuştur. (Giresun Lisesi Tarihçesi) Uzun bir süre ilde yalnızca 2 lise faaliyet göstermiştir.1960 yılında, Şebinkarahisar, 1966 yılında ise Tirebolu ve Görele Liseleri açılmıştır.(Yılmaz,2005,382)

1952'de dört yıl olan liseler için hem bitirme hem de olgunluk sınavları uygulanmaktaydı. Liselerin üç yıla indirilmesiyle Devlet Lise Bitirme İmtihanı getirilmiştir. Üniversiteyi düşünmeyen gençler lise üçüncü sınıfta lise bitirme diploması ile mezun olmakta, dördüncü sınıfta lise olgunluk diploması ile de yükseköğretime geçiş yapılmaktaydı. (Yücel,1994,403) Üçüncü sınıfta yapılan bölüm seçimi 1952'de itibaren dördüncü sınıfa alınmıştır. Liselerin tekrar üç yıla inmesiyle 1957-1958'den itibaren de lise ikinci sınıfa çekilmiştir. (Güven,2010,235).

Liselerin birinci veya ikinci sınıflarında iki yıl üst üste sınıf geçmeye muvaffak olamayan talebeler, kendilerine bir belge verilerek liseden çıkarılmaktaydı.

Aynı cinste olan resmi okullara alınmazlardı, hususi liselerde bir yıl daha kaldıkları sınıfa devam ederler veyahut bir okula devam etmeksizin evlerinde hususi olarak çalışırlardı. Bu talebeler, ders yılı sonunda kültür direktörlüğünün göstereceği resmi bir okulda, kaldıkları sınıfın bütün derslerinden sınava tabii olurlar. Bu sınavda muvaffak olanlar, resmi veya hususi okulda tahsillerine devam etme hakkını kazanırlardı. (Yücel,1994, 402-403)

Tablo-29: Resmi Liseler Öğrenci Durumları

Ders Yılları	Şube Sayıları	Birinci Sınıfa Yeni den Kaydedilenler		Ders Kesiminde Öğrenci Sayısı			Diploma Alanlar						Çeşitli Sebeplerle Okuldan Ayrılanlar			
		E	K	E	K	T	Edebiyat		Fen		Toplam		E	K	T	
							E	K	E	K	E	K				T
1950-51	5	7	-	105	16	121	40	3	25	3	65	6	71	6	-	6
1951-52	5	25	-	108	15	123	16	5	8	-	24	5	29	19	2	21
1952-53	6	-	-	121	21	142	12	2	7	1	19	3	22	12	3	15
1953-54	6	28	1	141	23	164	11	6	13	-	24	6	30	12	-	12
1954-55	7	24	-	141	25	166	27	7	9	-	36	7	43	11	-	11
1955-56	5	34	7	138	24	162	62	3	11	-	34	3	37	7	2	9
1956-57	6	36	1	169	22	191	16	6	8	1	24	7	31	8	3	11
1957-58	6	76	18	206	33	239	30	4	9	1	39	5	44	13	2	15
1958-59	6	79	12	220	42	262	42	13	10	-	52	13	65	8	4	12
1959-60	7	96	24	249	47	296	37	9	13	2	50	11	61	12	4	16

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Edebiyat bölümünde toplanması Giresun'da sayısal derslerdeki başarısızlığı ve yetersizliği ortaya koymaktadır. İlköğretim ve ortaokullara nazaran kızlarımızın liselere katılma oranı çok düşük düzeydedir. Bunda ilimizin sosyo-ekonomik koşulları, nüfusun büyük kesiminin köylerde yaşaması, aile yapısı, kadının toplumdaki rolü, gelenekler etkili olmuştur. Lise eğitimi Giresun'da elit kesimlerle sınırlı kalmıştır.

Giresun'da liselerde öğretim yılı içinde okuldan ayrılanların büyük oranını birinci sınıflarda üst üste iki yıl kalanlar ve tastikname ile okuldan ilişği kesilenler oluşturmaktadır.

Tablo-30: Demokrat Parti Dönemi Resmi Liselerde Öğrencilerin Takip Ettikleri Yabancı Diller ve Öğretmen Durumları

Yabancı Diller										Öğretmen Durumları												
Ders Yılları	Almanca		Fransızca		İngilizce		Toplam			Asil		Stajyer		Yardımcı		Ücretli		Vekil		Toplam		
	E	K	E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	T
1950-51	-	-	103	14	2	2	105	16	121	7	6	1	1	-	1	-	-	-	-	8	8	16
1951-52	-	-	102	15	6	-	108	15	123	7	7	1	1	-	-	-	-	-	-	8	8	16
1952-53	-	-	119	20	2	1	121	21	142	7	5	-	1	-	-	-	-	-	-	7	6	13
1953-54	-	-	122	22	19	1	141	23	164	8	8	-	1	-	-	-	-	-	-	8	9	17
1954-55	-	1	111	18	30	6	141	25	166	7	6	-	-	-	-	-	-	-	-	7	6	13
1955-56	1	1	86	12	51	11	138	24	162	8	5	-	-	-	-	-	-	-	-	8	5	13
1956-57	-	2	106	4	63	16	169	22	191	4	3	1	-	1	-	-	-	-	-	6	3	9
1957-58	1	2	131	11	74	20	206	33	239	5	8	-	-	-	-	1	-	-	-	6	8	13
1958-59	4	4	132	12	84	26	220	42	262	3	8	1	1	-	-	1	-	-	-	5	9	14
1959-60	16	2	158	17	75	28	249	47	296	5	10	-	2	-	-	-	-	-	-	5	12	17

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri,1950-60

Liselerde bayan öğretmen sayılarının erkeklerle bir olması kayda değer bir gelişmedir. Kadrolu öğretmenlerin yanı sıra, asgari ölçüde stajyer, yardımcı, ücretli öğretmenlerden de istifade edilmiştir. İlçe merkezlerinde de liselerin açılmaya başlanması öğretmen artışını zorunlu kılmıştır. Fransızca en fazla rağbet gören dil olmuştur.

3.3. Mesleki ve Teknik Eğitim

1940'lı yıllara kadar ülke genelinde olduğu gibi Giresun'da da mesleki eğitimle ilgili örgün eğitim kurumlarının varlığından söz etmek mümkün değildir. Cumhuriyet sonrası Giresun'da ilk meslek okulu Giresun merkezde 1944 yılında açılan Erkek Orta Sanat Okuludur. Daha sonra 1945'te Erkek Sanat Ortaokulu, 380 öğrenciye sahip Giresun Sanat Enstitüsü(Endüstri Meslek Lisesine)çevrilmiştir. (Yılmaz,2005,384). 1945 yılından beri Giresunumuzun sanat ve kültür hayatında bir varlık teşkil eden çalışmalarını kalkınan Türkiye'nin gönüllü fedailerini yetiştirmek yolunda teksif eden Erkek Sanat Enstitümüzün gayri müsait şartlar içinde binaların

dağınık bir şekilde olmasına halkımızın gönlü el vermemiştir. Memleket halkının bağışları neticesi olarak elde edilen 30 bin küsura satın alınmış olan Erkek Sanat Enstitüsü için arsanın tapusu 1946'da Milli Eğitim Bakanlığı emrine gönderilmiş ancak binaların yapılmasına bir türlü başlanamamıştır. Durum 1951'de şehrimize gelen Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'ye bildirilmiştir ancak İleri'nin " Benden bina istemeyiniz ben devletin paralarını taş yapamam" şeklindeki beyanı Giresunluları üzmüştür. (Işık, 02.05.1951,No:324,s.1) Başbakan Adnan Menderes'in 30 Nisan 1954'te şehrimize şeref vermeleri dolayısıyla bu ihtiyacımız kendisine arz edilmiş, tetkik edilerek enstitü binalarının yapılması hususu kabul edilmiştir. Talebesinin % 85'ini köylü çocuklarının teşkil ettiği bir okulumuzun perişanlıktan kurtarılarak yeni tesislere kavuşturulması hususunda temennilerin kabul edilmesi sevinçle karşılanmıştır. (Işık, 30.04.1954, No:1211,s.1) Giresun'da Kız Sanat Ortaokulu açılmasına 1951'de karar verilmiştir. Kız Sanat Okulunun birinci sınıfı Akşam Kız Sanat Okulu binasında öğretime başlamıştır. (Işık,27.09.1951,No:438) 1952'de 250 öğrenciye sahip Kız Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. (Yılmaz,2005,384).

Orta kısımda okuyan öğrenciler mezun olurken çok fazla bir bilgi ve beceri sahibi olamamakta , okulu bitirdikten sonra meslek edinmek için başka sanatlara yönelmektedirler. Ortaokulu bitiren bir çocuğun sanat öğrenme yaşı geçtiği için de okula gitmek yerine sanat öğrenmeyi tercih etmişlerdir. Bu da zamanla ortaokula gidenlerin sayısında azalmaya ayrıca neden olmuştur. Hayata bu şekilde atılan gençlerin de giriştikleri işte başarılı olabilmeleri için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazanmadıkları için, giriştikleri işlerde kendilerini gösterememişlerdir. Buna çare olarak Erkek Orta Sanat Okulu açılmış daha sonra Giresun Erkek Sanat Enstitüsüne çevrilmiştir. Ancak, Giresun Erkek Sanat Enstitüsü mezunu olanlar da maddi imkanlarının yetersizliği nedeniyle malzeme alamadıklarından dolayı sanatlarını yapamamışlar, muhtelif sanat erbaplarının yanında az yevmiye ile birlikte çalışmışlardır. Lise ve sanat enstitülerine eğitim için köylerden gelen çocukların şehir hayatına uyum sağlamakta zorlanıp, kötü alışkanlıklar edinmişler ve bundan dolayı şehre bir yurdun yapılması istenmiştir. Böylece burada kalacak olan çocukların disipline edilerek kötü alışkanlıklar kazanmasının, boş vakitlerini kahvelerde geçirmesinin önüne geçileceği düşünülmüştür.(Kesim,2014,62)

Giresun Ticaret Meslek Lisesi ilk olarak halkın gayret ve istekleriyle okulumuzun hemen yanında bulunan Jandarma Er Okulu Sokağı köşesinde Avukat İhsan Ali'ye ait sarı binada 1944-1945 öğretim yılında öğretime başlamış, iki yıl sonra bugünkü binasına taşınmıştır. Şimdiki okul binası 1901 tarihinde çok sayıda alınan arsalar üzerine; 1906 yılında Rum Ortadoksu cemaati erkek çocuklarına mahsus olmak üzere inşa edilmiştir. Arsaların geri kalan kısmı da okul bahçesi olarak bırakılmıştır. Sözde Rum Ortadoksu Cemaati erkek çocuklarına okul, gerçekte ise yeniden kurulacak olan Pontus Devletinin hükümet merkezi olacaktır. İnşaat başladıktan bir süre sonra para, yetmediği için durdurulur. Masrafları karşılamak ve inşaatı tamamlamak için Rumlardan bir heyet Sarıbayraktaroğlu Ahmet Efendiyi ziyaret ederek yardım talebinde bulunur. Ahmet Efendi hiç tereddüt göstermeden 500 altın verir. Yapılan yardımı Türkler duyar ve kendisine kızarlar. Bir gün kendisini ziyaret eden dostlarının ziyaret sebebini anlayan Ahmet Efendi: “Başladılar bitirsinler. Bir gün okul bize kalacak, bizim çocuklarımız okuyacak.” Der. (Ticaret Lisesi Tarihçesi). Rum Ortadoksu Cemaati Ruhani ve Haçani reisleri Banus oğlu Hacı Todur ve Papaz Yokovis efendilerin mutasarrıflık makamına sundukları 4 Şubat 1922 tarihli yazıları gereğince bu bina müstemilatı ile birlikte Jandarma genel mektebi ittihaz olmak üzere Hazine-i Maliye namına terk ve teberru edilmiştir. Bina 1940 yılına kadar Jandarma Er Okulunun hizmetinde, 1940 yılından 1947 yılına kadar Topçu Taburunun hizmetinde kalmış, 1947 yılında Ticaret Meslek Lisesine tahsis edilmiştir. (Ticaret Lisesi Tarihçesi) Halen Ticaret Meslek Lisesinin hizmetinde bulunmaktadır. Ticaret Lisesinin orta kısmına ilkokul, lise kısmına ise kız ve erkek ortaokul mezunları sınavsız alınmıştır. (Işık,10.09.1952,No:724,s.1)

1941'de Giresun Akşam Kız Sanat Okulu, 1955'te Şebinkarahisar Akşam Kız Sanat Okulu, 1957'de Bulancak Akşam Kız Sanat Okulu açılmıştır.(1973 İl Yıllığı). 1952'de Milli Eğitim Bakanlığına devredilen Halkevi binası bakanlıkça gönderilen iki bin lira ile esaslı surette tamir edilerek Tirebolu Akşam Kız Sanat Okuluna tahsis edilmiştir. Tirebolular bakanlığın gösterdiği bu yakın alakadan dolayı sevinmişlerdir. (Işık,11.09.1952,No:724,s.2) Akşam Kız Sanat okuluna kayıt yaptırmak için 17 yaşından küçük olmak, evli veya nişanlı olmamak ve özellikle çiçek aşısını yaptırmış olmak şartları aranmıştır. Erkek öğrenciler için ise Erkek Sanat Enstitüsü vardır.

Okullar kendi bünyesinde ilgi gören konular üzerinde kurslar aracılığı ile eğitim vermişlerdir.

1952-1953 öğretim yılının sona ermesi münasebetiyle okullarımızda sergiler açılmıştır. Sergilerin yeri ve saati yerel basın tarafından Giresun halkına duyurulmuştur. Erkek Sanat Enstitümüzün sergisi Cumhuriyet Okulunda vali Nihat Danişman'ın hitabesi ile açılmış, davetliler sergiyi derin bir zevk içinde gezmişlerdir. Bilhassa ilk plana konulmuş bulunan buharlı makine o yılki serginin özelliğini teşkil etmiştir. Gençlerimizin ellerinden çıkan bu güzel eserler büyük takdirler uyandırmıştır. (Işık,27.06.1953, No:962,s.1) Ticaret Lisesindeki sergide kesim öğretmeni Mehmet Bey'in fındık motifli bağlaması yanında Engin Vural'ın emek sarfedilerek bir sanat zevki ile yapılan bağlaması büyük ilgi görmüştür. Her bakımdan güzel olan bu serginin büyük bir çalışma mahsülü ürünü olduğu anlaşılmıştır. Şehrimiz Kız Sanat Enstitüsü öğrencileri tarafından enstitü binasında 3 Haziran 1952'de bir sergi açılmıştır. Sergide bilhassa davetlilerin takdirini oda takımları, fantezi elbiseler ve sabahlıklar teşkil etmiştir. Bu muazzam sergiden dolayı genç kızlarımız muvaffakiyetlerinden dolayı halkımız tarafından tebrik edilmiştir. (Işık,03.06.1952,No:648,s.1). Yine Tirebolu'da 1951'den itibaren devam eden biçki-dikiş kursunun 1953'de ikinci sergisi açılmıştır. Kurs öğretmenleri Mücella Tamiş ve Neriman'ın çalışmaları ile Tirebolu kızları evlerine ait bütün işleri öğrenmişlerdir. Sergideki bütün eşyalar beğenilerek takdir edilmiştir. (Işık,04.06.1953, No:944,s.1).

Erkek Sanat Enstitüsünün 1952-1953 ders yılının sona ermesi münasebetiyle her sene mutaid bulunan sergisi Cumhuriyet Okulu salonunda değerli valimizin hitabesi ile açılmış, davetliler sergiyi derin bir zevk içinde gezmişlerdir. Sergi halkımızın görmesi için bir ay her gün açık tutulmuştur. (Işık,1950,No:58,s.1) 28 Haziran 1954'te Erkek Sanat Okulumuzun lise üçüncü sınıf öğrencilerinden Şahin Akkaya, yaptığı modern resim tablolarını teşhir için singer salonunda sergi açmıştır. Giresun'umuzda şahsi teşebbüs ile ilk açılan bu serginin müteşebbine gazete aracılığıyla teşekkür edilmiştir. Bu sergide modern tabloların aralarına serpiştirilmiş olan modern şiirler bu serginin iddialı bir sergi olduğunu göstermiştir. Ancak Yeşil Giresun Basımevinin yazı işleri müdürü Şükrü Turgut Sarıbayraktaroğlu gezdiği bu sanat sergisinin ihtiva ettiği modern tabloların muhtevasını anlayamamış, bundan ötürü üzüntü duymuştur. Müteşebbis gencin daha olgun eserler vermesi temenni

edilmiştir. (Işık,28.06.1954,No:1255) Bu sergide iki üç tane olsun realiteyi canlandıran, yaratılışa uygun tablo olsa idi acaba bu sergi ehemmiyetinden ne kaybederdi. Anlaşılamayan, içine nüfuz edilemeyen sanat bilmeyiz ne içindir, evet sanat sanat içindir fakat zamirinde yine fayda mündemiçtir.

Giresun'da 1953'te Bahçıvanlık Okulu açılmak istenmiş ancak arazi bulunmadığı kaydıyla geri bırakılmıştır. İlimiz çevresi halkına ne büyük faydalar sağlayacağına inanıldığı bu güzel teşebbüsün fiil sahasına intikal edememesi ciddi üzüntü uyandırmıştır. Fındık istasyonunun işlenmiş ve işlenmemiş arazisinin yanında, hayvan ıslah istasyonu yapılan geniş arazi sadece yonca ekimi için bomboş durmuştur. Gerek fındık istasyonunun ihtiva ettiği arazi ve gerekse hayvan ıslah istasyonu arazisi, bir taşla iki kuş vurmak kabilinden aynı zamanda bahçıvanlık okulu için kafi ve vafi görülecek kadar bir faaliyet arazisi olamazlar mı idi? Yetkililerden öğrendiğimize göre hem de fazlası ile ihtiyaca tekabül ettiği belirtilmektedir. Fındık istasyonumuzun selahiyetli elemanları ise açılacak olan bu okulda öğretmenlik yapacak durumdaydılar. İlk senelerde okulun öğretmen kadrosunu da bu suretle idare etmek mümkün görülebilirdi. Köylü ve şehirli müstahsillerimize büyük faydalar sağlayacağına kani bulunduğumuz bahçıvanlık okulunun açılması hususundaki teşebbüslerin günümüzde yeniden canlandırılması gerekir. (Işık, 17.07.1953,No:979,s.1)

3.4. Halk Eğitimi

Millet Mekteplerinden önce ortaya çıkan Halk dersaneleri daha sonra da varlığını devam ettirmiş, Millet Mektepleri'nin amaç ve görevleri doğrultusunda çalışmalarına hız vermiştir.

Giresun Halkevi, İngilizce kursu açmış ve bu kursu aralıksız olarak devam ettirmiştir. Ayrıca Fransızca kursu ile birlikte tarım kursu da açmış ve halk tarafından büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Ordu, Giresun ve civarındaki fındık bahçelerinde üreticilerin yeterli verimi alamaması üzerine Tarım Bakanlığı bu illerde yeni fındık bahçelerinin yetiştirilmesi ve fındığın teknik bir şekilde toplanarak harmanlanması ile ilgili köylüyü aydınlatmak amacıyla kurslar açmayı gerekli görmüştür. (Özer,2012,228-229)

Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret Lisesi'nde büro, daktilografi, stenografi, tüccari muhasebe gibi halka yönelik kurslar açmıştır. Öğretmenler Derneği

tarafından da muhasebe kursu verilmiş, gençlerin meslek edinmeleri sağlanmıştır. (Kesim,2014,71) Giresun Halkevi okuma-yazma kursunun yanında elektrik kursu ve zehirli gazlardan korunma kursu da açmıştır. Ayrıca halkeviler sağlık hizmetlerinde gönüllü olarak hizmet vererek yoksullara ilaç yardımında da bulunmuştur. (Toksoy, 2007,443)

Mesleki sahada halk eğitimini bugünkü ihtiyaçlara uygun olarak her tarafa yaymak maksadı ile Milli Eğitim Vekaleti sanayi merkezlerinde, Sanat Enstitülerinin bulunduğu bölgelerde kurslar açmaya karar vermiştir. (Işık,07.02.1954,s.2) 1 Mart 1954'te Giresun Erkek Sanat Enstitüsünde tesviyecilik, torna, frezel, elektrik ve oksijen kaynakçılığı gibi halk eğitimi ile ilgili meslek kursları açılmıştır. Kurs üç ay devam etmiştir. Boş vakitleri kıymetlendirmek ve mesleki bilgi vermek gayesi ile açılan bu kurslara Giresun halkı yakından ilgi göstermiştir. (Işık,07.02.1954,s.2)

1947'den beri Eynesil bucağında faaliyette bulunan Erkek Sanat Enstitümüne bağlı gezici marangoz ve demirci kursu ile Kız Enstitümüne bağlı dikiş ve nakış kursu yedi ay kadar hizmet vermiştir. Her sene olduğu gibi bu sene de kursdan iyi randıman alınmış, marangoz kursuna 15, demirciliğe, 6, dikiş-nakış kursuna da 18 öğrenci devam etmiştir. Kursların sona ermesi münasebetiyle bir de sergi açılmış, Eynesil köyleri halkı tarafından takdirle seyredilen bu sergi derin ilgi uyandırmıştır. (Işık,07.05.1952,No:622,s.1)

DP döneminde ilimizde meyveciliğin ilmi bir şekilde teamülünü sağlamak amacıyla Fındık İstasyonu tarafından meyvecilik kursu açılmıştır. Bu kurslar yer yer köylere kadar giderek muhitin toprağına ve verimine göre tatbik edilmiştir. (Işık,23.01.1952,No:537,s.1) Yine 1952 Ocak ayında Giresun merkez ilçesinin köylerinde meyvecilik kursları açılması Tarım Bakanlığınca uygun görülmüş ve fındık istasyonunca yürütülen bu kurslar 17 gün devam etmiştir. Bağ-bahçe ve meyvecilik ziraatı yapılan köyler ele alınan mevcut bahçelerin imar ve ihyası, yeni kurulacak bahçelerin dikim, budama, gübreleme ve zamanları gösterilerek bilhassa hasat ve iktisadi yönden çiftçinin bizzat bahçelerine gidilerek teknik ziraatçı arkadaşlar tarafından tatbiki bir bilgi verilmiştir. (Işık,24.01.1952,No:538,s.1)

Milli arıcılığımızın modernize edilmesi memleketin tabii gelir kaynaklarını, milli ve ekonomi alanındaki ihtiyaçlarımızı geniş nisbette karşılamaya imkan vermiştir. Bu imkanları sağlamak üzere Türkiye Arıcılık Enstitüsü tarafından 12

Nisan 1951’de Giresun’umuzda bir arıcılık kursu açılmak üzere hazırlıklar yapılmıştır. Açılacak kurs iki hafta devam etmiş, nazari ve ameli bilgi verilmiştir. Bu kursun hitamında verilmiş olan belge ile bankadan donatım kredisi temin edilmiştir. Modern arıcılık büyük maddi zahmetler istemeyen ince, nazik ve sağlam gelirlili bir meslektir. Bunun için ziraatçı, veteriner, ormancı, öğretmenler, din mensupları bizatihi arıcıların okur-yazar genç çocuklarının bu kurslara devam etmesinde bilhassa büyük faydalar olacağına muhakkak gözüyle bakılmıştır. Halkımız bu kurslardan faydalanmak hususunda tehalük göstermişlerdir. (Işık,12.04.1951,No:307,s.1). 1952’de Ş.Karahisar ilçemizde fenni arıcılık kursu açılarak büyük rağbet görmüş ve kurstan 61 kişi mezun olmuştur. Arıcılara bir kolaylık olmak, aynı zamanda maliyetini ucuza temin etmek üzere Ş. Karahisar’daki Ziraat Bankası, Ayancık orman işletmesinden ilk parti olarak 51 kovan getirmiştir. Kovanlar rağbet görmüştür. (Işık,03.06.1952, No:645,s.1) İlimizde ise arıcılığı teşvik etmek maksadı ile Ziraat Müdürlüğü tarafından ilçelere 8 Eylül 1951’de altı adet arı peteği gönderilmiştir. Bu peteklerden üç tanesi Şebinkarahisar’a, iki tanesi Alucra’ya ve bir tanesi de Bulancak ilçesine gönderilmiştir.. Peteklerin çerçevelerine yerleştirilmek üzere birer kilo da bal verilmiştir. Petekler, balcılıkla uğraşan en meraklı çiftçilere verilmek üzere talimat verilmiştir. (Işık, 8 Eylül 1951,No:427,s.1)

1950’de singer kumpanyası şehrimizde Cumhuriyet İlkokulu lokalinde kurs açmıştır. Kurs öğrencileri tarafından yapılan nakış, motif ve elbiseler teşhir edilmiştir. (Işık,1950,No:35,s.1) Ayrıca 1953’te Giresun’da Anker ve Alman makineleri mümessili Bahri Barutçu kasabamıza gelerek kızlarımıza dikiş ve nakış öğretmek üzere bir kurs açmıştır bu kurs 45 gün devam etmiştir. Şimdiye kadar kasabamızda böyle bedava kurs yapmak üzere değil ücreti mukabilinde olsun kimse teşebbüse geçmemiştir. Böyle bedava dikiş nakış kursu göstermek sureti ile genç kızlarımızı öğretmek zahmetinde bulunan Sayın Bahri Barutçu’ya ve öğretmeni Bayan Leman Şahin’e kasabamız namına Şebinkarahisar’da Galip Akkavak adlı okuyucu gazete aracılığı ile teşekkür etmiştir. (Işık,31.07.1953,No:990,s.1)

Halkevlerinin kapatılmasının ardında oluşan boşluğu doldurmak için Giresun’da 1952 yılında kütüphane açılmıştır. Kütüphanede yaklaşık 3.000 kadar kitap vardır. Bunun 2.400’ü Halkevinden alınmıştır.(Kesim,2014,72)

3.4.1. Halk Dersaneleri

Halk dersaneleri ve kurslar hem halkevi hem de halk odaları tarafından şehir, kasaba ve köylerde açılmıştır. Halk evleri sadece okuma-yazma öğretmekle kalmayıp ortaokul ve liselerde bütünlemeye kalan öğrenciler için de matematik kursu düzenlemiştir. (Toksoy,2007,446) Gündüz çalışmak zorunda olan ilkököl çağındaki çocuklar için ve okuma yazma bilmeyenler için gece dersaneleri açılmıştır. Mithat Paşa İlköğretim Okulu sadece bayanlar için okuma yazma kursu açılmasına rağmen hiçbir bayan kayıt yaptırmamış, Yeşil Giresun İlkokulu erkekler için kurs açmış ve 10 kişi kayıt yaptırmıştır. (Kesim,2014,72)

Türkçe okuma-yazma kursları Halkevlerinin bünyesinde açılmıştır. Okuma-yazma öğretilmesi için bazen kahvelerin bir odası halk odası durumuna getirilerek eğitim verilmiştir. Türkçe dersi yanında yabancı dil ve resim kursları da açılmış, 1950 yılında 52 öğrencisi ile faaliyete devam etmiştir. (Kesim,2014,72)

Tablo:31 Halk Dersanelerinde Sayısal Gelişmeler

Tablo-31		HALK DERSANELERİ Dersane Öğretmen ve Öğrenci Durumları 1953-1960										
Ders Yılı	Dersanelerin bulunduğu yerler	Dersane Sayısı		Öğretmen Sayısı			Öğrenci Sayısı					
		A	B	E	K	T	A dersanesi			B Dersanesi		
							E	K	T	E	K	T
1953-54	Toplam	23	17	33	3	36	315	115	430	235		235
	Şehirlerde	4	1	4	1	5	49	35	84	10		10
	Köylerde	19	16	29	2	31	266	80	346	225		225
1954-55	Toplam	27	19	32	3	35	294	84	378	241	23	264
	Şehirlerde	3	1		3	3	11	84	95		23	23
	Köylerde	24	18	32		32	283		283	241		241
1955-56	Toplam	29	23	32	2	34	315	28	343	367	1	368
	Şehirlerde	2	2		1	1		28	28			
	Köylerde	27	21	32	1	33	315		315	367	1	368
1956-57	Toplam	15	11	21	1	22	201	20	221	158		158
	Şehirlerde	2	1	2	1	3	20	20	40	18		18
	Köylerde	13	10	19		19	181		181	140		140
1957-58	Toplam	15	6	16	2	18	282	25	307	129	19	148
	Şehirlerde	3	2	3	2	5	31	13	44	19	19	38
	Köylerde	12	4	13		13	251	12	263	110		110
1958-59	Toplam	12	5	15		15	217		217	62		62
	Şehirlerde											
	Köylerde	12	5	15		15	217		217	62		62
1959-60	Toplam	10	5	13		13	145		145	54	19	73
	Şehirlerde		1	1		1					19	19
	Köylerde	10	4	12		12	145		145	54		54

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Maarif Vekaleti vatan sathında okuma yazma bilmeyen tek kişi bırakmamak ve vatandaşların kültür seviyelerini artırmak amacı ile bir irfan seferberliği açmıştır.

3.4.2. Akşam Okulları

Hayatını kazanmak için gündüz çalışmak mecburiyetinde kalan ilkokul çağında bulunan birçok vatan yavruları okumak nimetinden mahrum kalmıştır. Hiç okumamışları okutmak, biraz okumuşların da bilgilerini ilerletmek için geceleri halk dersaneleri açmak vatandaş hizmetinde bulunmanın en faydalılarından birini teşkil etmiştir. (Işık,03.01.1953,No:819,s.1) Tatbik edilemeyen mecburi ilkokul tahsilini bu suretle gece dersanelerine önem vermek suretiyle temin etmenin her iki bakımdan hayırlı olacağı düşünülmüştür. Zira okul dışında kalmış olan yavrularımızın yetişmesinde yine öğretmenler derneğinin fedakarlığını göstermesi beklenmiştir. (Işık,24.01.1952,No:538,s.1)

3.4.2.1. Öğretmenli ve Öğretmenli-Eğitmenli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları

Okulda bilfiil çalışan öğretmen ve eğitmeni bulunan 5 yıllık okullarda kırsal kesimdeki yetişkinlere de okuma-yazma öğretmek amacıyla açılmış geçici süreli okullardır.

Tablo-32: Öğretmenli ve Öğretmenli- Eğitmenli Köy İlkokullarında Açılan Gece Okulları

3-Öğretmenli ve Öğretmenli- Eğitmenli Köy Okullarında (16) Yaşından Yukarı Vatandaşlara Açılan Gece Okullarının Faaliyetleri 1949 — 1950												
İl Adları	Dersane Sayısı	Öğrenci Sayısı							Başarılar Sayısı			
		Birinci Devre		İkinci Devre		Toplam			Birinci Devreyi Başararak İkinci Devreye Geçenler		Beşinci Sınıflı İlkokul Diploması Alanlar	
		E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K
Giresun	1	31	0	0	0	31	0	31	31	0	0	0

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Bağımsız eğitmenli köy okullarında olduğu gibi bu tür köy okullarında da sadece bir dersane 31 erkek yurttaş ile okuma-yazmanın birinci devresine başlamış ve bu devreyi başarı ile tamamlayıp yetişkinler ikinci devreye geçmeye hak kazanmışlardır. Birinci devrede köylü bir yetişkin bayana rastlanmamaktadır.

3.4.2.2. Bağımsız Eğitmenli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları

Küçük ve dağınık halde bulunan köylere deki halkın eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla açılmış kurslardır. Eğitmenler sadece okul çağındaki çocukları eğitmekle

kalmamış, köy halkını da yetiştirmişlerdir. Bu okullarda köyün kendi içinden yetişen eğitimci görev yapmıştır. (Sarı, 2017, 37)

Tablo-33: Bağımsız Eğitimci Köy İlkokullarında Açılan Gece Okulları

Bağımsız Eğitimci Köy Okullarında (16 Yaşından Yukarı Vatandaşlara Açılan Gece Okullarının Faaliyetleri 1949 – 1950)														
İl Adları	Dersane Sayısı	Çalışan Eğitimci Sayısı		Dersaneye Devam Eden Öğrenci Sayısı						Birinci Devreyi Başararak İkinci Devreye Geçenler		İkinci Devreyi Bitirerek Eğitimli okul Diploması Alanlar		
				Okuma Yazma Bilmeyenler Devresine Devanm Edenler		Okuma Yazma Bilenler Devresine Devanm Edenler		Her İki Devrenin Toplamı						
				E	K	E	K	E	K					E
Giresun	1	1	0	30	0	0	0	30	0	30	30	0	0	0

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Giresun'da 1949-1950 bağımsız eğitimci köy okullarında 16 yaşından yukarı vatandaşlar için sadece bir gece okulu faaliyet göstermiştir. Bu eğitim-öğretim yılında sadece bir eğitimci 30 erkek köy vatandaşını okur yazar hale getirmiştir.

3.4.2.3.Öğretmenli Köy Okullarında Açılan Akşam Okulları

Asil ve vekil öğretmenler tarafından idare edilen 5 yıllık köy okullarında günlük iş düzenini aksatmadan köylüleri okur -yazar yapabilmek amacıyla kadın erkek her yaşta kesimin katılımını sağlamak amacıyla kurulmuş gece okullarıdır. (Dikilitaş, 2007, 315)

Tablo-34: Eğitimci ve Öğretmenli Köy Okullarında Faaliyet Gösteren Akşam Okulları

AKŞAM OKULLARI 1953 – 1954													
İl Adları	OKUL TİPLERİ	Dersane Sayısı	ÖĞRENCİ SAYISI						BAŞARANLAR				
			1.Devre		2.Devre		Toplam		1 den 2'ye Geçenler		2 den Diploma Alanlar		
			E	K	E	K	E	K	T	E	K	E	K
Giresun	Öğretmenli Köy Okullarında	6	53	0	38	0	91	0	91	24	0	35	0
	Eğitimci Köy Okullarında	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Toplam	6	53	0	38	0	91	0	91	24	0	35	0

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri

Yetişkinler için öğretmenli köy ilkokullarında 6 dersane faaliyette bulunmuştur. İlk devre 53 yetişkin erkek ile eğitime başlamış ve bunlardan sadece 24'ü birinci devreyi başarı ile tamamlayıp ikinci devreye geçmeye hak kazanmıştır. İkinci devrede sadece 38 yetişkin erkek okuma-yazma bilenler grubunda yer almıştır ve bunların 35'i ikinci devreyi bitirip ilkokul diploması ile mezun olmuşlardır.

Bir önceki döneme göre dersane sayısında 6 katı, öğrenci sayılarında ise 3 katı artış yaşanmıştır. 1953-1954 yılları arasında eğitimli köy okullarında gece okulları açılmamıştır.

Giresun'da Akşam Okulları öğretmenli köy okullarında sadece köylü yetişkin erkeklere hizmet vermiş, bayanlarımız yaygın eğitimden mahrum bırakılmıştır.

3.4.2.4.Eğitmenli Köy İlkokullarında Açılan Gece Okulları

Eğitmenler tarafından idare edilen 3 yıllık köy ilkokulları bünyesinde faaliyet göstermiştir. İlkokul muadili sayılmazlar. Sayıları Demokrat Parti hükümetleri döneminde gittikçe azalmıştır.

Eğitmenler bilgiyi elle tutulur hale getirip üretime yansıtmayı hem öğrenimi kolaylaştırmayı hem de üretimi arttırmayı hedeflemişlerdir. Ülkemizin ekonomisi tarıma dayandığı için bu üretimi arttıracak eğitilmiş insan yetiştirmeye önem verilmiştir. Bilinçli bir çiftçi yetiştirmek, modern tarım yöntemleriyle verimi arttırmak için köylünün eğitilmesi gerekliydi.

3.5. Okuryazarlık Durumu

Giresun'da okuryazarlık oranı, 1935'ten 1975'e değin her zaman Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. İlde kadın nüfusun okuryazarlık oranı eskiden beri çok düşüktür. Nitekim bu alanda dikkati ilk çeken nokta, Giresun'da 1935'te kadınlarda okuryazarlık oranının %4,1 ile ülke ortalamasının (%9,8) yarısından daha düşük bir düzeyde bulunmasıdır. Buna karşılık, erkeklerde okuryazarlık oranı bakımından il, ülke ortalamasına oldukça yakın bir düzeydeydi. 1935'te kadın-erkek okuryazarlığı arasında % 23 fark bulunmaktadır. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3162) İzleyen yıllarda bu fark, kadınlar aleyhine daha da artmıştır. Erkeklerde okuryazarlık oranının Türkiye genelindeki gelişmeyi yakından izlemesine karşın, kadınlarda okuryazarlık oranının 1960'lara değin %10'un bile altında kalması, kadın-erkek okuryazarlık düzeyleri arasındaki farkın 1945'te 30, 1950'de 34, 1955'te 41 puana yükselmesine yol açmıştır. 1960'ta bu farkın birçok başka illerde olduğu gibi,

azalmış olması, o yıla değin Arapça harfleri bilenleri okuryazar kabul eden istatistik tanımın değışmesi ve özellikle ildeki erkek nüfusun okuryazarlık oranının bu etki altında düşmesinden kaynaklanmaktadır. Kadın okuryazarlık oranında gerçek bir sıçrama 1960'ların ortalarında gerçekleşmiştir. (Yurt Ansiklopedisi,1982,3162)

Tablo:35 Giresun Nüfusunun Okur- Yazarlık Durumu

Yıllar	Nüfus (6+ yaşlar)			Okuma-Yazma Bilen			Oranı %		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Ortalama	Erkek	Kadın
1927	-	-	-	9081	8167	914	5,51	10.73	1.03
1935	186099	84993	101106	27218	23089	4129	14,60	27.20	4.10
1940	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1945	228982	105573	123409	45884	38159	7725	20.00	36.10	6.30
1950	256393	117138	139255	59328	48611	10687	23.10	41.50	7.70
1955	263460	121386	142074	73183	60835	12348	27.80	50.10	8.70
1960	296714	139376	157338	76965	63294	13671	25.90	45.40	8.70
1965	339339	162336	177003	118722	92979	25743	35.00	57.30	14.50

Kaynak : Giresun İl Yıllığı,1967

Tablo, Giresun İlinde okur-yazar miktarındaki mutlak artışla birlikte, hızlı bir nisbi artışın mevcut olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

DP 10 yıllık iktidarı boyunca kayda değe önemli atılımlar gerçekleştirmiştir. Tek Parti dönemine kıyasen okur yazar oranlarındaki artış, DP'nin eğitim alanında başarılı olduğunu göstermektedir. Ekonomik kalkınmaya bağlı olarak eğitime ayrılan ödenek de artmış, bu da okul, öğretmen artışını beraberinde getirmiştir. İlköğretim dışında, ortaöğretimden üniversiteye hızlı bir okullaşma faaliyeti yaşanmıştır

Demokrat Parti döneminde Amerikan yardımları, yabancı sermayenin ülkemize girmesi ile kısa süreli de olsa ekonomide bir canlanma yaşanmış, ülkenin refah seviyesi yükselmiş ve toplumda elit bir kesim oluşmuştur. Demokrat Parti bu kesime de hitap edecek kolej türü okulları açmaya önem vermiştir.

Sovyetler Birliği lideri Stalin'in Türkiye'den Kars, Artvin ve Ardahan'ı ve Boğazlarda askeri üs istemesi üzerine, Milli Şef de ABD'den askeri destek istemiştir. Bu desteği vermeye hazır olduğunu belirten ABD, Truman Doktrini ile yardıma başlamıştır ama karşılığında Türkiye'de serbest seçimlere dayanan demokrasi düzeninin yerleştirilmesi ile Milli Şeflik, 5 yıllık kalkınma planları ve Köy Enstitüleri gibi Sovyetler'den esinlenmiş uygulamaların kaldırılmasını talep etmiştir. 1946 yılında yapılan genel seçim sonucunda Hasan Âli Yücel kadro dışı kalmış, Tonguç ve ekibi de görevden uzaklaştırılmıştır. 1947 yılında Köy Enstitüsü Öğretim Programı ve Yönetmeliği değiştirilerek, öğrencilerin yönetime katılması, iş eğitimi gibi temel ilkeler ve etkinlikler kaldırılmış, mezunlara arazi ve teçhizat verme uygulaması sona erdirilmiştir .1947 yılı sonlarında Yüksek Köy Enstitüsü kapatılarak öğrencileri başka okullara nakledilmiştir. İnönü'nün son dönem Milli Eğitim Bakanlarından Reşat Şemsettin Sirer öncülüğünde enstitülerin temel ilkeleri birer birer ortadan kaldırılmıştır.

Köy Enstitülerinin ilkelerinin değiştirilmesi, Milli Şef dönemine ait bir hadise iken bu kuruma son verilmesinde Demokrat Partinin sorumlu tutulması genel bir yanılığ haline gelmiştir. Zaten Köy Enstitülerinin içi boşaltılmış fiili olarak son bulmuştu. Köy Enstitülerinin kaldırılması Truman Doktrini'nin bir gereğidir. Truman Doktrini, Türkiye'nin dış politikasını ve iç politikasını önemli ölçüde değiştirmiştir.

Giresun'un topoğrafik yapısının ekonomiye olumsuz etkisi eğitime de yansımış, bu da eğitimin gelişme kaydetmesine olanak vermemiştir. Bununla birlikte birçok sebep, o dönemlerde okur yazar oranının gerek Türkiye'de gerekse Giresun

civarında istenilen düzeye gelmesini engellemiştir. DP'nin köylüden okul yapma zorunluluğunu kaldırması köy halkı tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Bu zorunluluğun kaldırılması köylünün üretime daha fazla katılmasına yardımcı olabileceği şeklinde yorumlansa da, kırsal bölgelere kültür hizmetlerinin ulaştırılmasında aksamalara ve gecikmelere neden olmuştur. Köy Enstitülerinin kapatılması dönemin ortasına denk geldiğinden zaten yetersiz olan öğretmen açığını had safhaya çıkarmıştır. Hükümetin bir anda yurdun her köşesine ulaşması yeterli düzeyde ve kısa zamanda mümkün olamayacağından özellikle de yolu olmayan kırsal kesimin uzun yıllar öğretmensiz ve okulsuz kalmasına yol açmıştır. Her coğrafi bölge aynı zaman diliminde eşit olarak eğitim haklarından istifade edememiştir. Doğu Karadeniz'in eğimli, engebeli arazi yapısının kamu yatırımlarını engellediği ve eğitimi de olumsuz etkilediği Giresun da bu illerden biridir. Eğitim ve kültürel faaliyetler daha çok il merkeziyle sınırlı kalmıştır.

Giresun'da ilköğretime nazaran öğrencilerin ortaöğretime katılım oranı düşük oranda seyretmiştir. Bunda okulların konumunun yanında, her köyde ortaokul olmayışı etkili olmuştur. Uzaklık, ortaokulları sadece civar kesimin faydalandığı bir eğitim kurumu haline getirmiştir. Ayrıca ortaokullar gençlerin iş hayatına atılmayı meslek edinme, bir zanaat öğrenme yaşını uzattığı ve geciktirdiği için, aileler de çocuklarına bu eğitimi gereksiz, işe yaramaz boşa vakit kaybı olarak gördüklerinden evlatlarını klasik ortaokullara göndermemişlerdir.

İnönü döneminin ilk on yılında Giresun'da ilkokul sayılarında % 127, öğrenci sayılarında %56,9 öğretmen mevcudunda ise %96,5 oranında bir artış yaşanmıştır. Menderes'in ilk on yılında ise, artış oranları ilkokullarda, %9, öğrenci sayılarında %35,3 öğretmen sayılarında ise %66,3'tür. 1950'li yıllarda Giresun'da okul binasından daha büyük problem, öğretmen yetersizliğidir. Birçok okulda tek öğretmen görev yaparken, öğretmeni hiç bulunmayan ilkokullar mevcuttur. Ayrıca bu dönemde Giresun okullarında görevli öğretmenlerin sadece üç tanesi yükseköğretim görmüştür. Resmi ilkokullarda ilköğretmen okulu mezunları asıl kadroyu oluşturmaktadır. Eğitimli, Öğretmenli-eğitmenli okullar giderek öğretmenli hale getirilerek eğitimde kalite yükseltmek istenmiştir.

DP'nin Giresun'a kazandırdığı en büyük icraatı halk kütüphanesini kurmasıdır. Böylelikle Halkevlerinin yarattığı boşluk doldurulmak istenmiştir.

Giresun'da kitaplık çalışmaları 1950'lerde başlamıştır. İldeki ilk bağımsız kitaplık 1952'de İl Özel İdaresi'nin açtığı İl Halk Kitaplığıdır. Bunu 1953'te yine il merkezinde, 1956'da Şebinkarahisar'da açılan çocuk kitaplıkları izlemiştir. Milli eğitim şuraları ve ABD'li eğitim uzmanları ile eğitim sistemimiz yeni bir şekil almıştır. Eğitim programları yeniden düzenlenip, yeni kavram ve yöntemler sisteme dahil edilmiştir. Bunlardan Giresun'a yansıyan ise İsmetpaşa ilkokulunun beşinci sınıfında öğretici filmlerle derslerin işlenmesidir. Okullarımız nazari bilgiyi görerek, işiterek öğretme esasları ile öğrencileri yetiştirmeye başlamıştır. Okullarımız gittikçe modern tedrisat aletleri ile eğitim faaliyetlerine hız vermiştir.

Işık gazetesinin eğitime olan duyarlılığı dikkatimizi cezbetmiştir. Bunu Işık gazetesinin Milli Eğitim Şuraları ile vermiş olduğu haberlerde de görmekteyiz. Sırf ilköğretim gündemiyle toplanan 5. Milli Eğitim Şurasına yıllardan beri çalışmış başarı göstermiş ve dertleri bilen ilkokul öğretmenleri çağrılmamıştır. İstanbul, Ankara ve büyük şehir profesör ve öğretmenleri ilkokul davalarımızı halledememiştir. Köylerimizde yıllarca çalışmış olan öğretmenlerimiz aranarak şuraya davet edilmeliydi. Hatta milli eğitim işlerimizi yakından takip eden ve okuyucularımızdan her hususta bilgi alan meslek gazetelerinin öğretmen olan sahipleri de çağrılıydı belki müspet bir sonuç alınabilirdi.

Yerel basının çürüyen öğretmenevlerinden, geciken emekli öğretmenlerin maaşlarına kadar eğitime dair bütün aksaklıkları yetkililere duyurarak üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirmesi, yeri geldiğinde ilimiz adına yapılan güzel etkinlikleri de paylaşarak vatandaşın sevincine ortak olması bizi ziyadesiyle mutlu etmiştir.

Giresun'umuzun eğitim adına en büyük kaybı 9, 10 ve 11. dönem Giresun milletvekillerinin KTÜ'nün Giresun'a kurulmasına karşı çıkmaları olmuştur. Dönemin şartlarında fındık ihracatı için liman üniversiteden daha acil ve mühim görülmüştür. Giresun her bakımdan geri kalmış bir il olduğu için yatırımların öncelikle eğitim alanında olması beklenemezdi. İlde nüfusu geçindirecek iş olanaklarının bulunmaması, ekim alanlarının kısıtlılığı ve tarım teknolojisinin geriliğine bağlı olarak tarımsal üretim yeterince arttırılamadığından ve halkın temel geçim kaynağı olan fındık yetiştiriciliği de sürekli bir bakım gerektirmediğinden halkın yılın birçok ayında ekonomik faaliyetlerin dışında kalması kentsel nüfusun yanında kırsal nüfus içinde toprak sahibi köylüleri de il dışına göçe zorlamaktaydı.

Halbuki her türlü bayındırlık ve iskan faaliyetlerinden mahrum kalan, tarım alanlarının az ve kısıtlı olduğu Giresun'da sosyal ve ekonomik sorunlara çözüm bulabilmek, yeraltı ve yerüstü kaynakları değerlendirebilmek, nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılayabilmek için bir bilim ve kültür merkezi yaratılabilirdi. Eğer ki Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun'a kurulmuş olsaydı Giresun kalkınmada en büyük hamleyi gerçekleştirerek bölgesel bir farkla adını çoktan duyurmuş olurdu ve Giresun'da okur-yazar oranının düşük çıkmasına sebep olan göç hareketinin de önüne geçilmiş olurdu.

Diğer bir eksiklik ise Giresun'da yapılan kazılar esnasında bulunan tarihi eserlerin muhafaza edildiği bir müzenin olmamasıdır. İilde müze olmadığından yapıtların büyük bölümü çevre illerdeki müzelere taşınmış, önemli bir bölümü de yitmiştir.

1950-1960 yılları arasında Giresun'umuzda ebe ve hemşire okulu olmaması sağlık alanında ciddi sıkıntılara yol açmıştır. Sağlık meslek okuluna başvurmak isteyenler bu eğitimi Trabzon'da almak zorunda kalmışlardır. Keşap ilçemiz aylardır doktorsuz kalmıştır. En ufak hastalıkların tedavisi için vatandaşlarımız hayli masrafa girerek il merkezine kadar gitmek mecburiyetinde kalmıştır. Fakir olanlar da gayri sihi bir şekilde tedavi olmuştur. 1953'den beri Tirebolu'da belediye ebesinin olmaması doğumların ehliyesiz kimseler tarafından gayri fenni ve gayri sihi vaziyette yapılmasına neden olmuştur. Memleket için zararlı olan bu halin önlenmesi için acele bir ebe tayini lazım geldiği hususunda alakalıları Işık gazetesi teşebbüse çağırmıştır. Giresun'da ebe sağlık okuluna ihtiyaç duyulmuştur ancak 1962'de Giresun Ebe Sağlık Okulu(Sağlık Meslek Lisesi) açılabilmiştir.

Karadeniz kıyıları herşeyden evvel bilhassa yatılı mekteplere muhtaçtır. Köy çocukları bilhassa kızlarımızın ekserisi okuyup yazmaktan mahrumdurlar. Her nekar dokuz sene içinde yurdun her tarafında ilkokulların tamamlanacağı vaad olunmuşsa da buna inanmak kendimizi aldatmaktır. Çünkü devlet bütçesi kifayetsizdir. Bu sebeple millet iki mühim seferberliğe muhtaçtır. Mektep ve yol. 1938'de başlanmış ve beş kilometreden ibaret bulunmuş olan Aksu-Sarvan yolu 1953'te dahi vesaite açılmamıştır. Sebebi köylü vatandaşın idrakinin henüz inkişaf halinde olmaması ve devletin de kolunun kısa gelmesidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- ARSLANOĞLU, İbrahim, Türk Eğitim Sistemi, Ankara, 1997.
- AYDIN, Mehmet, Köy Enstitüleri Sisteminde Örgütlenme, Mustafa Aydoğan (Yayına Hazırlayan), Köy Enstitüleri Amaçlar- İlkeler- Uygulamalar, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları, İkinci Baskı, Ağustos- 1997.
- AKYÜZ, Yahya, Türk Eğitim Tarihi, Pegem Akademi Yayıncılık, 20. Baskı, Ankara, Eylül-2011.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit, Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi “Araştırmalar” Eğitim Kavram ve Uygulamalarının Tarihsel Gelişimi, Anı Yayıncılık, Ankara, 2005
- CELEP, Cevat, Halk Eğitimi Kavramlar- İlkeler-Yöntemler-Teknikler, Adım Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara, Eylül 1993.
- ÇEÇEN, Anıl, Atatürk’ün Kültür Kurumu Halkevleri, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1990.
- DEMİRCİOĞLU, H. İsmail, Tek Parti Döneminde Eğitim (1923-1950), Sebahattin Arıbaş ve Mehmet Koçer (Editörler), Türk Eğitim Tarihi, Lisans Yayıncılık, Birinci Baskı, İstanbul, Ocak-2008.
- DOĞAN, Hıfzı, Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünü Bugünü ve Yarını, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, Milli Eğitim Basımevi- Ankara 1997.
- DOĞAN, İsmail, Türk Eğitim Tarihinin Ana Evreleri Kurumlar, Kişiler ve Söylemler, Nobel Akademik Yayıncılık, II. Baskı, Nisan 2012.
- EKİNCİ, Yusuf, Geçmişten Geleceğe Eğitime Bakış, M ve B Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- ERGİNER, Aysun, Türkiyede Yaygın Eğitim Politikaları ve Finansmanı, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1999.
- GÜVENÇ, İhsan, Kuruluş, Mustafa Aydoğan (Yayına Hazırlayan), Köy Enstitüleri Amaçlar- İlkeler- Uygulamalar, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları, İkinci Baskı, Ankara, Ağustos - 1997.
- GÜVEN, İsmail, Türk Eğitim Tarihi, Naturel Yayıncılık, Ankara, Şubat 2010.

KAVCAR, Cahit, Mustafa Necati ve Cumhuriyet Eğitim Devrimi, Ölümünün 80. Yılında Mustafa Necati ve Cumhuriyet Eğitim Devrimi Sempozyumu 2- 3 Ocak 2009, İzmir, Kemal Kocabaş-Zeki Arıkan (Yayına Hazırlayanlar), Sempozyum Bildirileri, Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği Yayınları, Üçüncü Basım-2010.

KAFADAR, Osman, Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma, Vadi Yayınları, Ankara, 1997.

KOÇER, Mehmet, Çok Partili Dönem Eğitim ve Eğitim Kurumları, Sebahattin Arıbaş ve Mehmet Koçer (Editörler), Türk Eğitim Tarihi, Lisans Yayıncılık, Birinci Baskı, İstanbul, Ocak- 2008.

SEMERÇİ, Bekir, Yeni Arayışlar, Mustafa Aydoğan (Yayına Hazırlayan), Köy Enstitüleri Amaçlar- İlkeler- Uygulamalar, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları, İkinci Baskı, Ankara, Ağustos 1997.

TOKSOY, Nurcan, Halkevleri Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak, Orion Yayınevi, Ankara, 2007.

TÜRK, Sami Hikmet- TÜRK, Süleyman, Aydınlık Türkiye İçin Halk Eğitimi, Toplumsal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı Yayınları, Ankara, 2007.

YÜCEL, Hasan Ali, Türkiye’de Orta Öğretim, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1994.

YILMAZ, Ali, Geçmişten Günümüze Giresun’da Eğitim Öğretim, Geçmişten Günümüze Giresun, Prof. Dr. Ünsal Bekdemir- Mehmet Fatsa, Giresun İl Özel İdaresi Kültür Serisi-4 İstanbul,2015

Tezler

AKÇA, Neval, Demokrat Parti İktidarından 1930 İhtilaline Eğitim Politikaları ve Bu Politikaların Tarih Ders Kitaplarına Yansıması, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana,2007.

BUDAK, Çiğdem, Türkiyede İlkokul Programları ve Yabancı Uzmanların İlkokul Programlarına Olan Etkisi (1923-1960), Yüksek Lisans Tezi, Aydın-2010

CEYLAN, Süleyman, Demokrat Parti İktidarı Döneminde Üniversite Eğitimi (1950-1960), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2008.

DİKİLİTAŞ, Osman Sait, Demokrat Parti Hükümetlerinin Sosyo- Ekonomik Alandaki İcraatları (1950-1960) Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.

EKİZCELİ, Ayşegül, Yabancı Uzmanların Türk Eğitim Sistemi Hakkında Verdikleri Raporlar (1924-1960) Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Haziran, 2008.

GEZER, Melehat, Demokrat Parti İktidarının Halk Eğitimi Politikaları, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2012.

GÜRSOY, Ahmet, Tek Parti Döneminde Giresun'da Eğitim (1923-1950) Yüksek Lisan Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2000.

KESİM, Emel Özder, Menderes Dönemi Giresun'da İktisadi Hayat (1950-1960), Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun, 2014.

KILIÇ, Emre, Demokrat Parti Dönemi Milli Eğitim Politikası (1950-1960), Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2008.

MERCAN, Dilber, Demokrat Parti Hükümetleri Döneminde Kız Çocuklarının Eğitimi (1950-1960), Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun, 2012.

ÖZER, Sevilay, Demokrat Partinin Köylü Politikaları (1946-1960) Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs, 2012.

SULUBULUT, Mustafa, Eğitim Alanında Türkiye'ye Davet Edilen Yabancı Uzmanlar (1923-1960), Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2014.

ŞEKER, Tekin, Demokrat Parti Dönemi Din Politikaları (1946-1954) Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2006.

TAŞDÖVEN, Zehra, Demokrat Parti Dönemi Eğitim Anlayışı (1950-1960), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2013.

TANGÜLÜ, Zafer, Demokrat Parti Döneminin İlköğretim Politikaları (1950-1960) Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2008.

TOZAR, Yılmaz, Eğitim Politikası ve Demokrat Parti Dönemi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

ÖZER, Sevilay, Demokrat Partinin Köylü Politikaları (1946-1960) Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs, 2012.

YÜCE, Caner, Demokrat Partinin Eğitim Politikası ve Cumhuriyet Halk Partisinin Muhalefeti, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran, 2008.

Makaleler

ALBAYRAK, Mustafa, “ Millet Mektepleri'nin Yapısı ve Çalışmaları”, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, c.10, s. 29, Temmuz 1994.

AYHAN, Halis, “Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimine Genel Bir Bakış: Atatürk'ün İslam Dini ve Din Eğitimi Hakkındaki Görüşleri” Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (18), 5-27, 2000.

AYSAL, Necdet, “Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri”, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi S 35-36, Mayıs-Kasım 2005, s. 267-282

BOZDEMİR, Süleyman,, “Atatürk Döneminde Eğitimdeki Gelişmeler”, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c.10, s.32, Adana, 2014.

DEMİR, Engin- ŞEN, H. Şenay, “Cumhuriyet Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim Reformları”, Ege Eğitim Dergisi, 2: 39-59, 2009.

DEMİRTAŞ, Bahattin, “Atatürk Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler”, Gazi Akademik Bakış Dergisi, c.1. s.2 Yaz- 2008.

DİNÇ, Sait, “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihinde VI. Milli Eğitim Şurası ve Uygulamaları (18-23 Mart 1957)”, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 2,16, 2008.

DİNÇ, Sait, “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihinde V. Milli Eğitim Şurası ve Uygulamaları(5- 14 Şubat 1953)” Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 2008

KAPLUHAN, Erol, “Atatürk Dönemi Eğitim Seferberliği ve Köy Enstitüleri”, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı,26, İstanbul.

KAYADİBİ, Fahri, “Atatürk Döneminde Eğitim ve Bilim Alanında Gelişmeler”, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, s.13, 2006.

ÖZDEMİR, Yavuz,- AKTAŞ, Elif, “Halkevleri (1932’den 1951’e)”, Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, s.45, 235-262, Erzurum, 2011.

ÖCAL, Mustafa, “Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretimi,” Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, s.7, c.7, 1998.

ŞAHİN, Cem Mehmet, “Demokrat Parti Dönemi Türkiye’inde Din Siyaset ve Eğitim İlişkileri”, Toplum Bilimleri Dergisi, (6),12, 31-54, Aralık,2012.

TANGÜLÜ, Zafer, “Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960)”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Bahar, 2012.

TEKİŞİK, Hüseyin Hüsni, “İlköğretim Okullarında Program Geliştirme” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, s.8, 1992.

YÜCEER, Saime, “Türkiyenin Aydınlanma Sürecinde Bir Kültür Devrimi Millet Mektepleri”, Atatürk Bakış, c.1, s. 71-89, 2002.

ZENGİN, Hüseyin, Marshall Planı, Truman Doktrini ve Ekonomi Politik İncelemesi

Yıllıklar

Giresun 1973 İl Yıllığı

Giresun İl Yıllığı,1967, Ankara, 1968.

Ansiklopediler

Yurt Ansiklopedisi, Türkiye, İl İl: Dünü, Bugünü, Yarını, Anadolu Yayıncılık, cilt, 5, İstanbul,1982

Sürelî Yayınlar

Millî Eğitim Vekaleti Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü Tebliğler Dergisi, Cilt,16, Sayı,754, 29 Haziran 1953

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, ss.144,C.16, 26, Sayı,770, Ekim 1953

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, cilt,16 sayı,780,ss.175, 4 Ocak 1954

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, cilt,16, sayı,783, 25 Ocak 1954

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, cilt,17,sayı,791, ss,15-16, 22 Mart 1954

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, cilt,17, sayı,793,ss,19, 5 Haziran 1954

Millî Eğitim Vekâleti Tebliğler Dergisi, cilt.13, sayı.616, ss. 104, 30 Ekim 1950

Resmî Yayınlar

Demokrat Parti Programı,1946, TBMM Kütüphanesi.

Demokrat Parti Tüzük ve Programı, Güneş Matbacılık T.A.O. Ankara1952,

Halk Eğitimi Umum Müdürlüğü Kurulması Hakkında Kanun Layihası ve Mucip Sebepleri, Maarif Basımevi, Ankara,1956.

Maarif Vekaletinin Bazı Halk Eğitimi Çalışmaları Maarif Basımevi, Ankara,1956

Milli Eğitim İstatistikleri İlköğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1950-1951

Milli Eğitim İstatistikleri İlköğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1953-1960

Milli Eğitim İstatistikleri Ortaöğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1950-1951

Milli Eğitim İstatistikleri Ortaöğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1951-1952

Milli Eğitim İstatistikleri Ortaöğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1952-1953

Milli Eğitim İstatistikleri Ortaöğretim, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Kütüphanesi Ankara 1953-1960

TBMM Zabıt Cerideleri Kapalı Oturumlar (Gizli Celseler), 9. Dönem, 10. Cilt, 6. Birleşim,S.41, 19.11.1951

TBMM Zabıt Cerideleri Kapalı Oturumlar (Gizli Celseler), 9. Dönem, 10. Cilt, 6. Birleşim,S.43, 19.11.1951

TBMM Zabıt Ceridesi, 9. Dönem 2. Cilt 5. Birleşim - Sayfa 55,13.11.1950

TBMM Zabıt Ceridesi 9. Dönem 20. Cilt 53. Birleşim - Sayfa 1023, 25.02.1953

TBMM Zabıt Ceridesi, 9. Dönem 16. Cilt 81. Birleşim - Sayfa 110, 06.06.1952

Gazeteler

Resmi Gazete, sayı,8625,sayfa,8093, 4 Şubat 1954.

Milliyet,22.10.1950,No:170,s.1

Milliyet,04.11.1950,No:183,s.1

Milliyet,17.06.1952,No:758,s.2

Milliyet,07.03.1953,No:1016,s.2

Milliyet,14.10.1954,No:1582,s.2

Milliyet,01.11.1956,No:2321,s.2

Milliyet,04.11.1957,No:2687,s.2

Milliyet,19.11.1959,No:3422,s.2

Milliyet,03.02.1960,No:3498,s.2
Milliyet,21.04.1960,No:3574,s.5
Işık,30.03.1953,No:888,s.1
Işık,30.03.1953,No:888,s.1
Işık,02.12.1959,No:2790,s.1
Işık,10.12.1954,No:1393,s.1
Işık,08.02.1954,No:1144,s.1
Işık,15.02.1952,No:556,s.1
Işık,31.03.1951,No:298,s.1
Işık,29.01.1952,No:542,1
Işık,18.04.1952,No:606,s.1
Işık,12.12.1951,No:476,s.1
Işık,12.06.1952,No:654,s.1
Işık,21.09.1952,No:711,s.1
Işık,18.02.1953,No:856,s.1.
Işık,23.12.1952 No:809,s.1
Işık,15.01.1952,No:580,s.1
Işık,06.12.1952,No:795,s.1
Işık,06.11.1952,No:771,s.1
Işık,24.09.1952,No:735,s.1
Işık,23.02.1953, No:860, s.1.
Işık,21.03.1953,No:882,s.1.
Işık,27.03.1951,No:294,s.1
Işık, 22.06.1953, No:957,s.1
Işık,06.12.1952,No:795,s.1
Işık,19.02.1952,No:558,s.1
Işık,29.01.1954,No:1136,s.1
Işık,06.02.1952,No:543,s.1
Işık,31.01.1953,No:842,s.1
Işık,29.12.1953,No:1112s.1
Işık,26.12.1953,No:1110,s.1
Işık,14.07.1953,No:976,s.1

Işık,29.04.1953, No:914,s.1
Işık,21.03.1953, No:882,s.1
Işık,23.11.1953,No:1082,s.1
Işık,10.01.1951,No:239,s.1
Işık,14.01.1952,No:529,s.1
Işık,19.04.1952,No:607,s.1
Işık, 05.06.1952,No:546,s.1
Işık,13.02.1953,No:554,s.1
Işık,03.12.1954,No:1387,s.1
Işık,09.09.1954,No:1314,s.1
Işık,21.02.1952,No:560,s.1
Işık,02.02.1953,No:843,s.1
Işık,20.06.1952,No:661,s.1
Işık,01.02.1952,No:544,s.1
Işık,04.02.1955,No:1441,s.1
Işık, 30.03.1953, No:872,s.1
Işık, 02.05.1951,No:324,s.1
Işık,04.09.1953,No:1026,s.2
Işık, 30.04.1954, No:1211,s.1
Işık,27.09.1951,No:438,s.2
Işık,10.09.1952,No:724,s.1
Işık,11.09.1952,No:724,s.2
Işık,27.06.1953, No:962,s.1
Işık,03.06.1952,No:648,s.1
Işık,04.06.1953, No:944,s.1
Işık,28.06.1954,No:1255,s.1
Işık, 17.07.1953,No:979,s.1
Işık,07.05.1952,No:622,s.1
Işık,23.01.1952,No:537,s.1
Işık,24.01.1952,No:538,s.1
Işık,12.04.1951,No:307,s.1
Işık,03.06.1952, No:645,s.1

Işık, 8 Eylül 1951,No:427,s.1

Işık,31.07.1953,No:990,s.1

Işık,03.01.1953,No:819,s.1

Işık,24.01.1952,No:538,s.1

Işık,05.12.1954,No:1389,s.1

Işık,21.09.1953,No:1029,s.1

Işık,31.01.1953,No:842,s.1

Işık,30.03.1953,No:888,s.1

Işık,02.06.1953,No:942,s.1

Işık,06.11.1957,No:2268,s.1

Işık,01.06.1959,No:2662,s.1

ÖZGEÇMİŞ

Giresun'da doğdu. İlköğrenimini Namık Kemal İlköğretim Okulu ortaöğrenimini Atatürk Lisesinde tamamladı. Giresun Üniversitesinden 2010 yılında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2014'te Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında başladığı yüksek lisanstan 2018'de mezun oldu.

EKLER

Cumartesi
31
OCAK - 1953
Fiatı 5 kuruştur.
Günlük Siyasî Gazete
GİRESUN Yıl : 34

ILK TESİS TARİHİ: 1918

Yazı İşleri Müdürü
Nurişahmet
Başlılığı ve İdare
Yeşilgiresun Baş
Sahipleri : Sa
YENİ SERİ
Sayı : 842 Yıllık abon

**İstinaf mahkemelerinin
Tekrar kurulması
Münasebetiyle**

Yazan : *Fahri Çakır*

Vaktiyle Osmanlı devrinde biri şer'i ve diğeri nizami olmak üzere zıve ve selâhiyetleri ayrı olmak üzere iki mahkeme mevcuttu. 1908 meşrutiyet inkılabından sonra bu mahkemeler birleştirildi, fakat istinaf mahkemeleri ortadan kaldırıldı. Halbuki o zamanki adli idareye nazaran mahkemelerimiz iki deşer'ce idi.

Şer'i mahkemelerde idari müstesna, nizami mahkemelerimiz münferit hakim şeklinde olup reisden başka bidad mahkemelerinden verilen kararlar bir defa ikinci derecede olarak istinaf mahkemelerinde onaydan rüyet olunurdu. Biz mahkemeleri ise tek son tedkik mercii davayı münhasıran keme usul ve kanun-naviyesinden incele-hükümün bunlara olup olmadığını irdi.

valara bu şekilde yarı iki mahkemede ner, hükümlerdeki kları tamamen or-kaldıramaz isede kıldırdı.

ri tarafından halledildi. Mahkemeye müracaattan ziyade sulhe baş vurma adet hükmünde idi. Bugün mahkemelerin her kısmı haylice dava ile dolu ve adeta taşar bir haldedir. Bu sebeple Büyük Millet Meclisinde mevcut bir çok tasarılar meyanında İstinaf mahkemelerinin yeniden kurulması tasarısı en lüzumlu ve faydalısı olsa gerektir.

**Öğrenciler için
kütüphane
açılacak**

Milli Eğitim Danışma Kurulu, geçen gün vali muavini Hilmi Tuncel'in başkanlığında, belediye başkanı İsmail Feridun'un da hazır bulunduğu bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda şehrimizde bir öğrenci kütüphanesi açılmasına karar verilerek, gerekli hazırlıklara başlanmıştır.

Terfi

Sulh hâkimlerinden sayın Ziya Yücel'in asli maaşının 80 liraya, terfi ettiği öğrenilmiştir. Tebrük ederiz.

TELGRAF-TELEFON-RA

**Merzifon hava alanının
kalkan iki askerî uçak
yandı, pilotlar şehid**

Ankara, 30 a. a. — Millî Savunma temsil bürosundan bildirildiğine göre: 27 Ocak Salı günü Merzifonda hava alanından kalkan ve bir daha üslerine dönmiyen üsteğmen Gani Yazıcı ve Assubay başçavuş Mahmut Sevgü'nün idaresindeki uçaklardan birinin Osmançık ilçesi civarındaki Çal dağında parçalanmış ve yanmış olarak diğerinde yine bu bölge-

de tah
Gübel
yü ar
de b
tır. P
dir.

Na
ku
sa
N
v
b
h
l

Şehir Haberleri

**Öğretmen vekilliği
için şehrimizde
bir kurs açılıyor**

Öğretmen vekilliği yapmak isteyen gençleri yetiştirmek için, ilçe merkezlerinde kurslar açılmıştır. Öğrendiğimize göre, şehrimizde de üç hafta devam edecek bir kurs açılmak üzere. En az Ortaokul mezunu gençler bu kursa kabul edileceklerdir. Bu kurslardan belge alanlar ilkokullardaki açık öğretmenliklere vekil olarak tayin edileceklerdir. Alâkalı-

ların Millî Eğitim müdürlüğüne müracaat etmeleri gerektir.

**Deniz ku
mize
"Başara
ge**

İstanbul, 30 a. a.

Gazi caddesi
mesainde g
sürekli ticaret
ve gerekli ev
bulunduğu
işleri gere.

Pazartesi
23
ŞUBAT - 1953
Fiatı 5 kuruştur.
Günlük Siyasî Gazete
GİRESUN Yıl : 34

İLK İSİS TARİHİ 1918

Yazı İşlerini Fikren İdare eden
Nurişmet ÇİMSİD
Başlığı ve idare edildiği yer :
Yedigörsön Hasimevi-Giresun
Sahipleri : Nurişmet ÇİMSİD
Sabit ÇİMSİD
Yıllık abonelik (15) liras

YENİ SERİ
Sayı : 860

Köylerde Yapılan Okulların Acıklı Durumu

Yeni bir okulun çatısı uçtu

Tirebolu (Özel) :
İlgenin 7 saat yüksek
liğindeki köylerimizden
Ak Köy lük Okulunun
Çatı kısmı bir kaç gün
evvel hafifçe esen kible
rüzgârının tesiri ile uçmuş
ve ön tarafındaki tarlaya
konmuştur. Geçen sene
Vilâyetçe Mûteahhittin-
halesi yapılarak bir kaç
ay evvel inşası ikmal
edilerek tedrisata açılmış
bulunan bu okulun çatı
sının hafif bir rüzgâra
dahi mukavemet göster-
meyip uçuşu hayreti mu-
cib olmuştur. Şu hale
göre mûteahhit tarafın-
dan inşa edilen bu bina-
nın bir fen adamı tara-
fından kontrolsüz ve mu-

rakabsız yapıldığı ve
kabûl keyfiyetinde idare-
reyi maslahat kabilinden
sadece formalite teabî
taevib edildiği kanaatine
varılmıştır. Çünkü bu bi-
nanın çatısı hafif bir rüz-
gâra mukavemet göster-
mediğine bakılırsa giddet-
li esecek rüzgâr karşın-
da tamamen kökünden
yıkılıp gideceği muh-
kak söylenebilir.

Binlerce lira sarfı ile
meydana getirilmek iste-
nilen bu gibi ilim ve ir-
fan yuvalarının yapımın-
da dahi alâkanın ve mü-
rakabanın eksik tutulma-
ması memleket için fay-
dalı olur sanırız

TAPULAMA İŞLERİ

Dün Çaykara köyünde 500 tapu valî vekili Hilmi Tuncer bir ruhtunu müteakip dağıt

Evvelce haber verdi-
ğimiz üzere kadastroları
bitmiş olan Çaykara kö-
yüne ait 500 tapu senedi
dün Çaykara köyünün
merkezinde cami civarın-
daki meydanlıkta mera-
simle verilmiştir.

Tapu senetleri dağı-
tılmazdan evvel, valî ve-

kilmiz değerli Hilmi
Tuncer tarafından güzel
bir konuşma yapılmış,
bu konuşmada toprak
hakkında, mal ve toprak
sahibi olmanın derin ma-
nasını belirtmişler, müte-
akiben tapuları birer bi-
rer okuyarak sahiplerine
vermişlerdir.

Bugün
inde kutlu
bu suretle
geçirmişler
Bu m
Arif Lar
Giresun
misafirle
evinde
verilm

Teşekkür

Tireboluda ikinci

denlerinin
terazide faali

Tirebolu Karakaya Okulunun Yetiştirme Yurduna Dönüştürülmesi

21 Temmuz 1951

100 Kr. tanalış veriş oldu

Fiyatların 100 kuruştan da yukarı çıkacağı anlaşılıyor

Findık rekoltesi
1951 yılı findık rekoltesi 35 milyon kilo tesbit edildi

Tirebolu Karakaya okulu yetiştirme yurdu oluyor

H. P. II Başkanlıklarına gitti

Millet Partisi

Verem savaşında B. C. G. tatbikatı

Haşimî Ürdün Krah öldürüldü

Yeni işleri bilen idare eden Nuri Mehmet ÇİMŞİD

1936 senesinde Yoghulavyada aşı geniş ölçüde başlamış 940 da batı Avrupa'da tatbikat çoğalmış 1947 de Danimarkada yüzbin levente yüzellibin Narvechte yüzbin. 1948 de bu üç memlekette bir milyon kişi aşılanmıştır. Bu geniş kitle aşısı çok zor bir iştir. Bunun için aşının hazırlanmasında büyük ihtiyaç vardır. Çünkü vücudun baktir sahasında aşının ehilleştirilmeyen mikroplarını kalırsa fena netice verir. Bu aşı hatasız B.C.G. aleyhine değil B.C.G. nin imaline karşı tercih edilecek bir tentadır.

B.C.G. Aşısının tatbiki için evvela Tüberküloz

Tirebolu Karakaya İlkokulu

Millî Eğitim müdürü Mustafa Noyan, kaymakam Şerafettin Atak, özel idare müdürü Salih Akalın Görele ilicesine giderek köylerde yapılmakta olan okulların kerestelerini temin ettirmişlerdir. Görele'den dönüşlerinde Tirebolu Karakaya bölge pansiyonlu okuluna gitmişlerdir. Okulun, kimsesiz çocuklar için yetiştirme yurduna elverişli olduğunu ve yüz yatılı eşyası mevcut bulunduğunu gören Millî Eğitim müdürü Mustafa Noyan uygulama bahçesinin de faydalı hale geldiğini tesbit etmişlerdir. Ziyaretçiler, okul bahçesine kasden kamyon

1951 yılı findık rekoltesi tesbiti için düzenlenen toplantıda ziraat müdürü H. P. II başkanlığında bulunan Kaşlıoğlu, Bulancak Zehil Ömer, Bere Giresun rekoltesi 25 milyon kilo olarak tesbit edilmiştir. Tirebolu 6 milyon, Görele 4 milyon kilo hesap

1951 yılı findık rekoltesi tesbiti için düzenlenen toplantıda ziraat müdürü H. P. II başkanlığında bulunan Kaşlıoğlu, Bulancak Zehil Ömer, Bere Giresun rekoltesi 25 milyon kilo olarak tesbit edilmiştir. Tirebolu 6 milyon, Görele 4 milyon kilo hesap

Ordu Milleti Abdulhak hazretleri dün Cuma namazını eda etmek üzere Ömer Cemitepe gidenken Arap'ülirigi mensubından olan Mustafa Şakir isiminde koyu bir milliyetçi tarafından kurşuna atılarak öldürülmüştür. Katil habisi büyük teşekkürla yandırmış, Haşimî memleketlerinde bir yıl hapsedilmiştir. Irak hükümeti de altı ay mahkûm edilmiştir, 40 gün bayraklarını yarıya kadar asmalarına karar verilmiştir. Abdallah Haseletinin büyük oğlu tedavi

Verem savaşında B. C. G. tatbikatı
Giresun verem savaş derneğinin faaliyetleri hakkında yazan Dr. Ziya Berksoy

Verem savaşında B. C. G. tatbikatı
Giresun verem savaş derneğinin faaliyetleri hakkında yazan Dr. Ziya Berksoy

Verem savaşında B. C. G. tatbikatı
Giresun verem savaş derneğinin faaliyetleri hakkında yazan Dr. Ziya Berksoy

EK-4

Ticaret Lisemizin Sergisi ve Tirebolu Biçki-Dikiş Sergisi

Işık Gazetesi- 4 Haziran 1953

Perşembe
4
HAZİRAN - 1953
Fiyatı 5 kuruştur.
İstanbul İktisadi memleket
gazetesi

Yıl : 34
İlk Tesis Tarihi 1918
Yeni Seri
Sayı : 944
Yıllık aboneli (15) lira

Yazı İşlerini Yöneten İdare eden:
Nurişmet ÇİMSİD
Basıldığı ve İdare edildiği yer:
Yeşilgiresun Basımevi-Giresun
Sahipleri : Nurişmet ÇİMSİD
Sabri ÇİMSİD

Ticaret Lisemizin sergisi

**Muvaffak bir çalışmanın mah-
lolarak halkımıza sunulmuştur**

günü buluna-
Ticaret lise-
okul'un de
Temel be
atırlatmaları
gözdüm.
binanın en
tertip ve
olan sergi;
gayeleri-
ve resimle-
bakımın-

ile bezeyerek yetiştiren
okulumuzu ayrıca tebrik
etmek vazifemizdir.
Sergide dikkatimizi
çeken orjinalliklerden bi-
ride daktilo makinesi ile
yapılmış şekil ve resimler
olmuştur. İlk defa gördü-
ğümüz bu tarzda da
muvaffak olunmuştur. Ser-
ginin bu cazip ve ünlü
ışığı olan levhaları arasın-
da göze çarpan yağlı ve

Tirebolu -Biçki-Dikiş sergisi

Tireboluda iki yıldanbe-
ri devam eden biçki - di-
kiş kursunun ikinci sergi-
si açılmıştır.
Kurs öğretmenleri
Mücellâ Tamis ile Ner-
man'ın çalışmalarla Ti-
rebolu kızları evlerine a-
it bütün işleri öğrenmiş
lerdir.
Sergideki bütün eşya-
lar beğenilerek takdir e-
dilmiştir.
Tirebolu'ya açılacak
olan Akşam Kız Sanat
okulu kadrosunu bütün
Tirebolu'lar sabırsızlıkla
beklemektedir.

Tirebolu Akşam Kız Sanat Okulu

Bir çok valller
değiştirildi

Tabanca tehditi ile
Lütfi Keleşan kız

Salı
2
1953
5 kuruştur.
Işık Gazetesi

IŞIK

Yıl : 34
İlk Tesis Tarihi 1918
Yeni Seri
Sayı : 942
Yıllık abonelik (15) lira

Yazı İşleri Müdürlüğü İdare eden
Nuri Ahmet ÇİMSİD
Basıldığı ve idare edildiği yer:
Yedigöller Basımevi-Giresun
Sahibi: Nuri Ahmet ÇİMSİD
Savri Çiğdem

Yersiz ve asılsız haberler

İk mısır teranesi gibi bu işin tedkikine ifettiği geldiği hakkında uçurulan haberde yalandır

Karadeniz dünkü sayı-şaf haftadan yazılmakta rük mısır hikrarlanmakta, dik ve teftiş ticaret ba-fında müfettişliği bildi

li makamlar-ız inceleme-ıradeniz gamış olduğu diğeri gibi u, buraya Bakânlık, Ordu, Gi, Rize il- ihtiyacı için dolaş- rı anlaşı- bureda rı neşriyat de incele- rı anlaşıl- e; çürük lbi müfet-

İrirmiz İldi
Emniyet ip ilimiz öğü ve- tli uhde- kte bu-

Devletin halkımıza çörek mısır yedirilmeceği bilinmeli, itidal ve basiretle hareket edilme- si esasa unutulmamalıdır.

Akköyde düğün evinde bir cinayet

Giresunun Akköyün- de düğün yapılırken ara- larında çıkan bir kavga neticesinde Niyazi oğ- lu Halil Bıçakçı, Darı köylü Mustafa oğlu Meh- met Elmali tarafından ta- banca kurşunları ile ö- dürülmüştür.

Vak'a yerinden firar eden katil şehitimizde jandarmamızın takibi ne- ticesinde yakalanmıştır.

Genç bayanlara tavsiyeler

Berlin, (Nefes) - İkinci Cihan harbinin so- nundan beri Batı Alman- yada artmakta olan bo- şanmalar memleket ida- recilerini düşüncüye sevk- etmiştir. Bunun önüne geçmek için Almanya evlenme datreleri : radyo istasyonları ve kadın mec- muaları müşterek gayret sarfetmektedirler. Bu müşterek çalışma netice- sinde Almanya'da evle- necek olan genç kızlara takip etmeleri tavsiye

4. - Kocanız kahval- tısını hazırlarken yatak- ta yatmayın. Muhakkak kendisiyle aynı zamanda kalkıp kahvaltısını hazırlayınız.

5. - Kocanız eve dön- düğü zaman kendisini gülümseyerek karşılayın. Kendisine verecek fena bir havadisiniz varsa, bu- nu derhal söylemeyin.

6. - Boş vaktini ne rede geçirdiğini kocanız- dan ısrarla sormayın. Na- sıl olsa kendi söyleyecek.

7. - Kocanızı dostla-

Senede 18 bin liralık teklifi reddeden bir Türk kızının muvaffakiyeti

İstanbul, - İstanbul konservatuar tiyatro bölümünde varmış oldu- ğu senelik bir gösteride bilhassa bütün nazırlar 19 yaşında Cansen U- sman isimindeki genç kı- zımızın üzerinde toplanmış, acnabi mesafinin çilgin alkışları arasında defalar- ca sahneye çıkarılarak kendisini tebrik etmişler- dir.

Bu arada davetliler arasında dünya üstadıyo- larında isim ve şöhret yap- mış olan Ernest Lüpiet sahneye çıkarak Fransız

İsmini ile senede 18 bin- lira olmak üzere beş sene- lik bir mukavele ile kendisini Londraya davet etmiş, fakat genç kızımız Cansen Usman bu teklifi nezaketsizlikle reddederek gös- terilen alakaya teşekkür etmiş ve memleketinden başka hiç bir sahneye yer alamayacağını sözleri- ni ilâve etmiştir.

Genç sanatkar kızımız Cansen Usman'ı Türk basını namına tebrik eder, muvaffakiyetler dile- riz.

Köy kızlarını okutalım

Her köye okul açılma- sını temin edildiği halde köy kızlarının bu okulla- ra rağbet göstermedikleri ve öğretmenlerin terfisine manî olacak raporlar alın- masına sebebiyet veril-mektedir.

Köy öğretmenin, köy kızını okula devam ettir- meğe mecburiyeti ancak 4274 sayılı kanuna göre- dir. Bunun dışında öğret- menin hiç bir iş yapması- na imkân yoktur.

Köylülerimiz kızlarını okutmadıkları için, evle- rindeki dikeylerini para

ile diktirmekte, yemek pişirmek için çeşitli mal- zemeleri olduğu halde iyi yemek pişirememek- tedirler. Çocuk sağlığını bilmedikleri çocuk ölümü- nü çoğaltmaktadır.

Okumak faydalıdır, okuyuşları her zaman maddeten ve manen za- rar görmektedirler.

Köy kızlarını okuta- bilmek için mesarifimize düşen vazifelerden biri de, köylere kız öğretmen göndermektir. Çünkü kız- larımıza her türlü bilgiyi

Sonu 2 ci Sahifede

MIZRAKUCU

Giresun'da Açılması Düşünülen Bahçivanlık Okulu

Işık Gazetesi- 17 Temmuz 1953

Cuma
17
TEMmuz - 1953
Piyas 8 kuruştur.
Yıllık tarafsız memleket gazetesi

İlk Tesis Tarihi 1948

Yeni Sayı
Sayı : 929
Yıllık abonelik (15) lira

Yazı İşlerini Fikri İda e eden
Nispetiye CİMSİ İD
Başlığı ve idare ettiği yer:
Yedigörmüş Hanımsi-Giresun
Sahipleri : Nispetiye CİMSİ
Sabit CİMSİ
Yıllık abonelik (15) lira

İlan
idürlüğünden
953 tarihinde...
10 da ihale olunan...
ile ekallımaye çıkarması...
saiki ve 7,5...
P. T. T. maddelerine...
racaatları. 11 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19 - 20

İlan
sinde Yeni
ve geniş bahçeli...
tarafı boyanmış...
ak istişenlerin...
caatları ilân olmuştur.

İlan
yorsanız, mü...
edimiz.
n tesisat ile...
tini, nefesini...
rsunuz.

İlan
asip Radyo
EO ALALU
ANDUŞLAR
F. Nispetiye CİMSİ
Sabit CİMSİ

İlan
ağazı

Giresun'da Açılması Geri Bırakılan Bahçivanlık Okulu hakkında bir temenni

Yazan : Nuri Ahmet Çiğmiş

Giresun'da açılması düşünülen bahçivanlık okulunun arazi bulunmaması kaydıyla geri bırakılmıştır. Öğrenim için ilimiz çevresi halkına büyük faydalar sağlanacağına inandığımız bu okulun açılması için devletimizin teşebbüsüne fiil sahasına itikal edemememiz için ciddi düzünü uyandırır.

Fındık İstasyonunun inşaatı ile işlenmemiş arazinin yanında ; fındık taşıyan islah İstasyonu yapılan geniş arazi sadece yonca ekimi için boş durmaktadır.

Gerek fındık İstasyonunun ihliva ettiği arazi ve gerekse yukarıda söylediğimiz hayvan islah İstasyonu arazi; bir taşla iki kuş vurmak kabilinden, aynı zamanda bahçivanlık okulu için kâfi ve vâfi görülecek kadar bir faaliyet arazisi olamaz mı idi ?

Yetkililerden öğrendiğimizze göre hemde fazlasıyla ihtiyaca tekbul ettiği belirtilmektedir.

Fındık İstasyonunun selahiyetli elemanları ise açılacak olan bu okulda öğretmenlik yapacak durumdadırlar.

İlk senelerde okulun öğretmen kadrosunda bu suretle idare etmek mümkün görülmezmi idi.

Şehirli ve köylü mühtaballertimize büyük faydalar sağlayacağına kâni

bulduğumuz bahçivanlık okulunun açılması hususundaki teşebbüslerin yeniden canlandırılması bilimsiz ki yerinde olmaz mı ?

Belediye Zabıta âmiri başka vazifeye verildi

Belediye reisi İsmail Feridun gördüğü lüzum üzerine, kanuni yetkisine dayanarak belediye zabıta Amirini tanzifat işleri memurluğuna nakletmiştir.

Şehir şu aralarda meşbu bulunan temizlik işlerinin disiplinli bir surette yürütülmesine zaruret hasıl olmuş, zabıta Amirisi gibi polislik meselelerinden emekliye ayrılmış enerjik bir zatın muvakkat bir zaman için şehrin tanzifat işlerinde çalıştırılması uygun görülmüştür.

Şehir işlerinin selâmeti için kanuni yetkisini kullanmış bulunan bir belediye reisinin icraatı, kar topu yapılmalıdır, bir fındık kabuğunu döldürmeye kadar basit olan bu meselelere sütunlar tahsis edilmemelidir.

Memur; maneviyotuna hürmetli ihmâl etmemelidir. Belediye reisi çalışıyor; onun bu samimi çalışmasını kırmıyalım, hislerimize zohun olmalı-

İsm. Bir memurun bir yerden alınıp öteye verilmesi huzursuzluk ise, bu ilk defa değildir.

Bu ne vahşet, Bu ne Cüret'karlık iki kardeş, bir kızı annesinin yanından dağa kaldırdılar

Bahkesir, (t.a.h) - Merkez kazaya bağlı Hacıoba köyünden Hüseyin isminde bir adam, kardeşi ve iki arkadaşının da yardımıyla, annesi ile birlikte tarlada çalışmakta olan aynı köy sakinlerinden Mahmureyi zorla sü-

huzursuzluk ise, bu ilk defa değildir.

Operatöre Açık teşekkür

Babam Şükrü Pekdemir'in ani rahatsızlığı dolayısıyla Ordulu memleket hastanesine getirdim, dört gün yatı. Bir şey yok denmesine rağmen Saucular içinde kıvranan babam oradan alarak Giresun memleket hastanesine getirdim. Hastane baş doktora operatör Ziya Berkayın müyesseni ne tencisinde, başarak dolayması olduğu anlaşılarak gece ameliyat etti. Dört günden beri harap olan babamın hayatını kurtaran şefkatli, dirayeth, merhametli operatör Ziya Berkaya ve hastanesinin kıymetli elemanları olan Başhemşire ile hemşire ve hastabakıcılara candan gelen teşekkürlerimi sunarım.

Ordunun Perşembe doğan köyünden İbrahim ve Mustafa Demir.

Kısa Haberler :

● Dağ ve kayak sporları Federasyonu, 953,954 yılı faaliyet programını ikmal etmiştir. Çalışma programı pek yakında ilgililere gönderilecektir.

● Halen karagücünde askerliğini yapmakta olan Vefanın eski kalecisi Şükür Fenerbahçeye transfer etmiştir.

İki yüz yataklı bir seyyar hastahaneyi ihliva eden katara İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Tıp Fakültelerinden bir çok asistan ve doçent doktor iştirak etmektedir.

Heyet 1. Ağustos ilk hareket edecek hacı namzetleri kâfilisi ile birlikte Çorum vapuru ile gidecektir.

İst. (t.h) - Şehrimiz Çimento piyasasında, istikrarlı bir vaziyet müşahade edilmektedir. Yeni partilerin gelmesi ile alâkâli olarak fiyatları sık sık değişmektedir. Son günden gelen ucuz partiler satırları hayli düşürmü ve torbası 6 liraya kadar inmiştir. Halbuki, bundan birkaç gün evvel bugün 6 liraya satılan çimento, 7,5 liraya kadar yükselmiştir.

Ankara, (t.a.h) - Bundan bir müddet evvel Kızıl Ruşar hesabına Ca-

suluk yapmaktan sık sık olarak Mahkemeye verilen Emekli yüzbaşı selâhattin Erdem'in Mahkemesi 2 sayılı garnizon Askeri siyasi Mahkemesinde sonuçlanmış bulunmaktadır.

Mahkeme kararına göre, suçlu sabit görülünce bu vatan ve Millet haini 24 seneye mahkûm edilmiştir.

Haş farızında bulunacak Türk hacılarının gerek seyyahat ve gerekse hac esnasında geçirecekleri müddet zarfında herhangi bir hastalığa tutul-

maların önlemek, her nevi sibi tedbirleri almak maksadıyla Kızılay'ın hacı namzetleri ile birlikte Nezaret Enver Gürelinin başkanlığında göndermeğe karar verdiği sağlık katarının hazırlıkları bitmiştir.

İki yüz yataklı bir seyyar hastahaneyi ihliva eden katara İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Tıp Fakültelerinden bir çok asistan ve doçent doktor iştirak etmektedir.

Heyet 1. Ağustos ilk hareket edecek hacı namzetleri kâfilisi ile birlikte Çorum vapuru ile gidecektir.

Perşembe
27
Eylül - 1951
Yıl: 2 - Sayı: 438
Fiat: 5 Kurş
Günlük Siyasî Gazete
GİRESUN

İŞIK

Yeni İşleri ile İdare eden
Nurettin ÇİĞDEMİR
İsmini ve İdare ettiği yer:
Yedigöller Beşmevi - Giresun
Sahipleri: Nurettin ÇİĞDEMİR
"İşık" Gazetesi
Yıllık aboneliği (15) lira
İlk tebli tarihi - 1918

VILAYET VE SEHIR HABERLERİ

Bu köhne telefon santralı değişmeyecek mi?

Şehir telefon santralı artık hizmet görmeye başlamış bulunmaktadırlar. Zaman zaman zahur eden arızalar delaletiyle telefonların şehirler arası telefon konuşmasında sıkıntı olmamakta, sıkıntıları ortadan kaldırmak için şehir telefon santralı, hizmet maddesinde değişiklikler yapılmıştır. Bu işlemler sonuna kadar tamamlanmıştır.

Operatör Ziza Berksoy'a çık teşekkür di yağında bulunan köyünde diyan-yakalananak kısa zamanda, İğne ipiği artık kurtulmak kalmamış ikon, tavsiye üzerine Ziza Berksoy'a m. Doktor hastaneye, yüzde bir tedaviye girdi. dirayeti usul- kil gibi hastayla olan uvaflakiyetle ek onbeş gün Allah yenisi kazanmış

izde böyle re dirayeti ktoran bu- rik sevindir- erkese an- leceğim.

ya Berke- şükran- kh o a u- 'esson'dan

Kızılcama- on- Kır

YSI

Roma- e ak- n bir- mev- tice- ve- len-

Tirebolu'da ölçüsüz hareket eden bir köy muhtarı

Tirebolu, Özel - İlçe'nin 3 saat uzaklığındaki Ede köyü muhtarı köyde Rendi arzusuyla köyde hareket ederek köy bütçesini gayri adillane bir şekilde tanzim ederek fakir halkın sırtına sebep olduğu haber alınmıştır. Geçen sene bütçesi 300 liraya yükseltilmiş ve nispeten olarak yapılan bu bütçenin aşırılığı köyün ileri gelenleriyle akrabaları müstesna, fakir halkın bu meyanda C. H. P. kimselerine sırtına yüklediği esefle öğrenilmiştir. Bu husus hakkında ilçe kaymakamına vakı müracaat henüz müsbir sonuç vermemiştir. Bu şekilde ölçüsüz hareket eden bu köy muhtarı

rının hareketini frenleyecek kanun, nizam mevcut değildir, keyfîyetli işlemlerle nazarı dikkatine arz eder, köy bütçesinin bir nispet tahtında tanzim altına teminini dileriz.

Kız Orta Sanat okulu açılıyor

Giresun'da bir Kız Orta Sanat okulu açılmasına karar verildiği Millî Eğitim bakanlığından müjdelonmiştir. Kız Sanat okulunun birinci sınıfı bu sene Ağşam Kız Sanat okulu binasında öğretime başlıyacaktır. İleride estitü olmasını dilediğimiz Kız Orta

Bizim bayanlar da böyle yapsa

Londra (Nafes) - İngiltere'de kadınlar bundan sonra eskisi gibi naylon çorap satın almıyacaklardır. Silâhlama programının tatbik mevkiine konmasından dolayı bu naylon çorapların miktarı azalmıştır. İngiliz makamları, silâhlama programının tatbiki esnasında naylon çoraplarının azalacağını bildirmişlerdir.

Basına İhtar

Devlet Bakanı ve Demokrat Parti merkez idare heyeti Başkanı Fevzi Lütfi Karasmanoğlu arkadaşımızın, seçimleri bizzatından sonra Demokrat Parti namına müstakil basına bir ihtar yaptığını gazetelerde okudum. Kendisini Stedanberî daima hakaretle ve kett kavretme karşı gelmiş bir meslektaş olarak tanıy ve severim. Demokrat Parti iktidara geldikten sonra onun zaman zaman geçirdiği iç muhabebelerinde geçtiği satırablar ve bu yüzden dışa vurduğu geyikler de malumdur; lâkin bu son beyanında matbuata karşı "mubassır-

ans, bir tarafa yaptığın ihtar: "basınbâhâne,, bul madığın işle o imla-

Ağır ihvanları ile her alanda falso yapan ve bu defa Burhan Felek'in şaheser cevabı ile karşılıyan

F. Lütfü Karasmanoğlu tahsil matbuatin bir rüknu ve otuz senelik bir gazeteci sıfatıyla dostuma bazı şeyleri hatırlatmaya cür'et ettim.

Muhterem Fevzi Lütfi Karasmanoğlu'nun noktalı hareketi mübahal olan yirmi mobasuluktan on sekizini Demokrat Partinin kazanmış olmalıdır. Bu neticeye göre millet hâlâ Demokrat Partiyeye müteveccihdir. Bunun aksini zannedenler ve meyanda İstanbul matbuatı hatâ etmiştir. Bundan sonra bari efkârı umumiyeyi daha iyi yoklamalı ve 14 Mayıs'ta olduğu gibi 16 Eylül'de de bütün haşmetle beliren efkârı umumiyenin hakiki tezahürlerini sezmek için kendi muhitine kapalı kalmamalıdır. Önce şuradan başlayalım: Kendi muhitine kapalı kalan İstanbul matbuatı değil, maalesef Demokrat Partidir ve bu hel, Halk Partisi İktidardayken ona da musallat olmuş bir ârizedir. Nedenise İktidar partileri hoşlarına gitmiyen şeyle-

(Senü ikide)

Cumartesi
22
Eylül - 1951
Sayı : 435
Yıl : 3 Kurum : 3
Siyasi Gazete
GİRESUN

ŞİRK

Yeni İhtisat İhtisat İhtisat
Nurettin ÇİĞİDİ
İhtisatçı ve İhtisatçı İhtisatçı
Yatırımcı İhtisatçı İhtisatçı
Sahipleri İhtisatçı İhtisatçı
Sahipleri İhtisatçı İhtisatçı
Yıllık aboneliği (12) lira
İhtisatçı İhtisatçı - 1951

Şehir Haberleri

Öğretmen tayin ve nakilleri

Tayinler

Tirebolu ortaokul...
Tirebolu Karakaya...
Alucra öğretmen...
Mustafa Someren

Sağlık müdürü geldi

Mezun öğrencilerinden ayrılmış olan Sağlık ve Sosyal yardım müdürümüz Dr. M. Sadık Başkan görevlerine başlamışlardır.

Fındık hırsız yakalandı

Çitlakalede oturan Mustafa oğlu Salih Arslan'ın mahalledeki dükkanının kilitini maymuncağıla açarak içinden 100 kilo kadar fındık çalıncığı tddiası üzerine yapılan tahkikatta, suçlunun Gireson'un Alucra köyünden Mustafa oğlu 936 doğumundan Nazif

Kore'de Birleşmiş milletler kuvvetleri ilerlemeğe başlamıştır

London, 21 — Hava kuvvetleri tarafından desteklenen Birleşmiş milletler birlikleri Kore'nin merkez cephesinde ilerlemeğe başlamıştır. 8 inç erdu karargâhında muhabirlerin raporlarına göre bu; Kore herbinden su çok ağır kullanılarak yapılan ilerlemelerden biridir. Dösmen mukavemeti çok azdır ve dağılmıştır.

İran'ı işgal için Rusların gizli plânı

London, (Nafes) — Daily Express gazetesinin Tahran muhabiri gönderdiği bir telgrafta İran işgal için Ruslar tarafından hazırlanmış olan bir plânın ele geçirildiğinden bahsetmektedir. Bu muhabire göre, sovyetlerin bu gizli plânı Tahranla Tebriz arasında bir trende bulunmuştur. Daily Express muhabiri bu mesele hakkında şunları da bildirmektedir: "Sovyet istihla plânında gösterilen köprüler tekkik edildiği vakit bunların üzerinde Rusca rakamlara reslanmış olması da nazarı dikkati celbetmiştir. Bu plânda hava veya usurulacak bütün yollar, köprüler kaydedilmiş bulunmaktaydı... Diğer taraftan Tahrandan Tahran'a gitmek için Musavever dergisi de böyle bir plânın ele geçirildiği ve papılan tahkikat sonunda mayınlaşmış 15 köprü bulunduğunu bildirmiştir. Bu köprülerdeki mayınlar boşaltılmıştır. Böyle bir Sovyet istihla plânının bulunduğu hakkındaki haberler yayıldığı sıralarda Sovyet Rusya'nın tahrik kampaşını da şiddetlendirmesi ehemmiyetle belirtilmektedir. Sovyet radyoları, sovyet sınır yakınındaki Kürt kabilelerini İran hükümetine karşı ityana davet etmekte ve bunu yaptıkları takdirde kendilerini mükafatlandıracağını, traktörler dağıtacağını söylemektedir.

Alman'ya da

London, 21 — Değış ile batı Almanya arasında bir ticaret anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre iki taraf arasında - bugünden itibaren başlayacak olan ticari mübaheretler neticesinde yılda 47 milyon litrız liraz kaymetinde mal testi edilecektir.

Missisipi ağzındaki kükürtler

New - York (Nafes) — Birleşik Amerika Missisipi nehrı deltasında dünyanın en zengin kükürt madenleri keşfedilmiştir. Bu keşif sayesinde Hür Dünya memleketlerini çok mükül duruma sokmuş olan kükürt deriği yakın bir zamanda giderilmiş olacaktır.

Atomdan daha müessir hidrojen bombası

New - York (Nafes) — Yakında yapılması beklenen yeni atom tecrübelerinden son sistem atom silahlarının kullanılacağı bildirilmektedir. Fakat hidrojen bombasının bu sefer de tercih edilmediği sanılmaktadır. Böyle olmakla beraber, ilgili çalışmaların hedefine ulaşmış olduğunu ve ya bir zamanda atom bombasından daha kuvvetli olan bu silahın da tahalirin yapılacağına detmektedir.

Hangi silah

Her seçim sonunda edebiyat başlıyor: M Parisine bir kere

SPOR

Yarınki futbol maçı

EK-9

Giresun 'da Kütüphanenin Açılışı
Işık Gazetesi- 27 Haziran 1952

Çarşamba
2
Mayıs — 1951
Yılı: 2 — Sayı: 324
Fiatı: 5 Kuruş
Günlük Siyasi Gazete
GİRESUN

Sahibi : Sabri ÇİMSİD
Yazı İşlerini İdar eden
NURİAHMED ÇİMSİD
Basıldığı ve İdare edildiği yer:
Yeşilgiresun Basımevi - Giresun
İlk teslis tarihi — 1918

Erkek Sanat Enstitüsü binası hakkında

Yazan : *Nuriahmet Çiñşid*

Milli Eğitim Bakanı sayın Tefvik İleri Giresun'umusa şeref verdikleri gün, kendi yapilan dilekler arasında : Erkek sanat Enstitüsü binası meselesi de bulunduğunu belirtmiş. Malum olduğu üzere; memleket halkının talepleri neticesi olarak el edilen 30 bin kâsur lira satın alınmış olan arsaya tapusu beş sene evvel Milli Eğitim emrine gönderilmiş bulunmaktadır.

Eğer bu fikir, yani Devletin parasını taş yapmam fikri, sayın Tefvik İleri'nin şahsi düşüncesi ve mütealezi değilse, hükümetin prensip kararı ise, gene elimiz bögürümüzde; kader ve talihsizliğimize bekliyeceğiz.

Temenni edelim ki, devletin parasını taş yapmamak Tefvik İleri'nin şahsi düşüncesi ve mütealezi olarak kalsın.

O günle bugün arasında meydana konulmuş olduğumuz zamanı ve sıramız gelinbinaların yapılmasına çalışılacağını sabırsızlıkla beklemekte idik. Şimdi de bir hayal sukutu ile karşı karşıya kalmış bulunuyoruz. Zira Milli Eğitim Bakanı sayın Tefvik İleri'nin; memleketin bu çok yerinde bir işine karşı : Benden istemeyiniz, Ben devlet paralarını taş yapmam! gibi hayal sukutlarımızı artırmış bulunmaktadır.

Avrupanın müşterek hava savunması

Londra, 1 — Batı Avrupanın müşterek hava savunma teşkilâtı ve geçen yıl teşkil edilmiş olan pasifik korunma sistemi önümüzdeki ay yapılacak manavralarda geniş ölçüde teerübe edilecektir. İngiliz, Fransız, Belçika, Hollanda ve Amerikan birliklerinin katılacağı bu manavra general Ayzenhaver'in uhdesinde verilmiş

olan Batı Avrupa merkez kesimini korumakla ilgili hava kuvvetlerinin savaş hazırlığı hususunda kat'î bir fikir verecektir. Manevralar Mayıs ayının onuna doğru yapılacak ve üç gün sürecektir.

Mançurya'nın bombalanması meselesi etrafında

London, 1 — İngiltere, Amerika ve Kore'de askeri ve diğer memleketler

İngiltere de başka memleketlerle birlikte Mançuryanın bombalanmasını tasvip

Aptallık

Yazan : *Cemil Gücayetmez*

Ata sözlerimizde birçok darbimeseller ve vecizeler vardır. Fakat, konumuzdaki aptaldan maksat, kipti sayıyandan, çadır altında yaşayan, göçebe aptallar değil de, ahmak müradifi olarak ve aç gözlü, pinti tabiatlı, avanak, budala, sersem karakterde olan kimselerdir : Zeki adam, aptal adam dan nasil korkarsa, güzel kadın da şirkinden öyle

korkar. İnsanlar için hayatta iki türlü yükselmek çaresi vardır : Ya kendi hünerye marifeti ile, yahut başkalarının aptallıklarından istifade ederek.

Aptal, ata binlerce öğütüm sanır. Aptaldan paşa, odun maşa olmasın. Aptal düşündünce, şeyundan usanmaz. Aptalın karnı doyduktan sonra, gözü yolda olur. Aptal kıza (esli : cu kıza) dilenmeyince doymaz.

Sonu ikide

ölüm

Koçali oğlu A bu gece kalp hastalığı neticesi ölmüştür. Tanrıdan rahmetiyle efradına başsağlığı.

Milliyetçi Çin basınına

Sözde 500 bin kişilik ih kuvvet Kore'de bekleniyor

Tokya, 1 — Milliyetçi Çin Basınına bildirdiğine göre doğrudan doğruya Rusya'nın kontrolü altında bulunan milletler arası bir komiteyi oluşturduğunu devam etmekte

göre bu ordunun bir kısmı Kore'ye gönderilmiştir. Bu kuvvetlerin bir kısmı ise Kore'de beklenmektedir.

Erkek Sanat Enstitüsü Binalarının Yapılması Hususunda Temenniye Giresun'a Gelen
Başbakan Adnan Menderes'in Kabul Etmesi
Işık Gazetesi- 30 Ocak 1951

Cuma
30
NİSAN - 1954
Fiyatı 5 kuruştur.
Herkesin tarafında memleket gazetesidir.

İLK TESTİ TARİHİ 1918
Yıl 36
Sayı : 1211

İsamlığı ve idare edildiği yer:
Yeşilgiresun Basımevi - Giresun
Sahipleri : Nurhanet Çelebi
Yeni Seri
Yıllık aboneli (15) lira

Erkek Sanat Enstitüsü binalarının yapılması hususunda Temenniye Başbakan kabul etti

1945 yılındanberi Giresun'un sanat ve kültür hayatında bir varlık teşkil eden öğretmenlerini kalkınan Türk milletinin gönüllü fedailerini yetiştirmek yolunda tehsil eden Erkek Sanat Enstitüsünün yeni binaların inşaatı işinde devamlı bir şekilde çalışmaktadır. Araştırma yıllara önce halk tarafından satın alınıp mesarif vekâletine tahsis edildiği halde bugüne kadar binaların yapılmasına başlanmaması halkımızı üzmektedir. Sayın başbakan Adnan Menderes'in şahsımıza şeref vermeleri dolayısıyla bu işi vermeleri dolayısıyla arz ediyenimiz kendilerine arz edilişimiz, teklif edilerek enstitü binalarının yapılması hususunda kabul edilmiştir. Tebakkukunu sınırsızlıkla beklemekteyiz.

Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü'nün bir açıklaması

Ankara, 29 a.s. — Tapu ve kadastro umum müdürliğünden bildirilmiştir. Köylü vatandaşların 20 dönümden fazla tarlalarının ellerinden alınacağı hakkında bazı gazetelerde çıkan şayialar üzerine köylülerin ağızda gösterdiği şekilde tanzih edilmesi mecburiyeti hasıl olmuştur: Tapulama kanununun gayet köylü vatandaşın uzun yıllardan beri raf ettikleri halde yitirdikleri tevsik etme yerlerini kadastro rak sınırları ve yüz gösteren haritelerle mak ve çaplı tapu alımlı sahipleridir. Tapulama men ziyetli maksat götüren hiçbir tasarruf edilebilir topraklarını mek gayetli. Sonunda zikriken, 20 alımlı hakkı

Şeker fiyatları hakkında yanlış neşriyat

Ankara, 29 a.s. — Şeker İrak Parlemtosu

Öğüs ve Kemik Hastahaneleri ile Vakıf Hamamı ve Adalet sarayının inşaatı devam ediyor

Cumhuriyet okulu karşısında yapılmakta olan eseri Vakıf hamamı ve otel ile Adliye sarayının faaliyeti görüldüğü üzere surette devam etmektedir.

Cedikkaya mevkiinde yapılmakta olan Karadeniz bölüğü hastanesinin ve her yerdeki hastanesinin faaliyeti hızla devam